

การพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ
บ้านหัวเขาจีน อำเภopaktho จังหวัดราชบุรี

The Development of ethnic fabric for clothings "Thai Song Dam woven"
Ban Hua Kao Jeen ,Pak Tho in Ratchaburee provinense

นิตยา วันโสภา
จรัสพิมพ์ วิงเย็น
ไอรดา สุตสังข์
เสาวนีย์ รัฐนิธิคุณานนท์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2561
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน
อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัย : นิตยา วันโสภา
จรัสพิมพ์ วังเย็น
ไอรดา สุดสังข์
เสาวนีย์ รัฐนิธิคุณานนท์
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
พ.ศ. 2561

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบและลวดลายผ้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี และเพื่อส่งเสริมแนวคิดในการออกแบบเครื่องแต่งกายโดยใช้ผ้าทอพื้นเมือง โดยศึกษาประเด็นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการออกแบบ 3 ประเด็น ได้แก่ ลักษณะของผ้าทอไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผ้าทอไททรงดำ และความพึงพอใจในลวดลายผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ เพื่อทำการออกแบบเครื่องแต่งกายสุภาพสตรี โดยใช้ผ้าทอไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผ้าทอไททรงดำ และความต้องการในรูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอไททรงดำ วิเคราะห์ร่วมกับลวดลายในการทอของผ้าทอไททรงดำ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มเป้าหมายสุภาพสตรีช่วงวัยทำงาน ช่วงอายุ 26 - 30 ปี มีโอกาสในการเลือกใช้ผ้าทอพื้นเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด จากการเลือกซื้อสินค้าพื้นเมือง และมีความต้องการในการสวมใส่เสื้อผ้าที่สามารถส่งเสริมบุคลิกภาพของตนเอง อีกทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการมีส่วนร่วมกระตุ้นการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์พื้นเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้คนรุ่นหลังเห็นความสำคัญของการใช้สินค้าพื้นเมือง

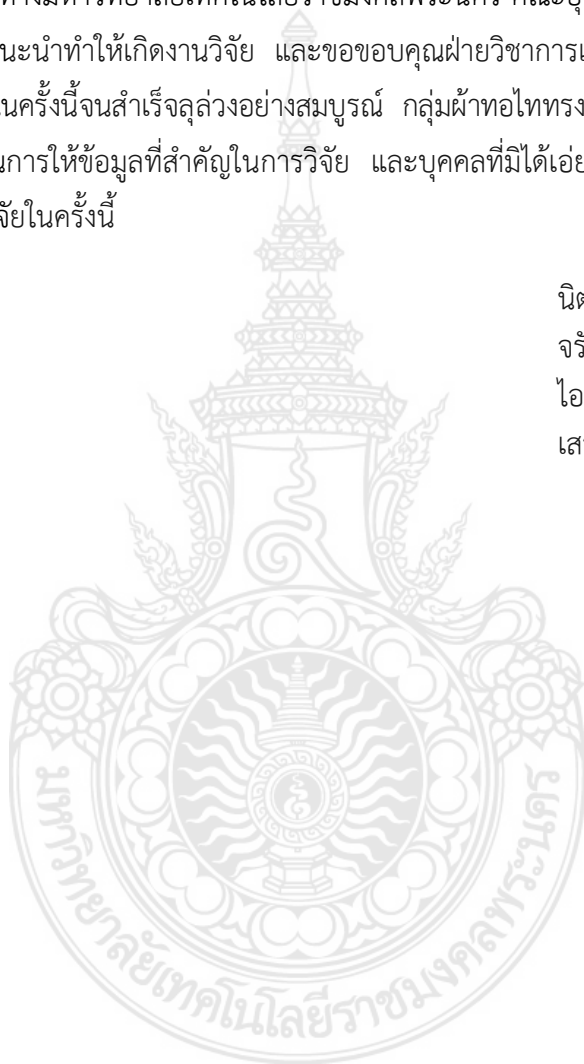
ด้านรูปแบบเครื่องแต่งกายมุ่งเน้นการออกแบบสำหรับเป็นชุดลำลองกึ่งทางการที่มีความคล่องตัวในการออกแบบใช้โครงสร้างเสื้อผ้า โดยอ้างอิงกระแสแนวโน้มนั้แฟชั่น ปี ค.ศ. 2018 ซึ่งมีรูปแบบโครงสร้างเรียบง่าย เน้นการนำผ้าขาวม้ามาใช้ประโยชน์สูงสุดและจัดวางให้ลวดลายผสมผสานและแปลกใหม่ เพื่อให้รูปแบบของผ้าขาวม้าที่ผสมผสานกับลายลูกแก้วในการทออย่างลงตัวได้เครื่องแต่งกายที่มีความทันสมัยและเหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย สีหลักที่ใช้จะเป็นสีน้ำเงินเข้มและสีม่วง จุดเด่นของการออกแบบ คือ การนำเอาการทอลายลูกแก้วมาผสมผสานกับการทอผ้าขาวม้าแบบ 4 ตะกอ และใช้ที่มีความสดใสสอดคล้องกับแนวโน้มนั้แฟชั่น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาการพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จะไม่ประสบความสำเร็จหากไม่ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณรายได้ประจำปี 2561 จากทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น รวมทั้งให้คำแนะนำทำให้เกิดงานวิจัย และขอขอบคุณฝ่ายวิชาการและวิจัย ที่อำนวยความสะดวกในการจัดงานวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ กลุ่มผ้าทอไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ในการให้ข้อมูลที่สำคัญในการวิจัย และบุคคลที่มีได้เอยนามในที่นี้ทุกท่าน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในครั้งนี้

นิตยา   วันโสภา
จรัสพิมพ์   วังเย็น
ไอรดา   สุดสังข์
เสาวนีย์   รัฐนิธิคุณานนท์
กันยายน 2561

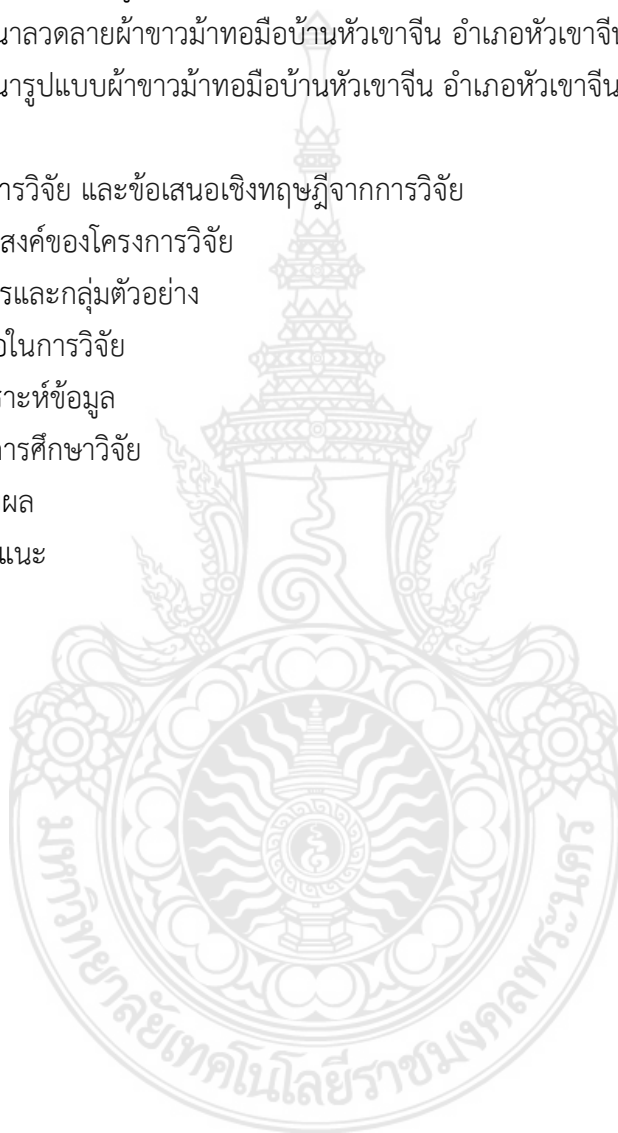

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ อำเภอหัวเขาเงิน จังหวัดราชบุรี	5
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย	22
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มแฟชั่น	30
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสินค้าแฟชั่น	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
การพัฒนาตลาดผ้าขาม้าทอมือบ้านห้วยเขาลำน้ำ อำเภอห้วยเขาลำน้ำ จังหวัดราชบุรี	48
การพัฒนารูปแบบผ้าขาม้าทอมือบ้านห้วยเขาลำน้ำ อำเภอห้วยเขาลำน้ำ จังหวัดราชบุรี	52
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอเชิงทฤษฎีจากการวิจัย	
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
เครื่องมือในการวิจัย	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
สรุปผลการศึกษาวิจัย	61
อภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม	ฉ
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
2	ทัศนคติเกี่ยวกับผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำบ้านหัวเขาจีน	51

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ลักษณะของผ้าจีนไททรงดำ	17
2	ลักษณะเสื้อก้อมผู้หญิง	18
3	ลักษณะเสื้อไตหรือเสื้อไท	18
4	ลักษณะกางเกง ส้วงก้อม	19
5	ลักษณะเสื้อฮีผู้หญิงเสื้อฮีผู้ชาย	19
6	ลักษณะวดลายของผ้าเป็ย	20
7	ย่าม	20
8	ลายผ้าขาวม้า	21
9	กางเกงลาผ้าขาวม้า	21
10	เส้นรอบนอกรูปทรงต่างๆ	28
11	e-book เจาะเทรนด์โลก 2018 โดย TCDC	32
12	e-book เจาะเทรนด์โลก 2018 โดย TCDC	33
13	e-book เจาะเทรนด์โลก 2018 โดย TCDC	33
14	ลวดลายผ้าดั้งเดิม	47
15	ลวดลายผ้าประยุกต์	47
16	ลวดลายผ้าที่ทำการออกแบบ	48
17	ผลการออกแบบและการตัดเย็บชุดที่ 1	53
18	ผลงานการออกแบบและการตัดเย็บชุดที่ 2	54
19	ผลงานการออกแบบและการตัดเย็บชุดที่ 3	55
20	ผลงานการออกแบบและการตัดเย็บชุดที่ 4	56
21	ผลงานการออกแบบและการตัดเย็บชุดที่ 5	57
22	ผลงานการออกแบบ	59

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่อาจมีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งเหล่านี้กำลังจะทำให้ภูมิปัญญาที่เป็นองค์ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถของคนในท้องถิ่น ที่ได้จากการสั่งสมประสบการณ์และการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนาน ที่มีลักษณะเป็นองค์รวม และมีคุณค่าทางวัฒนธรรม เลื่อนหายไปจากสังคมไทย ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าหากภูมิปัญญาเหล่านี้ถูกกลืนไปในสังคมแห่งทุนนิยม พื้นฐานความเข้าใจธรรมชาติ ที่มีมาแต่โบราณก็จะสูญไปตามกาลเวลา ภูมิปัญญาจึงมีความสำคัญในการสร้างความยั่งยืนของสังคม พื้นบ้าน ที่เป็นสังคมของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน คนกับคน คนกับธรรมชาติ คนกับสัตว์ มีการพึ่งพิงความสามารถโดยใช้ความรู้จากประสบการณ์ ที่สั่งสมและสืบทอดกันมา เป็นความสามารถและศักยภาพในเชิงการแก้ปัญหา การปรับตัวเรียนรู้และสืบทอดไปสู่คนรุ่นต่อไป เพื่อการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์ อันสร้างให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมชาติ เผ่าพันธุ์ หรือเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานความเข้าใจที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้สังคมมีความเห็นพ้องในหลักการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาจึงเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความยั่งยืนของสังคมพื้นบ้านที่เป็นรากฐานการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่น ที่แฝงไปด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์อันเป็นสุนทรีย์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์และแนวคิดแห่งภูมิปัญญา การพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในฐานะสินค้า OTOP เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการพัฒนาร่วมกับภูมิปัญญาผสมผสานกระแสแนวโน้มการออกแบบ ไม่เว้นแม้แต่ผ้าทอพื้นบ้าน ที่แสดงภูมิปัญญาของคนในแต่ละท้องถิ่น แฝงด้วยความผูกพันที่เชื่อมโยงวิถีชีวิต ความเชื่อ และพิธีกรรม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดและสืบทอดต่อกันมารุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน การทอผ้า ในหลายท้องถิ่นยังคงรักษารูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน รูปแบบลวดลายและกรรมวิธีในการผลิตผ้าทอ มีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นและลักษณะเฉพาะของเชื้อชาติ สิ่งสำคัญ คือ การสอดแทรกภูมิปัญญาแห่งการผสมผสานความปราณีตบรรจง ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่นที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่า ผ้าทอพื้นบ้านจึงเป็นภูมิปัญญาที่แสดงออกถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคนที่แสดงผ่านทางลวดลายและเส้นสีผ้า ที่สอดแทรกความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี อันเป็นรากฐานทางศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าผ้าทอพื้นบ้านคืองานศิลปะที่เกิดจาก

ความคิด เนื่องจากเมื่อความคิดต้องการมีที่อยู่อาศัยที่แน่นอน ความคิดได้รวมตัวกันเป็นภาพอันเป็นนามธรรมเพื่อรอการถ่ายทอดให้เกิดเป็นรูปธรรม

ปัจจุบันหากกล่าวถึงสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในฐานะสินค้าส่งออกของไทยนั้น สินค้าในกลุ่มนี้จัดเป็นกลุ่มคลื่นลูกใหม่ (New Wave) เป็นกลุ่มที่แนวโน้มตลาดโลกมีการเติบโตสูงจากกระแสเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยไทยมีอัตราการเติบโตของการส่งออกไปยังตลาดโลกค่อนข้างสูง แต่มีค่าความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบต่ำ (RCA น้อยกว่า 1) และมีมูลค่าการส่งออกปัจจุบันไม่มากนัก ได้แก่ กลุ่มหัตถกรรม (Craft), เคหะสิ่งทอ (Home Textile) จึงควรได้รับการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถรวมทั้ง เเจาะและขยายตลาดเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหากเรามีการพัฒนาสินค้าในกลุ่มนี้ให้สามารถปรับตัวเพื่อเข้าสู่แนวทางการพัฒนาของประเทศ นับว่าเป็นอีกหนทางหนึ่งในการส่งเสริมเพื่อให้ผ้าทอพื้นบ้านสามารถเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เพื่อเป็นการเปิดตลาดและขยายความต้องการของผู้บริโภค อันเป็นเป้าหมายสำคัญในการเพิ่มมูลค่าในการส่งออกในกลุ่มสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอีกทางหนึ่ง

ไททรงดำ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แสดงออกทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ที่ชัดเจนกลุ่มชุมชนไทยทรงดำได้มีการปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจโดยการผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนอีกทั้งเป็นการสร้างอาชีพภายในชุมชน ชุมชนไทยทรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ได้จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำบ้านหัวเขาจีนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ให้แก่ชุมชนและผู้สนใจวิถีชีวิต นอกจากกลุ่มชุมชนยังมีการส่งเสริมให้มีการสร้างอาชีพให้กับชุมชน ส่งผลสู่การสร้างผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น ส่วนด้านของการการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการต่อยอดภูมิปัญญาโดยการนำผ้าทอมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น เสื้อผ้าเครื่องแต่ง ของเครื่องประกอบการแต่งกาย ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เป็นต้น พบไม่มากในกลุ่มไททรงดำบ้านหัวเขาจีน และไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าพื้นเมือง ปัจจุบันกลุ่มชุมชนยังขาดทักษะและแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบต่างๆ ที่สำคัญการนำผ้าชิ้นและลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ไทยทรงดำ มาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์คงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของลวดลายผ้าด้วยว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เพราะลวดลายผ้าชิ้นและลวดลายตกแต่งของชาวไทยทรงดำมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวและมีความสวยงามที่สื่อถึงวิถีในการดำเนินชีวิตร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลย์ ผู้ศึกษาจึงมีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบลวดลายของผ้าทอมือไทยทรงดำ โดยมุ่งเน้นการออกแบบเพื่อนำไปใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเครื่องนุ่งห่ม ของกลุ่มชุมชนไทยทรงดำบ้านหัวเขาจีน อ.ปากท่อ จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน เพราะกลุ่มชุมชนบ้านหัวเขาจีนมีการรวมตัวกันในการทอผ้าที่เข้มแข็งและมีความพร้อมในการเรียนรู้ และต่อยอดในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ที่สามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาองค์ความรู้ของชุมชนสู่เชิงพาณิชย์ และที่สำคัญคือการสร้างรายได้และอาชีพให้กับคนในชุมชน

จากข้อมูลข้างต้นกลุ่มผ้าทอไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรีซึ่งเป็นกลุ่มชุมชนที่มีขนาดกลาง และมีกลุ่มชัดเจนซึ่งหากได้รับการพัฒนาและส่งเสริมในการทอผ้าซึ่งผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการนำองค์ความรู้จากการเรียนการสอนในรายวิชา 06-412-229 การออกแบบลวดลายพิมพ์สิ่งทอเพื่องานแฟชั่น ที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้าทอ และมุ่งเน้นการออกแบบลวดลายและสีสันทันอ่อนแอวม้วนแฟชั่น อันเป็นการส่งเสริมการผลิตในฐานะสินค้าแฟชั่น รวมถึงการนำแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานตามหลักและทฤษฎีต่างๆ ในการเรียนการสอนมาเชื่อมโยง เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาผ้าทอพื้นบ้านอย่างเป็นรูปธรรม และที่สำคัญคือการส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อพัฒนารูปแบบและลวดลายผ้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี

1.2.2. เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี ที่ได้รับการพัฒนารูปแบบและลวดลาย

1.2.3. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนารูปแบบและลวดลายผ้าทอมือไททรงดำ และการออกแบบเครื่องนุ่งห่มให้กับกลุ่มผ้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 รูปแบบและลวดลายผ้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี ได้รับการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับการใช้งาน

1.3.2 ได้รูปแบบผลงานการออกแบบเครื่องนุ่งห่มจากผ้าทอไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี

1.3.3 กลุ่มผ้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี ได้รับองค์ความรู้ในการพัฒนารูปแบบและลวดลายผ้าทอมือไททรงดำ และการออกแบบเครื่องนุ่งห่ม

1.4 ขอบเขตของงาน

1.4.1 พัฒนารูปแบบและลวดลายผ้าเพื่อการผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มจำนวน 5 ชุด

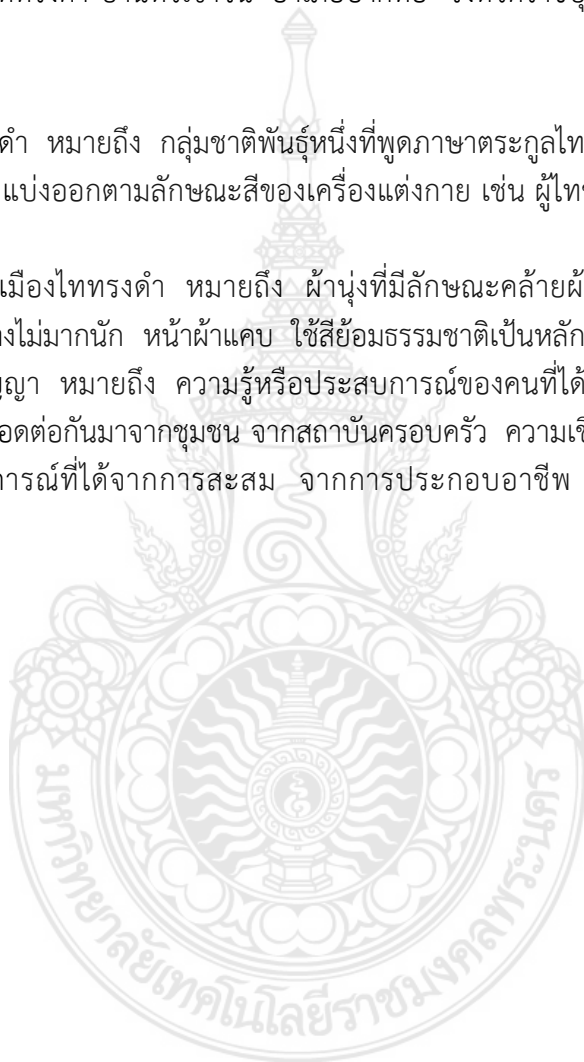
1.4.2 ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการพัฒนาผ้าทอพื้นเมืองเพื่อการส่งเสริมแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มสู่การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม กรณีศึกษาผ้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ไททรงดำ หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่พูดภาษาตระกูลไท เป็นชนชาติไทยสาขาหนึ่ง เรียกว่า พวกผู้ไท ซึ่งแบ่งออกตามลักษณะสีของเครื่องแต่งกาย เช่น ผู้ไทขาว, ผู้ไทแดง และผู้ไทดำ เป็นต้น

1.5.2 ผ้าพื้นเมืองไททรงดำ หมายถึง ฝ้านุ่งที่มีลักษณะคล้ายผ้าถุง มีลายเป็นลายตารางสี่เหลี่ยม มีความกว้างไม่มากนัก หน้าผ้าแคบ ใช้สีย้อมธรรมชาติเป็นหลัก

1.5.3 ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้หรือประสบการณ์ของคนที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นหรือถ่ายทอดต่อกันมาจากชุมชน จากสถาบันครอบครัว ความเชื่อ และศาสนา ที่เชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์ที่ได้จากการสะสม จากการประกอบอาชีพ การเรียนรู้จากธรรมชาติ แวดล้อมต่างๆ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา การพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี เป็นการศึกษาแนวคิดในการสร้างสรรค์ลวดลายบ้านทอมือ และการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้า โดยใช้ผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนารูปแบบสินค้า พื้นเมืองในกลุ่มของเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี
  - 2.1.1 ความรู้ทั่วไปของผ้าทอพื้นบ้าน
  - 2.1.2 พัฒนาการของผ้าทอพื้นบ้าน
  - 2.1.3 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชนไททรงดำ ในจังหวัดราชบุรี
  - 2.1.4 วัฒนธรรมการใช้ผ้าการทอ ลวดลาย สี และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของชาวไททรงดำ
- 2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย
  - 2.2.1 ความหมายและความสำคัญของเครื่องแต่งกาย
  - 2.2.2 หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย
  - 2.2.3 การเลือกใช้ผ้าในการออกแบบเครื่องแต่งกาย
- 2.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มแฟชั่น
  - 2.3.1 ความหมายและความเข้าใจเกี่ยวกับแฟชั่น
  - 2.3.2 แนวโน้มแฟชั่นปี ค.ศ. 2018
  - 2.3.3 แฟชั่นกับการพัฒนาแนวคิดการออกแบบ
- 2.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสินค้าแฟชั่น
  - 2.4.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดการสินค้าแฟชั่น
  - 2.4.2 หลักในการจัดการสินค้าแฟชั่น
  - 2.4.3 แนวคิดในการจัดการสินค้าแฟชั่นกลุ่มสินค้าพื้นเมือง

2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี

2.1.1 ความรู้ทั่วไปของผ้าทอพื้นบ้าน

ปัจจุบันการทอผ้าพื้นบ้านกระจายไปทั่วทุกภาคแต่ก็เป็นเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ รูปแบบของผ้าจะแตกต่างกันไปตามคตินิยม ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีของเชื้อชาติและกลุ่มชน เช่น กลุ่มชนพื้นเมืองล้านนาทางภาคเหนือ นิยมทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมที่มีลวดลายด้วยวิธีการยก และจกเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าเป็นกลุ่มชนคน ไทยเชื้อสาย ไทครั้ง ไทพวน และไทยวน และลาวอีสานนิยมทอผ้าด้วยวิธีจกและมัดหมี่ คนพื้น เมืองในภาคใต้นิยม

ทอผ้ายก เป็นต้น การจัดประเภทของผ้าทอพื้นบ้านในประเทศไทยอาจแบ่งได้ 2 ลักษณะคือการแบ่งประเภทตามวัสดุที่ใช้และการแบ่งประเภทตามวิธีการทอผ้าทอที่แบ่งตามวัตถุดิบที่ใช้ได้แก่ฝ้ายและไหม

ฝ้ายเป็นพืชที่ปลูกทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย เป็นพืชเขตร้อนชอบดินปนทราย และอากาศโปร่ง ไม่ชอบที่ร่ม เส้นใยของฝ้ายจะดูดความชื้นได้ง่ายและเมื่อดูดความชื้นแล้วจะระเหยเป็นไอน้ำ ดังนั้นเมื่อสวมใส่เสื้อผ้าที่ทำด้วยผ้าฝ้ายจะมีความรู้สึกเย็นสบาย

ไหมเส้นใยไหมได้จากตัวไหมซึ่งส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงไหมกันใน ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางตัวไหมมีลักษณะคล้ายหนอน เมื่อแก่ตัวจะชักใยหุ้มตัวของมันเอง เรียกว่า รังไหมรังไหมนี้จะนำมาสาวเป็น เส้นไหมแล้วจึงนำไปฟอกด้วยการต้มด้วยด่างและนำมาทอเพื่อให้ได้ เส้นใยไหมหลังจากนั้นจึงนำมาย้อมสีและนำไปทอเป็นผืนผ้าตามที่ต้องการ เส้นไหมมีคุณสมบัติ ลื่นมัน และยืดหยุ่นได้ดี

การทอผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองหลายแห่งยังคงทอสดลายสัญลักษณ์ดั้งเดิม โดยเฉพาะในชุมชนที่มีเชื้อสายชาติพันธุ์ บางกลุ่มที่กระจายตัวกันอยู่ในภาคต่างๆของประเทศไทยศิลปะการทอผ้าของกลุ่มชนนับว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มหากแบ่งผ้าพื้นเมืองเพื่อให้เห็นภาพชัดเจน สามารถแบ่งได้ดังนี้

ภาคเหนือ การทอผ้าในภาคเหนือหรือที่เรียกว่าแถบล้านนาได้แก่ จังหวัดเชียงรายพะเยาลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะกลุ่มชาวไทยโยนกหรือไทยวนและชาวไทยลื้ออันเป็นกลุ่มชนดั้งเดิมของล้านนาไทย เป็นกลุ่มที่มีความเชื่อเรื่องการตั้งถิ่นฐานในสภาพแวดล้อมที่เป็นภูเขาและมีทางน้ำไหล ผู้หญิงไทยวนและไทยลื้อในปัจจุบันยังรักษาวัฒนธรรมการทอผ้าที่มีรูปแบบและลวดลายสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะการทอชิ้นตีนจก ผ้าขิด และผ้าที่ใช้เทคนิค "เกาะ" เป็นต้นนอกจากชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่อาศัยอยู่ในแถบภาคเหนือบริเวณล้านนาไทย เช่นลื้อ ลัวะ กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ มอญ และไทยภูเขาเผ่าต่างๆ เช่น แม้ว มูเซอ อีเก้อ เย้า ลีซอ เป็นต้น ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ ต่างก็มีวัฒนธรรมการทอผ้าซึ่งส่วนใหญ่เป็นผ้าฝ้ายและตกแต่งเป็นลวดลายสัญลักษณ์ที่แสดงเอกลักษณ์เผ่าพันธุ์ตนเองทั้งสิ้น

ภาคกลาง การทอผ้าในภาคกลางแบ่งได้เป็นภาคกลางตอนบน ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก พิจิตร อุตรดิตถ์และสุโขทัย ภาคกลางตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี ชัยนาท สุพรรณบุรีสระบุรี ลพบุรี นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี มีกลุ่มไทยวนและไทลาวอพยพไปตั้งถิ่นฐานอยู่ทั่วทั้งภาค กลุ่มชนไทลาวนั้นมีหลายเผ่าเช่น พวน โชนг ผู้ไท ครั่ง ฯลฯ ซึ่งอพยพย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในไทย กลุ่มชนเหล่านี้ยังรักษาวัฒนธรรมและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไว้โดยเฉพาะวัฒนธรรมการทอผ้าของผู้หญิงที่ใช้เทคนิคการทำตีนจก และขิด เพื่อตกแต่งเป็นลวดลายบนผ้าที่ใช้ใช้ในเทศกาลต่างๆหรือใช้ทำที่นอน หมอน ผ้าห่ม ผ้าเช็ดหน้า ผ้าขาวม้า ฯลฯ แม้ว่าในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปมาก กลุ่มคนเหล่านี้ยังมีการทอผ้าเป็นอาชีพเสริม

ภาคอีสาน การทอผ้าในภาคอีสานนั้นกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวเป็นชนกลุ่มใหญ่ของภาคอีสานที่มีการกระจายกันอยู่ตามจังหวัดต่างๆและมีวัฒนธรรมการทอผ้าอันเป็นประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาเกือบทุกชุมชนแต่ละกลุ่มแต่ละเผ่าก็จะมีลักษณะและลวดลายการทอผ้าที่เป็นของตัวเองอย่างชัดเจนโดยเฉพาะผ้ามัดหมี่ ผ้าขิดและผ้าไหมหางกระรอก นอกจากกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวแล้วยังมี

ชนกลุ่มอื่นๆ เช่น ข่า กระชอกเกลิง ส่วย และเขมรสูง โดยเฉพาะคนไทยเชื้อสายเขมร กระจายอยู่ใน บริเวณจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์และบุรีรัมย์และมีประเพณีการทอผ้าที่สวยงามสืบทอดกันมาช้านาน โดยเฉพาะในจังหวัดสุรินทร์มีหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงหลายหมู่บ้านทอผ้าชนิดต่างๆ เช่น ผ้าปุมแบบเขมร ผ้าไหมโฮล ผ้าอัมปรม ผ้าลายสาकु เป็นต้น

ภาคใต้ การทอผ้าในภาคใต้มีแหล่งทอผ้าที่มีชื่อเสียงหลายแห่งโดยเฉพาะแหล่งทอผ้ายกดั้น เงินดั้นทอง สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลจากชาวมุสลิม ชาวอาหรับ ที่มาค้าขายตั้งแต่สมัยโบราณ ต่อมาผ้ายกเงินยกทองได้กลายเป็นที่นิยมในหมู่ชนชั้นสูงของอาณาจักรไทยในภาคกลาง บรรดาพวง เจ้าเมืองและข้าราชการหัวเมืองภาคใต้จึงต่างสนับสนุนให้ลูกหลานและชาวบ้านทอกันอย่างเป็นล่ำ เป็นสัน โดยเฉพาะที่เมืองนครศรีธรรมราช เมืองสงขลา และที่ตำบลพุมเรียงอำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ล้วนเคยเป็นแหล่งทอผ้ายกที่มีชื่อเสียงมากในอดีต เป็นที่กล่าวขวัญถึงและนิยมกันมาก ในหมู่ขุนนางสมัยอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์

การทอผ้าพื้นเมืองทั้ง 4 ภาค ยังคงสืบสานการทอผ้าด้วยลวดลายสัญลักษณ์ดั้งเดิม ดังจะ เห็นได้จากชุมชนที่มีเชื้อสายชาติพันธุ์ศิลปะการทอผ้าของกลุ่มชนเหล่านี้จึงนับว่าเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะกลุ่มอยู่จนถึงทุกวันนี้ อีกทั้งยังแสดงออกถึงภูมิปัญญา ความเชื่อ ที่เป็นรากฐานทาง วัฒนธรรม ดังนั้นผ้าทอพื้นบ้านที่ได้ขึ้นชื่อว่าผ้าไทยจึงมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยทั้ง ประเทศในฐานะมรดกทางศิลปวัฒนธรรมไทย บทบาทหน้าที่ของชุมชนในฐานะส่วนหนึ่งของผู้สืบ สานศิลปวัฒนธรรมและมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิม คือหัวใจสำคัญในการอนุรักษ์ผ้า ไทย เพื่อให้เกิดความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าศิลปวัฒนธรรมของชุมชน

จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการทอผ้า นับเป็นงานศิลปะพื้นบ้านที่คนไทยผูกพัน เกี่ยวข้องมาเป็นเวลายาวนานนักวิชาการบางท่านกล่าวว่างานทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมของไทยอย่าง หนึ่งที่อาศัยแรงงานและฝีมือประดิษฐ์คิดค้นทั้งยังเป็นผลสืบเนื่องมาจากการสั่งสมประสบการณ์และ อุดมการณ์พื้นฐานในการดำรงชีวิตศิลปะการทอผ้าจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญของการทอผ้าพื้นบ้านของไทยนั้น มีกระจายอยู่ทั่วไปรูปแบบของผ้าแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกันไปตามคตินิยมความเชื่อและ ขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มชนในแต่ละท้องถิ่นของประเทศมีทั้งผ้าพื้นสีเรียบๆ และผ้าที่มี ลวดลายอันเนื่องมาจากกรรมวิธีที่ประณีต

การทอผ้าพื้นบ้านเป็นศิลปหัตถกรรมที่มีความประสานสัมพันธ์กับภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน เชื้อชาติตลอดจนถึงระบบความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณีศาสนาและวัฒนธรรมอันเป็นพื้นฐาน สำคัญในการดำรงชีวิตของแต่ละกลุ่มชนเพราะสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบและเป็นข้อกำหนดในการ เลือกลงวัสดุการออกแบบลวดลายและสีสันทนของผ้าทอ ลวดลายและสีสันทนที่ปรากฏอยู่บนผืนผ้า นั้นเป็น กรรมวิธีในเชิงศิลปะที่ละเอียดอ่อน

ศิลปผ้าทอมีประวัติอันยาวนานและมีความมั่งคั่งปรากฏอยู่หลากหลาย อีกทั้งยังมีการสืบ ทอดขนบธรรมเนียมประเพณีการผลิตผ้าทอมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบลวดลายและกรรมวิธีในการ ผลิตมีแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นอันมีรูปแบบเฉพาะของเชื้อชาติ สิ่งสำคัญการสอดแทรก ภูมิ ปัญญาแห่งงานศิลปผสมผสานความปราณีตบรรจง แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่นที่มีความ อุดมสมบูรณ์ไปด้วยภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่าผ้าทอพื้นบ้านจึงเป็นศิลปะแห่งภูมิปัญญาที่แสดงออกถึง

ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคนแสดงผ่านทาง ลวดลายเส้นสีของผ้าที่สอดแทรกความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณี อันรากฐานทาง ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ เปรียบเสมือนการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ลงบนผืนผ้า อีกทั้งเพื่อ แสดงออกถึงความเป็นเผ่าพันธุ์ของตน

2.1.2 พัฒนาการของผ้าทอพื้นบ้าน

ผ้าทอพื้นบ้าน ศิลปะแห่งภูมิปัญญาท้องถิ่น อันมีความผูกพันเชื่อมโยงวิถีชีวิต ความเชื่อ และพิธีกรรมของไทย ศาสตร์และศิลป์การทอผ้าได้รับการถ่ายทอดและสืบสานต่อกันมารุ่นสู่รุ่น จนถึงปัจจุบัน การทอผ้าในหลายท้องถิ่นยังคงรักษารูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ผ้าทอจึง เป็นมรดกทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาในอดีตอันเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตปัจจุบัน

ผ้าทอพื้นบ้านเป็นผลงานของความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคน จากหลักฐานทางโบราณคดีพบว่าดินแดนที่เป็นราชอาณาจักรไทยมีการทอผ้ามากกว่า 2,500 ปีซึ่งการทอผ้าใหม่ก็พบว่ามี การทอเป็นผืนผ้าตั้งแต่สมัยประวัติศาสตร์ ผ้าทอที่สร้างขึ้นครั้งแรกเป็นเพียงผ้าพื้นสีธรรมชาติไม่มีลวดลาย ต่อมาได้มีการสร้างลวดลายผ้าด้วยการพิมพ์ได้มีการค้นพบลูกกลิ้งดินเผาที่มีลวดลายสมัยก่อนประวัติศาสตร์ของบ้านเชียง สันนิษฐานว่าเป็นลูกกลิ้งสำหรับพิมพ์ผ้า อย่างไรก็ตามหลักฐานที่พบ เช่น ลวดลายบนเครื่องปั้นดินเผา ภาพเขียนบนผนังถ้ำ เป็นเครื่องมือที่ใช้สันนิษฐานได้ว่า ผ้าสมัยก่อนประวัติศาสตร์มีลวดลายคล้ายกับเครื่องปั้นดินเผา ได้แก่ ลายกันหอย ลายชดเชือด และลายม้วนตัวคล้ายคลื่น หรือ ก้อนเมฆ ลวดลายเหล่านี้มีการพัฒนาต่อมาจนถึงยุคที่มนุษย์รวมกลุ่มกันเป็นชนเผ่า และอาณาจักร โดยใช้ลายผ้าเป็นเครื่องหมายของกลุ่มที่แสดงออกถึงความเชื่อผ่านสัญลักษณ์ เช่น ลายนาค ลายงู ลายหงส์ ลายนกยูง ที่ใช้เป็นสัญลักษณ์แสดงความเชื่อในสมัยสุโขทัย ศิลปะการทอผ้ามีการพัฒนาเรื่อยมาจนถึงยุคที่คนไทยรวมตัวกันเป็นอาณาจักรต่างๆ ได้แก่

อาณาจักรล้านนาไทย ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20 - 21 มีการทอผ้าขึ้นเพื่อใช้สอยภายในครอบครัวและเป็นการแลกเปลี่ยนซื้อขายกันปรากฏผ้าอยู่หลายชนิด เช่นผ้าสีจันทร์ขาวผ้า สีจันทร์แดงและผ้าสีดอกจำปา เป็นต้น

สมัยสุโขทัย ประมาณ 755 ปี ปรากฏหลักฐานว่าชาวสุโขทัยทอผ้าใช้เองและมีการผลิตผ้าฝ้ายและผ้าไหมสีต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ้าฝ้ายห้าสีที่เรียกว่า “ผ้าเบญจรงค์” คือ ผ้าสีแดง เหลือง ดำ เขียว และขาว เป็นผ้าที่มีชื่อเสียงของสุโขทัยและยังมีฝ้ายกดอกผ้าสกุลพัสดร์ซึ่งเป็นผ้าขาวเนื้อละเอียดผ้าเล็กดอกเป็นผ้าเนื้อดีและผ้ากรอกซึ่งเป็นผ้าลายกระจังสำหรับพันรอบหน้าผาก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม

สมัยอยุธยา ประมาณ 400 ปี ผ้ามีบทบาทสำคัญ ตั้งแต่การใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มโดยตรงตลอดจนการใช้ผ้าเข้าไปเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อ วัฒนธรรม ศาสนา และสังคม ผ่านับว่ามีความสำคัญในการค้าและเศรษฐกิจ นอกจากนั้นผ้ายังใช้แทนค่าเงินจากหลักฐานพบว่าพระมหากษัตริย์ทรงใช้ผ้าเป็นเครื่องปูนบำเหน็จรางวัล หรือบางครั้งใช้พระราชทานต่างเงินเดือนปี

ละหนเท่านั้น เรียกว่า “ผ้าหัตถ์รายปี” ซึ่ง ส่วนมากเป็นผ้าสมปักซึ่งทอด้วยไหมเปลาะตรงกลางผ้า เป็นสีมีลวดลาย

สมัยรัตนโกสินทร์ การทอผ้าในช่วงรัชกาลที่ 1 - 3 มีการทอตามหัวเมืองต่างๆซึ่งปรากฏหลักฐานในสมัยรัชกาลที่ 2 มีการให้หัวเมืองต่างๆทอผ้าขาวส่งให้หลวงเพื่อย้อมเป็นสบงจีวรถวายพระเนื่องในงานถวายพระเพลิงพระบรมศพรัชกาลที่ 1 ผ้าทอเหล่านั้นเป็นผ้าฝ้ายพื้นเมืองที่ทอสำหรับใช้สอยในครัวเรือนเป็นผ้าเนื้อหยาบฝีมือไม่ดีนักทั้งนี้เพราะบรรดาคนชั้นสูงและผู้ที่มีมั่งคั่งจะใช้ผ้าคุณภาพดีจากต่างประเทศผ้าทอพื้นบ้านคงเป็นผ้าสำหรับประชาชนทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ สมัยรัชกาลที่ 5 มีการทอผ้าฝ้ายหรือผ้าไหมกันอย่างแพร่หลาย อีกทั้งประชาชนปลูกฝ้ายหรือเลี้ยงไหมเพื่อการทอผ้าในครัวเรือนประกอบกับมีผ้าจากต่างประเทศเข้ามาขายและราคาถูกไม่จำเป็นต้องทอผ้าใช้ก็หาซื้อกันได้ง่ายหลังจากการทำสนธิสัญญาบาวริงแล้ว สินค้าต่างๆโดยเฉพาะผ้าได้เข้ามาขายมากทำให้การหัตถกรรมของเราเสื่อมโทรมลง (นิติ กสิโกศล, 2541)

ปัจจุบันจากการเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นพร้อมกับเงินทุนจากต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามาภายในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก วัฒนธรรมทุนนิยมที่เน้นการบริโภคเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชนชั้นกลางในสังคมไทยและค่อยๆแพร่เข้าไปสู่ชาวบ้านในชนบทโดยผ่านสื่อต่างๆและแรงงานที่อพยพมาทำงานในเมืองผลของวัฒนธรรมดังกล่าวได้ทำให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไปมีการบริโภคในสิ่งที่ไม่จำเป็น กระแสความคิดและการแต่งกายของชาติตะวันตกได้หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่องจากการนำเข้าไปในรูปแบบของการค้าและการศึกษา จุดเริ่มต้นของการเสื่อมลงของการใช้ผ้าไทยอาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแต่งกายภายในราชสำนัก ที่สำคัญสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (พ.ศ. 2481 - 2487) รัฐบาลได้มีนโยบายในการสร้างชาติด้วยลัทธิชาตินิยม เพื่อความยิ่งใหญ่ของชาติไทยให้ทัดเทียมอารยประเทศ โดยการออกประกาศ “รัฐนิยม” จำนวน 12 ฉบับ (จารุพรรณทรัพย์ปรุง, 2543) เพื่อสร้างสังคมไทยใหม่ที่ละทิ้งประเพณีและความเชื่อในอดีตหนึ่งนั้นคือการปฏิบัติวัฒนธรรมด้านการแต่งกาย ซึ่งเมื่อบวกกับระบบเศรษฐกิจโลกที่ระบบปฏิบัติอุตสาหกรรมประสบความสำเร็จในช่วงนั้นทำให้มีการค้าขายเครื่องจักรรวมถึงเครื่องทอผ้า จึงทำให้กระแสการทอผ้าด้วยมือของไทยไม่เป็นที่นิยมด้วยราคาต้นทุนที่แตกต่างรวมถึงระยะเวลาในการผลิตที่สั้นของระบบการผลิตแบบตะวันตก สิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการรับวัฒนธรรมสมัยใหม่ของความเชื่อแห่งการปฏิบัติอุตสาหกรรม อันมีผลต่อรากเหง้าแห่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สำคัญในการทอผ้าพื้นบ้าน

วัฒนธรรมตะวันตกได้เข้ามาสู่ประเทศไทยโดยรัฐมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง โดยการกระทำผ่านแผนพัฒนาต่างๆ ที่เน้นในเรื่องของการพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยเชื่อว่า การสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและประเทศ เป็นทางที่นำไปสู่การยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งภายใต้บริบทการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ต่างก็เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนและสังคม ดังเช่น การปรับปรุงระบบการผลิต การใช้เทคโนโลยีและปัจจัยการผลิตใหม่ๆ การเปลี่ยนแปลงแบบแผนการบริโภคในด้านต่างๆ เช่น การรับรู้ข่าวสาร การใช้บริการที่หลากหลาย การรับรู้ความคิด ค่านิยมและความเชื่อ

ใหม่ ๆ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนแบบแผนการดำเนินชีวิตที่มีความทันสมัยและเป็นสากล สิ่งเหล่านี้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลสู่สังคมแห่งการบริโภคอันมีผลกระทบต่อผ้าทอพื้นบ้าน ก่อให้เกิดความจำเป็นในการปรับตัวตามกระแสการเปลี่ยนแปลง แต่ละท้องถิ่นต้องพัฒนาคุณภาพของผ้าทอไปพร้อมๆ กับการสืบทอดมรดกแห่งภูมิปัญญาให้เชื่อมโยงกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบบทุนนิยม จากเดิมเป็นการเชื่อมโยงวิถีชีวิตภายในชุมชนแต่หากกล่าวถึงปัจจุบัน คือ การอยู่รอดในสังคม เพราะการดำรงอยู่ของผ้าทอกับการใช้เพื่อเป็นเครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวันสำหรับคนไทยคงใช้ไม่ได้สำหรับสังคมปัจจุบัน ผ้าทอพื้นบ้านกลายเป็นผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมที่หลายคนรู้จักในนามสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่สำคัญมีการพัฒนาผ้าทอในแต่ละท้องถิ่นกัน อย่างต่อเนื่องงานวิจัยหลายชิ้นแสดงถึงการอนุรักษ์และพัฒนาผ้าทอให้มีพื้นที่อยู่ในกระแสของสังคม แต่พื้นที่ของผ้าทอพื้นบ้านกลับถูกจำกัดพื้นที่ที่อยู่ตรงสินค้าพื้นเมืองที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ พื้นที่ของการเป็นปัจจัย 4 น้อยลง เพราะกระแสการบริโภคสินค้าแฟชั่นมีบทบาทและมีน้ำหนักในพื้นที่ของปัจจัย 4 มากกว่า จนทำให้ผ้าทอมีบทบาทอยู่เพียงกลุ่มคนบางกลุ่มหรือการใช้เพื่องานพิธีสำคัญๆ เท่านั้น การอนุรักษ์จึงเกิดขึ้นจากหน่วยงานต่างๆ รวมถึงชุมชนผู้สร้างสรรค์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านอย่างผ้าทอ เพื่อการดำรงอยู่บนวิถีการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ผ้าทอพื้นบ้าน เปรียบเสมือนงานศิลปะที่เกิดขึ้นจากการนำธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน จากถักทอเส้นใยผสมกับสีสันทันและลวดลายที่บอกถึงประเพณีและความเชื่อของวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น อันก่อให้เกิดสุนทรียะแห่งความงามที่มีรากฐานความเชื่อที่แตกต่างกันในแต่ละชาติพันธุ์ หากกล่าวถึงความคิดที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์ในกระบวนการสร้างสรรค์ผ้าทอพื้นบ้านสามารถกล่าวถึงที่มาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1.2.1 สุนทรียศาสตร์ที่เกิดจากความคิดเริ่มแรก คือ เกิดจากความคิดของผู้สร้างสรรค์โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ในการพบเห็นสิ่งรอบตัว อาทิเช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ ฯลฯ ซึ่งก่อให้เกิดความคิดในการสร้างสรรค์ลวดลายรวมถึงสีสันทัน เพื่อใช้แทนสัญลักษณ์ต่างๆ ผ่านทางการร้อยเรียงเส้นใยผสมผสานกับความเชื่อของชาติพันธุ์

2.1.2.2 สุนทรียศาสตร์ที่เกิดจากความคิดพื้นฐาน คือ เกิดจากความคิดที่ได้รับการพัฒนาจากความคิดขั้นพื้นฐาน โดยการพัฒนาแบบและลวดลายขึ้นซึ่งอาจอาศัยความคิดที่เป็นนามธรรม สร้างสรรค์รูปทรงให้เป็นรูปธรรมขึ้น เพื่อแสดงถึงแนวคิดและความเชื่อทางขนบธรรมเนียมประเพณีผ่านทางลวดลายบนผืนผ้า

2.1.2.3 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชนไทยทรงดำ ในจังหวัดราชบุรี

การตั้งถิ่นฐานในจังหวัดราชบุรี จากหลักฐานเอกสารทางประวัติศาสตร์ กล่าวว่า กลุ่มชนไทยทรงดำบางส่วน ได้ย้ายหลักแหล่งจากถิ่นเดิมในประเทศสาธารณรัฐเวียดนาม และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้าตั้งหลักแหล่งในประเทศไทย ด้วยเหตุผลทางการเมืองและสงคราม ได้เข้ามาตั้งหลักแหล่งในจังหวัดราชบุรี ดังนี้

ครั้งเมื่อประมาณ พ.ศ. 2532 อันเป็นสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีได้โปรดเกล้าให้สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกและเจ้าพระยาสุรสีห์ ยกทัพไปตีลาว ก็ตีได้เมืองทันต์และได้กวาดต้อน

ครอบครัวของไทยกลุ่มนี้มากรุงเทพฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี จึงนับได้ว่าพวกไทยดำ (ลาวโซ่ง) เข้าไปตั้งถิ่นฐานในจังหวัดเพชรบุรีเป็นแห่งแรก

ต่อมาใน พ.ศ. 2335 ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เจ้าเมืองเวียงจันทน์ ได้กวาดต้อนครอบครัวไทยทรงดำจากเมืองแกลง (เดียนเบียนฟู) ลงมาถวายที่กรุงเทพฯ จึงโปรดเกล้าให้ตั้งบ้านเรือน

พ.ศ. 2379 ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าเมืองหลวงพระบางถึงแก่พิราลัย พวกเมืองหิมา เมืองคอย เมืองควร แข็งเมืองต่อเมืองหลวงพระบาง เข้าอุปราชา เจ้าราชวงศ์ จึงยกกองทัพขึ้นไปปราบและกวาดต้อนพวกไทยทรงดำลงมาถวายที่กรุงเทพฯ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกรุณาโปรดเกล้าให้ไทยทรงดำเหล่านี้ ไปตั้งหลักแหล่งอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี

ใน พ.ศ. 2381 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้ไปตีลาวเนื่องจากเข้าราชวงศ์เกิดวิวาทกัน ได้อพยพไพร่ท่งดำลงมาและโปรดเกล้าฯ ให้ไปอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรีอีก และในพ.ศ. 2428 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้พระยาสุรศักดิ์มนตรี ยกทัพไปปราบกบฏฮ่อในเขตสิบสองจุไทย กับป้องกันชายแดนริมฝั่งแม่น้ำดำ ภายหลังที่พวกฮ่อแตก ร่นไปแล้วจึงยกทัพกลับกรุงเทพฯ ในราว พ.ศ. 2430 พร้อมกับนำครอบครัวไทยทรงดำมาด้วย และให้อพยพไปอยู่เพชรบุรีอีกเป็นรุ่นสุดท้าย

บ้านหัวเขาจีน อยู่ใน หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยยางโพน เขตอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ตรงเขตเชื่อมต่อกับจังหวัดเพชรบุรี โดยบ้านหัวเขาจีน เป็นนามเรียกขาน ถิ่นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชนชาติพันธุ์หนึ่งเรียกว่า “ไทยทรงดำ” ตามประวัติกล่าวว่า ชาวไทยทรงดำ ได้อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากดินแดนที่ห่างไกลและได้เข้ามาจับจองในขณะนั้น เป็นหมู่บ้านที่ยังคงรักษา และอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรมการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต แบบดั้งเดิมของชาวบ้านไทยทรงดำไว้อย่างเหนียวแน่น จนได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของจังหวัดราชบุรี คุณสามารถเดินทางท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตและเลือกซื้อผ้าขาวม้าทอมือ ผ้าขึ้นลายแดงโม และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้ที่นี่ นอกจากนี้ห่างออกไปอีก 1 กม. จะเห็นภูเขาหัวเขาจีนอยู่ด้านหลัง ซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดศิรีวงค์ อยู่ในเขตรอยต่อจังหวัดเพชรบุรี และอีกด้านหนึ่งของเขาจะมีกสิกรรมหลายพันตัวบินเขาออกจากรังในช่องเขาหัวเขาจีนเป็นภาพน่าแปลกที่มีนกรวมตัวกันได้มากขนาดนี้

2.1.3 วิถีชีวิตความเป็นอยู่

บ้านหัวเขาจีน มีความเป็นอยู่แบบชนบทประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม มีความรัก ความสามัคคี และเอื้ออาทรต่อกัน โดยมีวัฒนธรรมและประเพณีที่งดงามเป็นศูนย์รวมจิตใจ ชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและมีความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือผี โดยเฉพาะผีบรรพบุรุษ (ผีบ้านผีเรือน) จะมีการเซ่นไหว้กันในเดือนหก แแปด สิบสองของทุกปี ซึ่งชาวไทยทรงดำ(ลาวโซ่ง) เรียกว่า เสนบ้าน เสนเรือน สมาชิกในครอบครัวจะได้รับการสอนให้รู้จักและนับถือผีบรรพบุรุษประจำตระกูลของตน ทุกครอบครัวสมัยอดีตกำหนดให้ ครอบครัวที่เป็นต้นผี(ผีตัว)โดยมีการสืบทอดตามบรรพบุรุษ ถ้าผู้ที่ได้รับการสืบทอดเสียชีวิตเรียกว่า ผีผู้ตัว เวลาเซ่นไหว้ต้องฆ่าควายเซ่นไหว้เท่านั้น แต่ถ้าเป็นคนลาว

โഴงทั่วไป ถ้าเสียชีวิตเรียกว่า ผีผู้น้อย ฆ่าหมูเวลาเช่นไหว้ ซึ่งจะเป็นผู้สืบทอดประเพณี และการกระทำพิธีกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดสิริมงคล โชคดีและมีความสุขในครอบครัว ญาติพี่น้องที่อยู่ไกล หรือไกลี้ จะต้องกลับมาพร้อมประกอบพิธี

2.1.3.1 สินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

กลุ่มสตรีทอผ้าไทยทรงดำ เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของสตรีในหมู่บ้านที่มีความรู้และความสามารถในการทอผ้า ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชน ซึ่งการรวมกลุ่มทอผ้าไทยทรงดำจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 2542 โดยความรู้ ความสามารถของสตรีในหมู่บ้านในการพัฒนาการทอผ้าจากพื้นบ้าน เช่น ผ้าลายแดงโม ผ้าขาวม้า ผ้าเปียว เสื่อฮี เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือไทยทรงดำที่มีความสวยงามและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปซึ่งการดำเนินกิจกรรม จากวิถีชีวิตของชาวบ้านหิวเขาเงินได้น้อมนำปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (รัชกาลที่ 9) มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรมโดยเริ่มจากความพอประมาณ คือ ทำบนพื้นฐานความรู้ความสามารถและเป็นการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบความพอเพียง โดยเน้นการให้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่อย่างมีเหตุผล คือ การรวมกลุ่มทอผ้าไทยทรงดำเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี ผลิตภัณฑ์เด่นๆ มี ผ้าขาวม้าทอมือ และผ้าซิ่นลายแดงโม

2.1.3.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชาวไทยทรงดำมีพื้นฐานการทอผ้าที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษที่ทอผ้าใช้ในครัวเรือน โดยมีผ้าซิ่นลายแดงโม ที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของชนเผ่ามีการสืบทอดภูมิปัญญาสู่ชนรุ่นหลัง จึงเกิดพัฒนาการการทอผ้าที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์และความต้องการของ ผู้ที่สนใจ การทอผ้าขาวม้า คือ จุดเริ่มต้นของการพัฒนาการทอผ้าในชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ เช่น ทำเปลด็ก คาดเอว โปกห้ว เสาดัตรโนพิธิต่างๆ ฯลฯ ดังนั้น ชุมชนจึงเกิดความคิดเพื่อรวมกลุ่มในการทอผ้าเพื่อเป็นอาชีพเสริมรายได้ให้กับครอบครัว ผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าทอมือได้รับความสนใจจากบุคคลภายนอกเนื่องจากมีสีสันที่สวยงาม สีสันไม่ตก

2.1.3.3 การแต่งกาย

สมัยก่อนลาวโซงมีการแต่งกายโดยนำผ้าฝ้ายมาปั่นเป็นเส้นฝ้ายโดยนำมาทอผ้าพื้นสีขาวนำสีธรรมชาติมาย้อม เช่น เปลือกไม้ต่างๆ (ต้นประคู้, ต้นคราม ลูกมะเกลือ) นำมาย้อมเพื่อให้เกิดสีสันบนผืนผ้า อดีตชาวไทยทางดำ(ลาวโซง) ส่วนใหญ่การแต่งกายด้วยเครื่องนุ่มห่มที่มีสีดำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยทรงดำก็ว่าได้ ชาวไทยทรงดำยังนับถือ ผีบรรพบุรุษ หรือผีประจำเรือนของตนเองอีกด้วยเชื่อว่า ผีเรือน คือผู้คุ้มครองปกป้อง ผู้คนและบ้านเรือนให้อยู่ร่วมกันได้ และยังมีประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์

2.1.4 วัฒนธรรมการใช้ผ้า การทอ ลวดลาย สี และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของชาว ไทยทรงดำ

เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มมีความจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชนทุกหมู่เหล่า ชนแต่ละชาติย่อมมีรูปแบบการแต่งกายที่แตกต่างกัน นับว่าการแต่งกายเป็นเอกลักษณ์ของชนชาตินั้นๆ ได้ ชาวไทโซ่งเป็นชนชาติหนึ่งที่มีรูปแบบการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่ชัดเจน ตั้งแต่ครั้งอดีตจนถึงปัจจุบันชาวไทยที่มีเชื้อสายโซ่งยังแต่งกายแบบดั้งเดิมอยู่มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ที่มาอาศัยในเมืองไทยด้วยกันรูปแบบการแต่งกายที่เด่นชัดของชาวไทยโซ่งคือ เครื่องแต่งกายทุกชิ้นไม่ว่าชายหรือหญิงตลอดจนเครื่องที่นอน หมอน มุ้ง จะทำด้วยผ้าสีดำทั้งหมด

ดวงพร ตั้งวงศ์ (2547) อ้างจาก สุรรัตน์ อ่อนวงศ์ (2552) ผ้าซิ่นลายแดงโมนั้นจะเป็นเครื่องนุ่งห่มของชาวไทยทรงดำทั้งหญิงและชายแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ประกอบในประเพณีและพิธีกรรม ตามความเชื่อที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ตั้งแต่ประเพณีการเกิดจนกระทั่งประเพณีการตาย ถือได้ว่าผ้าซิ่นลายแดงโมนั้นเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของชาวไทยทรงดำที่มีมาตั้งแต่ในอดีตกาล

สาวเจ้าจะทอผ้าไป ใจก็ประหวัดนึกถึงสามีที่เข้าป่าไปหลายวัน อันความรักความคิดถึงย่อมจะมีอยู่ในตัวของทุกคน มันวิ่งเล่นอยู่ทุกลมหายใจ ยิ่งกว่ากระสวยพุ่งผ่านเป็นเส้นชัดให้เป็นผืนผ้าในกี่ทอที่กำลังทออยู่ สาวเจ้าจึงใช้ด้ายสีแดงย้อมเส้นยืน ซึ่งเป็นสีที่ใช้แทนหัวใจที่โหยหาอาวรณ์ในคนรักที่จากกัน ส่วนเส้นพุ่งใช้สีครามเข้มเกือบดำแทนตัวเอง ใช้ทอทับเป็นเส้นชัดให้เกิดเป็นเนื้อผ้า โดยซ่อนเส้นยืนสีแดงเอาไว้ เมื่อเวลานุ่งผ้าซิ่นลายแดงโมนั้นต้องแสงแดดความแวววับของเหลือ สีแดงสะท้อนออกมา เหมือนหนึ่งเป็นสื่อสัญญาณแห่งความรักที่มีต่อกัน แม้จะเห็นเพียงรางๆ ก็ตาม ที่เป็นเช่นนี้ก็เพื่อปกปิดความอายที่เป็นคุณสมบัติของหญิงสาวลาวโซ่งโดยแท้ผ้าซิ่นลายแดงโมนั้น จะต้องนำมาต่อหัวซิ่นสีครามเข้มเกือบดำ ส่วนตีนซิ่นเย็บต่อให้มีความหนาเพื่อป้องกันไม่ให้ชายซิ่นขาดง่ายเกินไป

โดยหลักการของการทอผ้าทุกๆ ไปเส้นยืนจะมีขนาดเล็กกว่าเส้นพุ่ง การทอผ้าแบบลาวโซ่งจึงสามารถที่จะซ่อนสีแดงของเส้นยืนเอาไว้อย่างมิดชิด แต่ไม่สามารถจะซ่อนนอญของสีที่เหลือเอาไว้ เมื่อเวลาต้องแสงแดดจะมีสีของเส้นยืนสะท้อนออกมาให้เห็น

ชาวลาวโซ่ง เป็นกลุ่มคนที่มีความขยันสร้างสิ่งของใช้เอง แม้แต่เสื้อผ้าที่สวมใส่จะต้องทอเอง บริเวณใต้ถุนบ้านโซ่งจะเห็นเครื่องทอผ้าตั้งอยู่แทบทุกบ้าน หญิงโซ่งทุกคนฝึกทอผ้ากันในครัวเรือน นิยมทอผ้าเป็นผืนยาวๆ ทอไว้เป็นจำนวนมากๆ เพราะชาวโซ่งเชื่อว่าเมื่อหญิงโซ่งแต่งงานแยกเรือนไปแล้ว จะไม่มีเวลาในการทอผ้าอีก จึงต้องเตรียมตัวไว้ตั้งแต่สาวๆ ก่อนแยกเรือนผ้าที่ทอได้แก่ ผ้าที่ใช้ในพิธีต่างๆ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีศพ พิธีเสนเรือน พิธีเสนตัว เป็นต้น เมื่อทอผ้าแล้วจะนำไปเก็บไว้ใน “สมุก”

2.1.5 การทอผ้าชาวม้า

2.1.5.1 เตรียมด้ายประดิษฐ์ที่ยังไม่ได้ม้วนใส่ในหลอดแปบมาใส่ โดยนำด้ายประดิษฐ์มาคล้องใส่ในอุปกรณ์การปั่นด้าย เพื่อด้ายจะได้ม้วนออกมาใส่ในหลอดแปบโดยการใช้อุปกรณ์ในการควงเป็นตัวในการปั่นด้ายหลังจากนั้นจึงควงด้าย ควงด้ายใส่หลอดแปบจนหมดโดยการปั่นต้องมีคนปั่นด้วย 1 คน และอีกคน 1 เป็นคนเรียงด้าย เพื่อไม่ให้พื้นที่ในการเรียงด้ายไม่เว้นว่าง ควรทำให้เต็มหลอด และไม่ให้อายุที่ควง พันกัน

2.1.5.2 นำด้ายมาซึ่ง ไ้บนอุปกรณ์การทอที่กระตุกด้วยมือ (อุปกรณ์ประกอบขึ้นจากไม้)

2.1.5.3 เริ่มการทอผ้าโดยใช้อุปกรณ์การทอที่กระตุกด้วยมือ (อุปกรณ์ประกอบจากไม้)

2.1.5.4 โดยใช้กระสวย เป็นตัววิ่งด้าย สลับไปมา ซ้าย-ขวา และในกระสวยจะมีม้วนด้ายที่ต่าง ๆ ใส่ไว้ในกระสวย เพื่อสามารถเปลี่ยนสีด้ายได้ เช่น การทำแถบสีผ้าชาวม้า หรือ ลายสีด้าย

2.1.5.5 ทอผ้าชาวม้าต่อไปเรื่อยๆจนเสร็จ เป็นผืนหน้ากว้าง 34 นิ้ว ความยาว 1.50 เมตร เป็นอันว่าเสร็จเรียบร้อย จากนั้นมาบรรจุใส่หีบห่อ ให้เรียบร้อย และนำไปจัดจำหน่ายต่อไป

2.1.6 การทอผ้าชิ้นลายแตงโม

ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผ้าชิ้นลายแตงโมของชาวไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี นั้น จะแบ่งย่อยๆ ตามลำดับดังนี้

วัตถุดิบและเส้นใย แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

2.1.6.1. ฝ้าย เป็นฝ้ายที่ปลูกเองตามสถานที่รอบๆ บ้านตามสวนไร่ นา เป็นฝ้ายพันธุ์พื้นเมืองที่ปลูกกันมาแต่ดั้งเดิม เมื่อเก็บมาก็จะนำมาอ้าว เพื่อเอาเมล็ดออก จากนั้นก็จะนำมาปั่นให้เป็นเส้นใยแล้วจึงนำมาย้อมสี หรือนำมาทอเป็นผืนผ้าแล้วจึงนำมาย้อมสีภายหลัง

2.1.6.2. ไหม เป็นไหมพันธุ์พื้นบ้าน ซึ่งมีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ซึ่งเลี้ยงง่าย ทนโรค ให้เส้นใยละเอียดเส้นยาว จึงนิยมใช้พันธุ์นี้ ส่วนไหมญี่ปุ่นหรือไหมที่สำเร็จรูปมาแล้วไม่เป็นที่นิยม อาหารที่เป็นที่นิยมของ ตัวไหม คือ ใบของต้นหม่อน

อุปกรณ์การทอผ้าของชาวไทยทรงดำ

เครื่องมือที่ใช้ทอผ้าพื้นบ้านชาวไทยทรงดำเรียกว่า “กี” ซึ่งเป็นกีทอมือแบบโบราณ อุปกรณ์ที่นำมาประกอบตั้งก็ ใช้วัสดุ และอุปกรณ์ ที่หาได้ในท้องถิ่น และสามารถทำขึ้นใช้ได้เองและเป็นสิ่งที่ใช้สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน หลายชั่วอายุคน ก็ในลักษณะนี้เป็นที่แบบเดียวกันที่ทอผ้าพื้นเมืองของภาคอีสาน

การเตรียมเส้นฝ้ายก่อนนำไปทอผ้า

ในการเตรียมเส้นฝ้ายก่อนนำไปทอผ้านั้น อาจแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือการเตรียมเส้นยืน และการเตรียมเส้นพุ่ง

การเตรียมเส้นยืน หลังจากการปั่นใส่หลอดด้ายเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำด้ายเหล่านั้นไปใส่เครื่องเดินด้าย (ฝ้าย) ซึ่งมีรวมสำหรับบรรจุหลอดเส้นด้าย (ฝ้าย) ลงแคร่สำหรับเดินด้ายต่อไปราวนี่มี

ขนาดใหญ่พอสำหรับบรรจุหลอดด้ายได้ประมาณ 200 หลอด และแคร่สามารถบรรจุเส้นยืนได้ราวๆ 200 หลา เมื่อเดินเส้นด้ายเสร็จแล้วก็จะปลดเอาด้ายออกมาจากแคร่และขมวดให้เป็นลูกโซ่ เพื่อป้องกันมิให้เส้นด้ายยุ่งนำมาเก็บลงหีบสำหรับหวีต่อไป

การหวีด้าย คือ การแผ่เส้นจากลักษณะที่เป็นก้ำอยู่ให้กระจายออกเป็นแผ่นเรียบเสมอกัน แล้วม้วนเก็บเข้าแกนของกงพันสำหรับตั้งบนที่ต่อไป จากนั้นจะต้องเอาปลายด้ายด้านหนึ่งของก้ำเส้นยืนเข้าไปมัดร้อยเส้นด้ายยืนเข้ากับพันหวี ซึ่งพันหวีและสวนกว้างเท่ากับความต้องการแล้วผูกเข้ากับแกนของกงพันม้วนด้าย ในการหวีด้ายจำเป็นต้องใช้ผู้ปฏิบัติ 2 คน คนหนึ่งม้วนกงพัน อีกคนหนึ่งใช้พันหวี หวีด้ายให้เรียบสม่ำเสมอ และนำไปซึ่งบนที่สำหรับเก็บตะกอกต่อไป

ตะกอกที่ใช้ในการทอผ้าฝ้ายนี้เป็นแบบตะกอกด้าย เส้นยืนแต่ละเส้นจะถูกคล้องไว้ด้วยห่วงเส้นด้าย 2 อัน อันบนใช้สำหรับดึงด้ายเส้นยืนลง อันล่างใช้ดึงด้ายเส้นยืนขึ้น

เทคนิคการทอผ้าชิ้นลายแตงโมของชาวไทยทรงดำ

ผ้าชิ้น 1 ผืน ประกอบด้วยผ้าต่อกัน 3 ท่อน แต่ละท่อนเป็นผ้าที่ทอขึ้นเฉพาะ แล้วนำมาเย็บติดกันด้วยมือ ตะเข็บที่เย็บกลมแบบพันเส้นด้าย ผีมือเย็บที่ตีนั้นตะเข็บจะเล็ก กลม ดูเรียบร้อย โดยเฉพาะการต่อตีนชิ้น ผ้าชิ้นมีความเด่นอยู่ที่ลายทางสีฟ้าอ่อนเกือบขาวที่เรียงอยู่รอบตัวชิ้นบนผืนผ้าสีดำ ลายเหล่านี้นั้นเป็นลายทรงตรงๆ สีฟ้า แต่มีความหนาของทางต่างๆ กัน ลายชุดหนึ่งประกอบด้วยทางขนาดเล็กใหญ่สลับกันไปจำนวน 6 ทาง แต่ละทางประกอบด้วยเส้นด้ายสีฟ้าหรือขาวจำนวนไม่เท่ากันคือ ทางขนาดเล็กที่สุดจะใช้ด้ายสีฟ้าหรือขาว 2 เส้น ทางที่มีความหนารองลงมาใช้ด้ายสีฟ้าเรียงกัน 15 เส้น และทางที่ใหญ่ที่สุดจะใช้ด้ายสีฟ้าหรือขาวเรียงกัน 20 เส้น และแต่ละทางก็ยังมีกรวางเรียงกัน ซึ่งมีระยะห่างกันด้วย แต่เมื่อมองรวมๆ แล้ว ทางหนึ่งๆ จะห่างกันประมาณ 5 ซม. หรือ 2 นิ้ว ผ้าผืนหนึ่งตะมีลายประมาณ 7 ชุด

2.1.7 ลวดลาย

ลวดลายการทอผ้าแบบพื้นบ้านไททรงดำในจังหวัดราชบุรี จะจัดลวดลายที่ได้จากการปะผ้า การปัก และการทอ ลักษณะของลวดลายทั้ง 3 ประเภทดังนี้

2.1.7.1 ลายปะผ้า เป็นลายที่ใช้กันมาก โดยใช้ทำเป็นลายหน้าหมอน ลายเสื้อฮี ลายกระเปาะ คาดเอาผู้ชาย และลายตกแต่งมุ้งสำหรับคู่บ่าวสาว

ลายปะผ้าทำด้วยวิธีพับผ้าเป็นมุม แล้วปะตรึงซ้อนกันเป็นเป็นลายที่ต้องการ ในระยะหลังนี้มีการใช้กระจก หรือเลื่อม ติดกลางลายให้ดูแวววาวขึ้นด้วย ลวดลายที่ทำขึ้นด้วยวิธีนี้เป็นลายที่ดัดแปลงมาจากดอกไม้ต่างๆ เช่น ลายดอกจัน ลายดอกบัว ลายดอกพรม ลายเอ็กเต้า (ดอกน้ำเต้า) ลายดอกแปด (ดอกแปดกลีบ) สีที่ใช้มาตั้งแต่ดั้งเดิม เป็นสีที่ย้อมด้วยวัสดุธรรมชาติ เช่น เปลือกไม้ผล และดอกไม้ต่างๆ มีสีหลักอยู่ 4 สี คือ เขียว ขาว แดง และเหลืองหรือส้ม

2.1.7.2 ลายปัก ลายปักหรือลายเสว เป็นการปักโดยยึดการนับเส้นด้ายเป็นหลัก ใช้ในการทำลวดลายหน้าหมอน ผ้าเปียว และปักประกอบลายปะผ้าในเสื้อฮี ชื่อลายที่ปรากฏมีทั้งลายที่มาจากรื่องมือ เครื่องใช้บางอย่าง และลายดอกไม้คล้ายๆ กับลายปะผ้า ได้แก่ ลายชอกุก ลายเอ็กเต้า

ลายดอกผักแว่น ลายหยักแบบเรขาคณิตคล้ายลายทอผ้าของอีสาน สีที่ใช้ก็เช่นเดียวกับลายปะผ้า คือ เขียว ขาว แดง และเหลืองหรือส้ม

2.1.7.3 ลายทอ การทอผ้าของชาวไทยทรงดำในเพชรบุรีแต่เดิม มักจะทอเป็นลายขัดธรรมดา หรือทอลายสอง ลวดลายที่ได้จากการทอ มักจะเกิดจากการสลับสีเส้นด้ายเป็นลวดลายเส้นตรง ไม่เป็นลายสลับซับซ้อนเหมือนลายขีดของผ้าอีสาน

ลายทอผ้าขึ้น ประกอบด้วยหลายลาย เช่น ลายตาหมู ลายตาก็บหรือตาคู ลายก้านางหรือตาฮั่ว ลายปะ และเมื่อประกอบรวมกันแล้วเรียกว่าลายแดงโมหรือแดงไทย สีที่ใช้มักเป็นสีที่ย้อมจากธรรมชาติ การทอผ้านั้นจะใช้สีนิล คือสีน้ำเงินแก่สลับขาวหรือฟ้า ส่วนการทอย้อมมักนิยมทอลายเส้นสีแดงสลับขาว

สีของผ้าไทยทรงดำในจังหวัดราชบุรีได้ดังนี้

สี ที่ใช้ย้อมผ้านั้นส่วนใหญ่จะได้จากธรรมชาติ โดยเฉพาะสีหลัก ที่เป็นสัญลักษณ์ของผ้าทอไทยทรงดำ คือ สีครามเข้ม (Indigo) ได้จากต้นคราม ซึ่งภาษาไทยดำเรียกว่า “กอจ้าม” โดยจะใช้ต้นครามทั้งต้น ใบ ราก แขน้ำทิ้งไว้ และทำตามกรรมวิธีจนได้นำครามออกมาสำหรับใช้ย้อมผ้า น้ำครามนี้จะเก็บไว้ย้อมได้นานเป็นปี วิธีย้อมผ้าแบบนี้จะเป็นกรรมวิธีแบบย้อมเย็น ส่วนสีอื่นๆ ในปัจจุบันนิยมใช้สีสังเคราะห์ (ส่วนใหญ่จะเป็นใหม่)

การใช้สีย้อม จากวัสดุธรรมชาติ โดยพืชให้สี แบ่งตามประเภทของฝ้ายและไหม ได้ดังนี้

	สีย้อมไหม		สีย้อมฝ้าย	
สีแดง	จาก	ครั่ง	สีแดง	จาก ไม้ฝาง
สีเหลือง	จาก	ต้นแกแล	สีเหลือง	จาก แก่นไม้ขนุน
สีส้ม	จาก	เมล็ดดำแสด	สีส้ม	จาก คำแสด
สีดำ	จาก	มะเกลือ	สีดำ	จาก มะเกลือ(ผล)
สีคราม	จาก	ต้นหอม	สีคราม	จาก ต้นคราม

2.1.8 เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของชาวไทยทรงดำ

ผ้าของชนไทยทรงดำนั้น มีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ละรูปแบบมีลักษณะการใช้สอยที่แตกต่างกัน ไม่ปะปนกัน ชาวไทยทรงดำนิยมแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีดำ (สีครามเข้ม) โดยการทอและตัดเย็บเอง ชาวไทยทรงดำจะใช้สีดำจากต้นคราม (กอจ้าม) ย้อมเสื้อผ้าจนเป็นสีเข้มเกือบดำ (ในบางครั้งจะใช้ยางจากเปลือกต้นประดู่ย้อมทับสีครามอีก เพื่อให้สีนั้นเข้ม) ผ้าที่ใช้จะแบ่งเป็นลักษณะการใช้ได้ ดังนี้

2.1.8.1. ผ้าขึ้น เป็นสัญลักษณ์ของหญิงไทยทุกเผ่า ที่ทอขึ้นมาใช้เองชาวไทยทรงดำจะย้อมเป็นสีครามเข้มจนเกือบดำ (Indigo) และลวดลายสีขาวตามยาวขนานกับลำตัว เรียกว่า ลายแดงโม ตัวขึ้นจะประกอบด้วยสามส่วน คือ

ตัวซิ่น คือส่วนที่เป็นผ้าถุงใหญ่สำหรับพันรอบตัว พื้นเป็นสีครามเข้มเกือบดำ และมีทางลาย สีขาว แทรกตามทางยาวของลำตัว ลายสีขาวแต่ละบายห่างกันประมาณ 1.5 นิ้ว เรียกว่า ลายแดงโม ตัวซิ่นนี้ ด้านเส้นยืนจะเป็นไหม ส่วนด้ายพุ่ง (เส้นนอนจะเป็นฝ้าย)

หัวซิ่น จะเป็นผ้าพื้นสีครามเข้ม ไม่มีลวดลาย สีต้องเป็นสีเข้ม ที่กลมกลืนกับตัวซิ่น มีความกว้างประมาณ 8-10 นิ้ว การต่อซิ่นจะใช้เข็มสอยด้วยฝีมั้ที่ละเอียดมาก

ตีนซิ่น หรือเชิงซิ่นคือ ส่วนล่างสุดของผ้าซิ่น โดยมีความกว้างเพียงประมาณ 1.5 นิ้วเท่านั้น แต่จะทอผ้าลวดลายละเอียดประณีตมาก แต่มีความแน่นและแข็งแรงมากทอด้วยลายที่เรียกว่า ลายก้านาง ลายประหรือลายตากีบ

ภาพที่ 1 ลักษณะของผ้าซิ่นไทยทรงดำ

2.1.8.2. เสื้อก้อม เป็นเสื้อของผู้หญิงไทยทรงดำ มีสีครามเข้มจนเกือบดำ ด้วยการยอมรับมรดก ตัดและเย็บด้วยมือ ฝีมั้ละเอียด สามารถใส่ได้ทั้ง 2 ด้าน ลักษณะเป็นเสื้อคอกลม ผ่าหน้าแขน กระบอกเข้ารูป ติดกระดุมเงินถี่มาก ประมาณ 10-12 เม็ด กระดุมจะทำด้วยเงินแท้ เป็นยอดแหลมมี ลายกลีบบัว ติดห่วง ปัจจุบันหายากมาก เสื้อก้อมจะใช้คู่กันกับผ้าซิ่น

ภาพที่ 2 ลักษณะเสื้อก้อมผู้หญิง

(ที่มา : <http://www.gotoknow.org/posts/440392> สืบค้นวันที่ 10 พฤศจิกายน 2561)

2.1.8.3. เสื้อไต หรือเสื้อไท เป็นเสื้อชุดลำลองของชายไทยทรงดำ มีลักษณะเป็นผ้าสีคราม เข้ม ผ่าหน้าตลอด แขนกระบอก ติดกระดุมเงิน ประมาณ 18-20 เม็ด เสื้อจะมีลักษณะเข้ารูปตรงเอว แล้วผายออก ยาวลงมาคลุมสะโพกตอนบน เสื้อไตของชายจะยาวกว่าเสื้อก้อมของผู้หญิง มีกระเป๋่า 2 ข้าง ตรงชายล่าง

ภาพที่ 3 ลักษณะ เสื้อไตหรือเสื้อไท

(ที่มา : <http://www.khaosod.co.th> สืบค้นวันที่ 10 พฤศจิกายน 2561)

2.1.8.4. ส้วงก้อม และส้วงฮี ส้วงก้อม คือ กางเกงขาสั้น และส้วงฮี คือ กางเกงขาขาว กางเกงของไทยทรงดำมี ลักษณะคล้ายกางเกงจีน คือ เอวปล่อยกว้างสำหรับทบเข้าหาตัวแต่ปลายขาจะสอบเข้าเล็กน้อย จะตัดเย็บด้วยผ้าทอมือ ย้อมสีครามเข้ม เมื่อนุ่งแล้วจะใช้เชือกผูกเอวรัดไว้

ภาพที่ 4 ลักษณะกางเกง ส้วงก้อม

(ที่มา : <https://sites.google.com/site/thiythrngda/wathnthrrm-kar-taeng-kay>

สืบค้นวันที่ 10 พฤศจิกายน 2561)

2.1.8.5. เสื้อฮี เสื้อฮีของทั้งหญิงและชายไทยทรงดำจะเป็นเสื้อชุดใหญ่ ซึ่งแต่ละคนจะมีประจำตัว ตัวเสื้อฮีจะมีพื้นเป็นสีครามเข้ม สาบด้านหน้า คอเสื้อ และไต้รักแร้ ด้านข้างและชายเสื้อจะประดับด้วยลวดลายจากผ้าไหมสีต่างๆ อย่างสวยงาม

เสื้อฮีของหญิงจะเป็นเสื้อสวมหัว ส่วนของชายจะผ่าหน้าตลอด

ความสำคัญของเสื้อฮีอยู่ที่ว่า ในวันตายนั้นจะต้องใส่เสื้อฮีด้วย เพราะถือกันว่าถ้าใส่เสื้อฮีไปจะได้พบญาติพี่น้องที่ตายไปแล้ว จะได้จำกัดได้เป็นคนในสกุลเดียวกัน ถ้าไม่ใส่ไปจะจำกันไม่ได้ และจะใส่เสื้อโดยเอาด้านข้างในที่มีลวดลายสวยงามออกมาด้านนอกและเชื่อว่าพ่อแม่ตายไปแล้ว ก็จะจำลวดลายของเสื้อฮีนั้นได้ด้วย และยังต้องใช้เสื้อฮีนั้นคลุมโลงศพอีกในขณะตั้งศพ

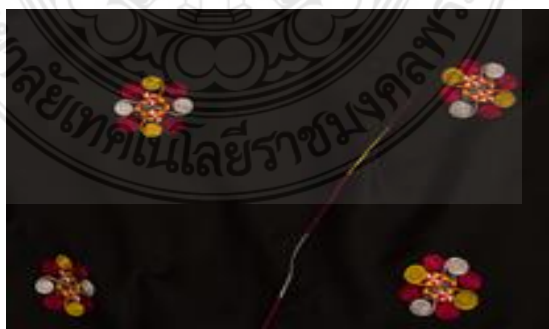
เสื้อฮีผู้หญิง

เสื้อฮีผู้ชาย

ภาพที่ 5 ลักษณะเสื้อฮีผู้หญิงและเสื้อฮีผู้ชาย

(ที่มา : <http://www.openbase.in.th/node/5580> สืบค้นวันที่ 10 พฤศจิกายน 2561)

2.1.8.6. ผ้าเปียว คือ ผ้าสไบ หรือผ้าเปียง ผ้าเปียงของชาวไทยทรงดำจะมีสีครามเข้ม เป็นผ้าฝ้าย ทอมือ กว้างยาวประมาณ 15' x 25" มีลวดลายประดับที่ชายทั้ง 2 ด้าน ด้านละ 3 ลาย เป็นลายขอกุด มักเดินเส้นด้ายด้วยด้ายหรือไหมหลายๆ สีอย่างสวยงาม

ภาพที่ 6 ลักษณะลวดลายของผ้าเปียว

2.1.8.7. เสื้อตัด เป็นผ้าฝ้ายทอมือ สีธรรมชาติ ไม่ย้อมสี นำมาตัดสวมหัวและเย็บด้านข้าง จะสวมเมื่อพ่อแม่ถึงแก่กรรม โดยเฉพาะลูกหลานต้องสวมเสื้อตัดนี้ในพิธีศพ พร้อมด้วยผ้าโพกศีรษะ คล้ายในประเพณีงานศพของคนจีน

2.1.8.8. กระเป๋ ไทยทรงดำชาย จะมีกระเป๋ที่ตัดเย็บอย่างประณีตเป็นผ้าฝ้ายสีดำ เย็บซ้อนกันเป็นรูปกระเป๋ ตกแต่งด้วยผ้าไหมหลากสี เป็นลวดลายต่างๆ อย่างสวยงาม และมีสายยาว ๆ ไปมัดไว้ที่เอวด้านหลัง

2.1.8.9. ย่าม ไทยทรงดำจะมีย่าม ซึ่งใช้ผ้าทอย้อมสีต่างๆ เย็บเป็นย่ามสำหรับสะพาย เพื่อไปเก็บของในป่า หรือเที่ยวงาน ย่ามที่ใช้มี 2 ชนิด คือ ย่ามแดงใช้สำหรับใส่สิ่งของเวลาเดินทาง ใช้แทนกระเป๋าสีดำในปัจจุบัน ส่วนย่ามอื่นๆ คือ ย่ามที่เป็นผ้าทอธรรมดาใส่สิ่งของต่างๆ เมื่อไปทำไร่ทำนา และใช้ใส่สิ่งของอื่นๆ ซึ่งไม่ค่อยประณีตนัก

ภาพที่ 7 ย่าม

(ที่มา : <http://www.openbase.in.th/node/5580> สืบค้นวันที่ 10 พฤศจิกายน 2561)

2.1.8.10 อื่นๆ สำหรับเครื่องใช้อื่นๆ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของไทยทรงดำ ซึ่งเป็นผ้าชิ้นนอกจากเครื่อง แต่งกายแล้ว ยังมีสิ่งของเครื่องใช้อย่างอื่น ๆ อีกมากเช่น

2.1.8.10.1. ผ้าห่ม (มุ้ง) ของชาวไทยทรงดำแต่ดั้งเดิมนั้น จะเป็นผ้าฝ้ายทอสีครามเข้มทั้งหลัง และ ตรงมุมห่มทั้ง 4 ด้าน จะตกแต่งด้วยผ้าไหมสีต่างๆ เป็นรูปดอกไม้ ลวดลายพร้อมประดับกระจกสี ในปัจจุบันไม่นิยมใช้แล้ว แต่มาใช้มุ้งผ้าโปร่งขาว ซึ่งชาวไทยทรงดำ เรียกว่า “ก้วง” มิได้เรียกผ้าห่มเหมือนมุ้งสีดำ

2.1.8.10.2. หมอน ชาวไทยทรงดำนิยมทำหมอนไว้ใช้เอง เป็นจำนวนมากมาไว้ใช้ในบ้าน โดยหน้าหมอนแต่ละใบนั้น จะปักด้วยไหมและผ้าไหมสีต่างๆ ลักษณะของหมอนคล้ายกับหมอนชนิดทางภาคอีสาน โดยที่หน้าหมอนนั้นจะมีประมาณ 6 ช่อง

2.1.8.10.3. อื่นๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ชาวไทยทรงดำ ยังประดับตกแต่งผาทอที่ใช้ในการดำรงชีวิตอีกหลายชนิด เช่น ผ้าห่ม เมาะลายผ้าขาวม้า หมวกเด็ก เบาะ ที่นอน ผ้าคลุม ปลอกหมอน ม่าน ผ้า เช็ดหน้า รวมทั้งของเล่นเด็ก และของเล่นในงานเทศกาล เช่น ลูกช่วง ซึ่งเป็นสิ่งของที่ทำจากผ้าทอมือ

รูปที่ 8 ลายผ้าขาม้า

รูปที่ 9 กางเกงลายผ้าขาม้า

2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย

2.2.1 ความหมายและความสำคัญของเครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกาย หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องห่อหุ้มร่างกายการแต่งกายของมนุษย์แต่ละเผ่าพันธุ์สามารถค้นคว้าได้จากหลักฐานทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์เพื่อให้เป็นเครื่องช่วยชี้แนะให้รู้และเข้าใจถึงแนวทางการแต่งกายซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคสมัย

การออกแบบเครื่องแต่งกาย หมายถึง การออกแบบเครื่องแต่งกายที่เป็นการสร้างสรรค์ไปตามแนวคิดของนักออกแบบ โดยอาศัยแนวความคิดสร้างสรรค์ควบคู่ไปกับบริบททางสังคม หรือ แนวโน้มแฟชั่น ซึ่งแนวคิดในการสร้างสรรค์อาจเกิดขึ้นใหม่หรือการดัดแปลงจากเครื่องแต่งกายที่เป็นที่นิยมอยู่หรือเคยได้รับความนิยมมาในอดีต

การออกแบบเครื่องแต่งกายเกิดขึ้นมาเมื่อมนุษย์ถือกำเนิดขึ้นโดยเกิดจากการดำรงชีวิตไปตามบริบท ร่วมกับการพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายจากประสบการณ์ในการดำรงชีวิตร่วมกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดการพัฒนารูปเครื่องแต่งกายในแต่ละยุคสมัย

ยุคก่อนประวัติศาสตร์ มนุษย์ใช้เครื่องห่อหุ้มร่างกายจากสิ่งที่ได้มาจากธรรมชาติเช่น ใบไม้ ใบหญ้า หนังสัตว์ ขนนก ดิน สีต่างๆ ฯลฯ มนุษย์บางเผ่าพันธุ์รู้จักการใช้สัตว์ที่นำมาจากต้นพืชโดยนำมาเขียนหรือสักตามร่างกายเพื่อใช้เป็นเครื่องตกแต่งแทนการใช้เครื่องห่อหุ้มร่างกายต่อมามนุษย์มีการเรียนรู้ถึงวิธีที่จะดัดแปลงการใช้เครื่องห่อหุ้มร่างกายจากธรรมชาติให้มีความเหมาะสมและสะดวกต่อการแต่งกายเช่น มีการผูก มัด สาน ถัก ทอ อัด ฯลฯ และมีการวิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงการรู้จักใช้วิธีการตัดเย็บ ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้รูปแบบเครื่องแต่งกายแตกต่างกัน ดังนี้

2.2.1.1. สภาพภูมิอากาศประเทศที่อยู่ในภูมิภาคแถบเส้นอาร์คติก ซึ่งมีอากาศที่หนาวเย็นมากมนุษย์ในแถบภูมิภาคนี้จะสวมเสื้อผ้าซึ่งทำมาจากหนังหรือขนของสัตว์ เพื่อให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย ส่วนในภูมิภาคที่มีอากาศร้อนอบอ้าว เสื้อผ้าที่สวมใส่จะทำจากเส้นใย ซึ่งทำจากฝ้าย แต่ในทวีปแอฟริกาเสื้อผ้าไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับการป้องกันจากสภาพอากาศแต่เขากลับนิยมใช้พวกเครื่องประดับต่างๆที่ทำจากหินหรือแก้วสีต่างๆซึ่งมีอยู่ในธรรมชาตินำมาตกแต่งร่างกายเพื่อใช้เป็นเครื่องรางหรือเครื่องป้องกันตัว

2.2.1.2. ศัตรูทางธรรมชาติในภูมิภาคเขตร้อนมนุษย์จะได้รับความรำคาญจากพวกสัตว์ปีกประเภทแมลงต่างๆจึงหาวิธีขจัดปัญหาโดยการใช้โคลนพอกร่างกายเพื่อป้องกันจากแมลง ชาวฮาวายเอี้ยนแถบทะเลแปซิฟิก สวมกระโปรงซึ่งทำด้วยหญ้า เพื่อใช้สำหรับป้องกันแมลงแต่ก็ได้กลายเป็นที่เก็บแมลงเสียมากกว่าชาวพื้นเมืองโบราณของญี่ปุ่นรู้จักใช้กางเกงขายาวเพื่อป้องกันสัตว์และแมลง

2.2.1.3. สภาพของการทำงานและอาชีพหนังสือสัตว์และใบไม้สามารถใช้เพื่อป้องกันอันตรายจากภายนอก เช่นการเดินป่าเพื่อหาอาหาร มนุษย์ก็ใช้หนังสือสัตว์และใบไม้เพื่อป้องกันการถูกหนามเกี่ยวหรือ ถูกสัตว์กัดต่อย ต่อมา สามารถนำเอาใยจากต้นแฟล็กซ์ (Flax) มาทอเป็นผ้าที่เรียกกันว่า ฝ้ายลินิน เมื่อความเจริญทางด้านวิทยาการมีมากขึ้นก็เริ่มมีสิ่งทีผลิตเพิ่มขึ้นอีกมากมายหลายชนิด สมัยศตวรรษที่ 19 เสื้อผ้ามีการวิวัฒนาการเพิ่มมากขึ้น มีผู้คิดประดิษฐ์เสื้อผ้าพิเศษเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้สวมใส่ โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานประเภทต่างๆ เช่น กลาสีเรือล่าปลาวาฬ คนงานเหมืองแร่ เกษตรกร คนงานอุตสาหกรรม ช่างราชการทหาร ตำรวจพนักงานดับเพลิง เป็นต้นอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างปฏิบัติงานทำให้ความต้องการของมนุษย์ในด้านเสื้อผ้ามีมากยิ่งขึ้นจนกระทั่งในปัจจุบันนี้เสื้อผ้าที่ผลิตขึ้นมานั้นได้มีการปรับปรุงและตกแต่งพิเศษเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับอาชีพต่างๆ เช่น ให้มีความคงทนต่อสารเคมี ทนต่อพิษ และ อุณหภูมินอกจากนี้ยังมีการตกแต่งพิเศษอื่นอีก อาทิ เช่น ทนต่อการซักและทำความสะอาดไม่เป็นส้อไฟฟ้า ไม่ดูดซึมน้ำ และไม่เป็นตัวนำความร้อน เป็นต้น

2.2.1.4. ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและศาสนาเมื่อมนุษย์มีสติปัญญามากยิ่งขึ้นมีการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มชนและการอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะนี้เองจึงจำเป็นต้องมีระเบียบและกฎเกณฑ์ในอันที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขโดยไม่มีการรุกรานซึ่งกันและกัน จากการปฏิบัติที่กระทำสืบต่อกันมานี้เอง

ในที่สุดได้กลายมาเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมขึ้น

ในสมัยโบราณ เมื่อมีการเฉลิมฉลองประเพณีสำคัญต่างๆ เช่น การเกิด การตายการเก็บเกี่ยวพืชผล หรือเริ่มมีการสังคมกับกลุ่มอื่นๆก็จะมีการประดับหรือตกแต่งร่างกาย ให้เกิดความ

สวยงามด้วยเครื่องประดับต่างๆ เช่น ขนนก หนังสัตว์ หรือทาสีตามร่างกาย มีการสักหรือเจาะ บางครั้งก็วาดลวดลายตามส่วนต่างๆของร่างกาย เพื่อแสดงฐานะหรือตำแหน่งซึ่งในปัจจุบันก็ยังมีหลงเหลืออยู่ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นชาวพื้นเมืองของประเทศต่างๆ ศาสนาก็มีบทบาทสำคัญในการแต่งกายด้วยเหมือนกัน ในสมัยสงครามทางศาสนา เช่น สงครามครูเสด ซึ่งเป็นสงครามที่ยืดเยื้อนานกว่า 300 ปีการสงครามที่ยาวนานทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างข้าศึกเกิดขึ้นทำให้ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดและวัฒนธรรมซึ่งกันและกันตามมา

2.2.1.5. ความต้องการดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้ามธรรมชาติของมนุษย์เมื่อเจริญเติบโตขึ้น ย่อมมีความต้องการความสนใจจากเพศตรงข้ามชายจะมีการแต่งกายเพื่อให้เกิดความสวยงามมีการจับจ่ายใช้สอยในเรื่องเสื้อผ้ามากยิ่งขึ้นผู้ที่ทำหน้าที่สนองความต้องการนี้ได้ดีที่สุดก็คือ นักออกแบบเสื้อผ้าซึ่งได้พยายามออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามระดับของสังคมและเศรษฐกิจของผู้สวมใส่

2.1.1.6. เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมสถานะภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์แต่ละบุคคลย่อมไม่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดการแต่งกายที่แตกต่างกันออกไปสังคมทั่วไปมีหลายระดับชนชั้นมีการแบ่งแยกกันตามฐานะทางเศรษฐกิจ เช่น ชนชั้นระดับเจ้านาย ชาวบ้าน และกรรมกรการแต่งกายสามารถบอกได้ถึงสถานภาพทางสังคมของผู้สวมใส่ได้อีกด้วย

2.2.2 หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย

การออกแบบหมายถึงกระบวนการที่สนองความต้องการในสิ่งใหม่ๆของมนุษย์ ซึ่งส่วนใหญ่เพื่อให้ชีวิตอยู่รอดและมีความสุขสบายมากขึ้นการถ่ายทอดรูปแบบจากความคิดออกมาเป็นผลงาน ที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้หรือสัมผัสได้ เพื่อให้มีความเข้าใจในผลงานร่วมกันโดยการออกแบบนั้นถือว่ามีคุณค่าต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ดังนี้

2.2.2.1. คุณค่าทางกายคุณค่าของงานออกแบบที่มีผลทางด้านร่างกายคือคุณค่าที่มีประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันโดยตรง เช่น ใยมิไ้สำหรับใ้หนาแ้วมิไ้สำหรับใ้สน้ำ ยานพาหนะมิไ้สำหรับเดินทาง บ้านมิไ้สำหรับอยู่อาศัยเป็นต้น

2.2.2.2. คุณค่าทางอารมณ์ความรู้สึกคุณค่าของงานออกแบบที่มีผลทางอารมณ์ความรู้สึกเป็น คุณค่าที่เน้นความชื่นชอบพึงพอใจ สุขสบายใจ หรือ ความรู้สึกนึกคิดด้านอื่น ๆ ไม่มีผลทางประโยชน์ใช้สอยโดยตรงเช่น งานออกแบบทางทัศนศิลป์ การออกแบบ ตกแต่ง ใบหน้าคุณค่าทางอารมณ์ความรู้สึกนี้อาจจะเป็นการออกแบบ เคลือบแฝงในงานออกแบบ ที่มีประโยชน์ทางกายก็ได้ เช่น การออกแบบตกแต่งบ้าน ออกแบบตกแต่งสนามหญ้า ออกแบบตกแต่งร่างกายเป็นต้น

2.2.2.3. คุณค่าทางทัศนคติคุณค่าของงานออกแบบที่มีผลทางทัศนคติเน้นการสร้างทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้พบเห็น เช่น อนุสาวรีย์สร้างทัศนคติให้รักชาติ กล้าหาญ หรือทำความดีงานจิตรกรรมหรือประติมากรรมบางรูปแบบ อาจจะ แสดงความกตัญญูตรีตเพื่อเน้นการระลึกถึงทัศนคติที่ดีและถูกควรในสังคม เป็นต้น

ดังนั้นพื้นฐานการออกแบบเสื้อผ้าต้องอาศัยพื้นฐานการออกแบบในการสร้างสรรค์รูปแบบให้เกิดความสมดุลโดยยึดหลักองค์ประกอบพื้นฐานที่จำเป็นต่องานออกแบบทุกประเภท เพื่อสร้างให้เกิดรูปทรงหรือรูปแบบที่สมบูรณ์ ได้แก่เส้น (Line) สี (Color) ที่ว่าง (Space) รูปแบบหรือ

รูปร่าง (Form) พื้นผิว (Texture) เส้นกรอบนอก (Silhouettes) นอกจากนี้การออกแบบเสื้อผ้า นอกจากจะยึดหลักการออกแบบเบื้องต้นแล้ว สิ่งที่สำคัญคือการใช้เทคนิคที่จำเป็นสำหรับการออกแบบเพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานที่เหมาะสมและสอดคล้องกับรูปร่างและรูปทรงที่แตกต่างกันออกไปของผู้สวมใส่ อันเป็นสิ่งจำเป็นที่สำคัญต่อนักออกแบบเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการออกแบบเสื้อผ้าจะมีความแตกต่างกับงานออกแบบชนิดอื่น เพราะการออกแบบเสื้อผ้านั้นนอกจากจะเป็นการสร้างสรรครูปแบบผลงานตามแนวคิดเพื่อสร้างสรรค์ผลงานแล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องให้เหมาะสมกับรูปร่างและบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ เทคนิคการออกแบบเสื้อผ้าจึงมีความสำคัญในการออกแบบโดยสรุปได้ดังนี้

2.2.3. สี มีความสำคัญในการออกแบบเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสีทำให้สะดุดตาและจะเป็นสิ่งแรกที่มองเห็นซึ่งหากนักออกแบบมีความชำนาญในการเลือกใช้สีที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพหรือแนวคิด รวมไปถึงแนวโน้มแฟชั่นก็จะเป็นการส่งเสริมงานออกแบบให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยหลักการใช้สีกับงานออกแบบเครื่องแต่งกาย ซึ่งนักออกแบบต้องทำความเข้าใจในแม่สีและวงจรสีเบื้องต้นเพื่อการประยุกต์ใช้ในงานออกแบบและการใช้เทคนิคการใช้สีในรูปแบบต่างๆ ซึ่งนอกจากการศึกษาเกี่ยวกับแม่สี วงจรสีและวรรณะของสีแล้ว นักศึกษาควรได้รู้จักประเภทต่างๆ ของสีในงานศิลปะด้วย ทั้งนี้เพราะว่าถ้านักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องของสียิ่งมากขึ้นก็จะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปสร้างสรรค์งานศิลปะได้อย่างถูกต้องตามโอกาส และความต้องการ ซึ่งผู้เรียนเองต้องอาศัยการฝึกฝนพอสมควร ในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้ความรู้เรื่องสีประเภทต่างๆไปใช้เพราะถ้าหากขาดการฝึกฝนที่ดีแล้วผลงานก็จะออกมาไม่น่ามอง ดังนั้นการศึกษาถึงประเภทต่างๆของสีจึงมีความจำเป็น ซึ่งจะกล่าวถึงในส่วนที่เป็นพื้นฐานความรู้เบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

2.2.3.1. ค่าความเข้มหรือน้ำหนักของสีที่ต่างกันที่เกิดขึ้นในวงจรสีหากเรานำมาเรียงน้ำหนักความอ่อนแก่ของสีหลายสี เช่น ม่วง น้ำเงิน เขียวแกมน้ำเงิน เขียว และเหลืองแกมเขียว หรือ ม่วง แดง แดงส้ม ส้ม ส้มแกม เหลือง และเหลือง หรือเรียกว่าค่าในน้ำหนักของสีหลายสี (Value of different color) สำหรับค่าความเข้มอีกประเภทหนึ่งเกิดจากการนำสีใดสีหนึ่งเพียงสีเดียวแล้วนำมาไล่น้ำหนักอ่อนแก่ในตัวเอง เราเรียกว่าค่าน้ำหนักสีเดียว (Value of single color) ซึ่งถ้าผู้เรียนฝึกฝนได้เป็นอย่างดีแล้วสามารถนำความรู้จากการไล่ค่าน้ำหนักนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากในการสร้างงานจิตรกรรม

2.2.3.2. สีตัดกัน หรือสีตรงข้ามสีตัดกันหรือสีตรงข้ามก็คือสีที่อยู่ตรงข้ามกันในวงจรสีนั่นเอง การที่เราจะทราบว่าเป็นสีตรงข้ามกันอย่างไรแท้จริงหรือไม่ ให้นำเอาสีคู่กันมาผสมกันดูถ้าผลการผสมกันออกมาเป็นสีกลางนั้นหมายถึงว่าสีคู่กันนั้นเป็นคู่สีตัดกันอย่างแท้จริงตัวอย่างสีคู่ตัดกันมีดังนี้ สีเขียวเหลือง กับ สีม่วงแดง สีเขียวกับ สีแดง สีเขียวแก่ กับ สีแดงส้มสีน้ำเงิน กับ สีส้มสีม่วงน้ำเงิน กับสีเหลืองส้ม สีดังตัวอย่างนั้นเป็นคู่สีที่ตัดกันซึ่งการใช้สีตัดกันในการสร้างงานศิลปะนั้นต้องมีหลักเกณฑ์พอสมควรหากใช้อย่างไม่รู้หลักการแล้วจะทำให้การสร้างสรรคผลงานออกมาไม่น่ามองขัดต่อหลักการทางศิลปะ อีกด้วยการสร้างงานศิลปะที่มีแต่สีกลมกลืนโดยไม่นำสีที่ตัดกันไปใช้บางครั้งทำให้ภาพดูน่าเบื่อหากนำสีตัดกันไปใช้จะทำให้ภาพดูมีความสดใสหรือน่าสนใจ

2.2.3.3. สีเอกรงค์ คือสีเดียวหรือสีที่แสดงออกมาเด่นเพียงสีเดียวซึ่งเหมือนว่าจะคล้ายคลึงกับสีส่วนรวมหรือสีครอบงำ แต่ที่จริงแล้วสีทั้งสองชนิดมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปสีส่วนรวมนั้นสีที่ใช้อาจเป็นสีสด หรือสีที่ลดค่าลงไปแล้ว แต่สีเอกรงค์ต้องใช้สีใดสีหนึ่งเป็นสีสดยืนพื้นเพียงสีเดียวแล้วลดค่าน้ำหนักอ่อนแก่ ในระยะต่างๆ เป็นต้นหลักเกณฑ์คือเมื่อเอาสีที่สดใสเป็นจุดเด่นของภาพแล้วสี ที่เป็นส่วนประกอบรอบๆ ต้องลดค่าความสดลงแล้วนำเอาสีที่จุดเด่นนั้นไปผสมด้วยบ้างทุกๆ แห่งในภาพข้อสำคัญคือ สีที่จะนำมาประกอบนั้นจะใช้สีกี่ก็ตาม แต่โดยมากนิยมใช้ไม่เกิน 5 สีโดยนำเอามาจากวงจรสีด้านหรือวรรณะใดวรรณะหนึ่ง ไม่นิยมนำมาจากสองวรรณะรวมทั้งสีที่ต้องการใช้เป็นสียืนพื้น(เอกรงค์)ด้วย เพราะสีที่อยู่ในด้านหรือวรรณะเดียวกันจะผสมกลมกลืนกันง่ายกว่า ตัวอย่างเช่น ถ้าเลือกสีมา 6 สีจากวงจรสีคือ เหลือง ส้ม แสด แดงชาด แดงเลือดนกและม่วงแดง เมื่อนักเรียนจะทำเอกรงค์ของสีเหลือง ก็ใช้สีเหลืองเป็นหลักหรือสีเด่นวางจุดใดจุดหนึ่งของภาพแล้วนำสีอื่นๆ ข้างต้นมาลดค่าหรือความสดใสลง(neutralized) โดยการนำเอาสีตรงข้ามของแต่ละกลุ่มมาผสมลงไปพอสมควร เมื่อจะระบายก็นำเอาสีเหลืองที่เป็นสียืนพื้นเข้ามาผสมด้วยเล็กน้อยก็จะได้สีเอกรงค์ของสีเหลืองตามที่เราต้องการการสร้างสรรคงานศิลปะด้วยสีเอกรงค์นี้จะได้ผลงานที่งดงามเพราะโครงสร้างสีจะดูไม่รุนแรง เพราะว่าจะมีเรื่องสีตัดกันเข้าไปผสมและสีแต่ละวรรณะก็ไม่เข้าไปปะปนซึ่งกันและกันนับว่าเป็นงานศิลปะที่มีโครงสร้างประณีต ผลงานชิ้นเด่นๆ ของโลกก็ใช้วิธีการนี้เช่นกัน ข้อดีอีกอย่างหนึ่งของสีเอกรงค์คือโครงสร้างจะละเอียดละไมไม่เบื่อง่ายเหมือนกับการใช้สีหลายสีมาผสมผสมกัน

2.2.3.4. สีส่วนรวม หรือสีครอบงำหมายถึงสีใดสีหนึ่งที่มีจำนวนมากกว่าสีอื่นในพื้นที่หรือภาพนั้นๆ เช่น ภาพต้นไม้ที่เรามองเห็นเป็นสีเขียวแต่ความจริงแล้วในสีเขียวของต้นไม้ นั้นอาจมีสีอื่นประกอบอยู่ด้วย เช่น สี เขียวอ่อนสีเหลือง สีน้ำตาล เป็นต้น งานจิตรกรรมทั้งแนวปัจจุบันและสมัยใหม่ล้วนแล้วแต่ต้องใช้อิทธิพลของสีส่วนรวมเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งสิ้นแม้ว่าสีอื่นจะเด่นชัดในบางส่วนของภาพก็ตาม สีส่วนรวมหรือสีครอบงำนี้จะช่วยทำให้ภาพมีเอกภาพและสมบูรณ์ขึ้น ตัวอย่างเช่น ภาพเขียนของศิลปินชาวอิตาลีเลียนสมัยโบราณ มักจะใช้สีเหลืองหรือสีน้ำตาลเป็นสีครอบงำทั้งหมดภายในภาพแทบทุกชิ้นทั้งนี้ไม่จำกัดเฉพาะสองสีที่ยกตัวอย่างมาเท่านั้นอาจเป็นสีกลุ่มอื่นๆ ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้สร้างสรรค์

2.2.3.5. ระยะของสี เมื่อกล่าวถึงระยะของสีนั้นก็หมายรวมถึงระยะใกล้ของแสงเงาที่เกิดแก่วัตถุนั้นๆ ด้วยซึ่งหลักการของน้ำหนักใกล้ไกลของวัตถุคือ วัตถุที่ใกล้ตา แสงเงาจะสว่างจัดชัดเจนและเมื่อระยะไกลออกไปทั้งแสงและเงาก็จะจางลงไปด้วยที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะระยะไกลนั้นจะมีเรื่องของบรรยากาศเข้ามากรองทั้งแสงและเงาให้จางลงระยะยิ่งไกลออกไปแสงเงายิ่งจางไป จางไป จนกลายเป็นภาพแบนราบ ตัวอย่างเช่นภาพเขียนทิวทัศน์ที่มีฉากหลังเป็นทิวเขาเราจะเห็นว่าทิวเขานั้นจะเป็นสีจางๆ แบนๆ ไม่มีแสงเงาเพราะถูกบรรยากาศเข้ามาเกี่ยวข้องระยะใกล้ไกลของสี (Perspective of Color) มีหลักเกณฑ์ที่พอสรุปได้ดังนี้

2.2.3.5.1 วัตถุที่มีสียิ่งไกลออกไปสีของวัตถุก็ยิ่งใกล้เป็นสีกลางเข้าไปทุกที

2.2.3.5.2 น้ำหนักของวัตถุที่มีสี เมื่อไกลออกไปก็ยิ่งจางลงกลายเป็นสีกลางและน้ำหนักก็อ่อนลงด้วย ถ้ามีส่วนที่เป็นแสงสว่างก็จะมีดมัวลง เงาก็จะจางลง และค่อยๆปรับลงจนไม่มีน้ำหนัก

2.2.5.3 วัตถุที่มีสีตามระยะใกล้ไกลแสงเงาแสงเงาจะมีลักษณะดังตัวอย่าง เช่นพุ่มไม้ที่มีสีเหลืองเขียวที่มีพืชปกคลุมเมื่อถูกแสงจัดๆ เงาจะออกไปทางสีม่วงแดง เมื่อระยะไกลออกไปเงาจะเป็นสีที่ค่อนข้างน้ำเงิน และเมื่อไกลจนเห็นระยะลิบๆเงาจะกลายเป็นสีเขียว

นอกจากการใช้สีเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับรูปแบบเครื่องแต่งกายแล้ว การให้ความสำคัญของลักษณะรูปร่างของคนทุกคนมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกันเช่น บางคนก็สูงผอม อ้วนเตี้ย บางคนรูปร่างส่วนบนใหญ่ ส่วนล่างเล็ก บางคนตั้งแต่ส่วนสะโพกลงไปจะใหญ่มาก ฯลฯ แต่สำหรับคนที่รูปร่างสมส่วนนั้นสามารถสวมใส่เสื้อผ้าได้หลากหลายรูปแบบ แต่สำหรับคนที่รูปร่างไม่สมส่วนต้องมีการสวมใส่เสื้อผ้าที่อำพรางสัดส่วนเพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดีในการสวมใส่เสื้อผ้า ดังนั้นการใช้เส้นในการลวงตาจึงเป็นเทคนิคหนึ่งที่นักออกแบบควรศึกษาเพื่อใช้ในการประยุกต์ผลงาน ได้แก่

การลวงตาโดยการใช้เส้นตั้ง (Vertical lines) การใช้เส้นตั้งที่แบ่งรูปทรงออก 3 ส่วน ให้ส่วนกลางกว้างกว่าส่วนริมจะดูเอวเล็กได้หรือเส้นตั้งคู่ที่อยู่ตรงกลางตัวตลอดจะดูสูงกว่าเส้นเกล็ดที่อยู่ช่วงกลางตัวระดับเอว จะดูเอวเล็กเส้นเกล็ดที่ยาวจากเอวถึงช่วงล่างจะดูเอวเล็ก และช่วงล่างยาวเส้นเกล็ดตั้งที่อยู่ครึ่งตัวบนจะช่วยให้เอวเล็กและสูง เส้นเกล็ดที่ยาวตลอดลำตัว จะดูทั้งเอวเล็กและตัวสูงกว่าการใช้เส้นในแนวตั้งที่ติดต่อกันไปเรื่อยๆ โดยไม่มีอะไรมาขัดขวาง จะให้ความรู้สึกต่อสายตาในด้านความสูง และแคบถ้าใช้กับการแต่งกายของผู้หญิงที่มีรูปร่างสูงก็จะดูสูง และผอมยิ่งขึ้นถ้าจะสวมใส่ก็ควรจะมีเข็มขัดหรือเส้นตามแนวขวางมาขัดบ้าง เพื่อให้ไม่ดูสูงยาวจนเกินไปถ้าคนที่รูปร่างอ้วนเตี้ยใช้เส้นตามแนวตั้งมาตกแต่งในเสื้อผ้าจะดูดีกว่าใช้เส้นแนวขวางจะทำให้ดูไม่เตี้ยและไม่อ้วนเกินไป

การลวงตาโดยการใช้เส้นตามแนวนอน (Horizontal lines) การใช้เส้นในแนวนอนหรือตามขวางในเสื้อผ้าจะทำให้รูปร่างดูกว้างและสั้นลงเส้นที่เกิดจากการตกแต่งของ Yokes ผ้าคาดเอว แนวของกระเป๋าแนวของตะเข็บที่เป็นแถบคาดตามขวางการใช้แนวเส้นตามขวางจะใช้ได้ดีกับคนที่รูปร่างสูงได้สัดส่วนหรือเด็กวัยรุ่นก็ใช้ได้คนที่รูปร่างหน้ายาวหรือหน้ารูปไข่จะใช้เสื้อที่เป็นคอสี่เหลี่ยมได้ดีกว่าใส่เสื้อคอรูปตัว V

การลวงตาโดยการใช้เส้นตามแนวทแยง (Diagonal lines) เส้นทแยงที่ใช้ในเสื้อผ้าจะทำให้ส่วนต่าง ๆ ตรงส่วนนั้นดูมีความยาวมากขึ้นหรือใช้เพื่อการเน้นเส้นทแยงที่เป็นแนวเส้นของรูปคอ V จะใช้ได้ดีกับคนที่รูปร่างกลมหรือเส้นทแยงจากไหล่ถึงเอวจะทำให้ดูเอวเล็กเส้นทแยงที่เป็นแนวตะเข็บต่อเสื้อเป็นเส้นตกแต่งจากเอวมารวมกันที่ตรงกลางหน้าท้องจะทำให้ดูตัวสูงขึ้นเส้นทแยงจากไหล่ทั้งสองข้างแล้วมาบรรจบกันที่เอวด้านหน้าแล้วแยกออกไปทางสะโพกจะทำให้เอวดูเล็กลงหรือเส้นทแยงจากไหล่ทั้งสองมาบรรจบที่เอวจะทำให้ดูตัวสูงขึ้น

นอกจากนี้แล้ว การใช้ เส้นกรอบนอก(Silhouettes) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการออกแบบเสื้อผ้าเพราะ นอกจากจะเป็นตัวกำหนดโครงร่างภายนอกของเสื้อผ้าแล้ว เส้นกรอบนอกที่ดีมักจะทำให้เกิดความประทับใจเมื่อพบเห็นครั้งแรก เส้นกรอบนอกของเสื้อผ้าจะส่งผลสะท้อนถึงส่วนต่างๆของเสื้อผ้าและรูปร่างได้ สำหรับเสื้อผ้าของผู้ที่มีรสนิยมดี มักจะเน้นเส้นกรอบนอกมากกว่าการตกแต่งมากๆในการออกแบบเสื้อผ้า ถ้าเสื้อผ้าตัวใดมีเส้นกรอบนอกเด่นแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องมีเส้นภายในตัวเสื้อที่เด่นตามไปด้วย เส้นกรอบนอกที่ใช้ในอดีตถึงปัจจุบันมี 3 แบบ คือ ทรงตรง ทรงบาน และทรงหางกระรอก เส้นกรอบนอกแต่ละแบบมีผลต่อการออกแบบและการตกแต่ง เส้นกรอบนอกจะเปลี่ยนไปตามสมัยนิยมอย่างช้าๆ จะเห็นได้ว่าก่อนปี ค.ศ. 1905 นิยมทรงกระบอก ต่อมาเปลี่ยนเป็นทรงบานแล้วจึงเปลี่ยนเป็นทรงตรง เป็นลักษณะการหมุนเวียนสลับกันไป เส้นกรอบนอกที่ใช้มีหลายรูปทรง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- Arrow line มีลักษณะเป็นรูปทรงลูกศร ออกแบบโดยนักออกแบบเสื้อผ้าชาวฝรั่งเศส คริสเตียน ดิออร์ ในฤดูใบไม้ผลิและฤดูร้อน ค.ศ. 1956 ถ้ามองจากด้านข้างเรียนชื่ออีกอย่างว่า ทรงเอฟ (F)
- Ample line มีลักษณะเป็นรูปไข่
- 8 line มีลักษณะเป็นรูปทรง 8 ออกแบบโดยคริสเตียน ดิออร์ โดัดแปลงมาจากชุดทหารหญิงในสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นรูปทรงที่เน้นรูปร่างของสตรีโดยเฉพาะบริเวณเอว
- X line มีลักษณะเป็นรูปทรงตัว x มีลักษณะไหล่กว้าง เอวคอดและด้านล่างขยายออก
- A line มีลักษณะปลายบานกว้างเหมือนรูปตัว A ออกแบบโดยคริสเตียน ดิออร์ ในปี ค.ศ. 1955 สำหรับฤดูใบไม้ผลิและฤดูร้อน และจัดได้ว่ายังคงเป็นรูปทรงมาตรฐานมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากจะเรียกรูปทรงเอแล้วยังมีชื่อเรียกอื่นๆอีก เช่น ทรงเต็นท์ ทรงสามเหลี่ยม ทรงโคน(ถ้วยโคนที่ใส่ไอศกรีม) และทรงพีระมิด เป็นต้น
- Sheath line มีลักษณะรูปทรงผอมบาง ห่อร่างกายคล้ายฝักมีด
- Straight line มีลักษณะทรงเหมือนสี่เหลี่ยมผืนผ้า สี่เหลี่ยมจัตุรัสเป็นรูปทรงตรงหรือทรงกล่อง
- Spindle line มีลักษณะรูปทรงเหมือนกระสวย เป็นผลงานชิ้นสุดท้ายของ คริสเตียน ดิออร์ นำเสนอในปี ค.ศ. 1957 สำหรับฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาว มีรูปทรงเหมือนถังไม้หรือกระสวยทอผ้า
- Slim line มีลักษณะรูปทรงผอมบาง มีลักษณะแนบเนื้อรัดรูป
- Soft conscious line มีลักษณะรูปทรงพอดีตัว ทรงหลวมกว่าทรง Slim line เล็กน้อย ทรงพอดีตัวนี้จะเน้นส่วนเว้าส่วนโค้งของร่างกายอย่างธรรมชาติ
- Tulip line มีลักษณะรูปทรงเหมือนดอกทิวลิป ออกแบบโดย คริสเตียน ดิออร์ ในปี ค.ศ. 1953 ฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาว มีลักษณะเน้นช่วงไหล่เล็กน้อย เสื้อเสริมอก เอวเล็ก กระโปรงตรง
- Fit and flare line มีลักษณะรูปทรงส่วนบนพอดีตัว แต่ส่วนล่างตั้งแต่เอวลงมาจะบานออก

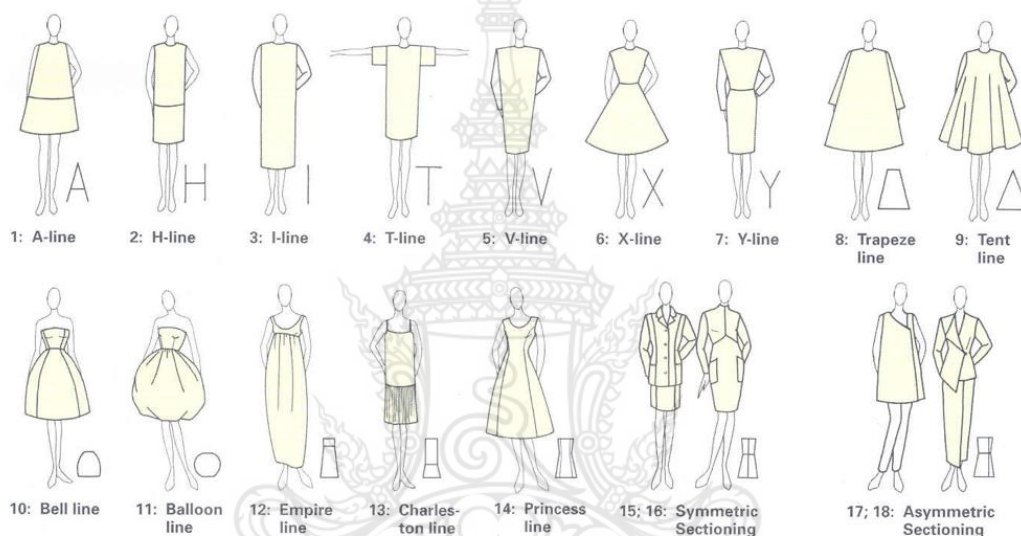

- Princess line มีลักษณะรูปทรงพอดีตัว และมีเส้นแนวต่อตะเข็บในแนวตั้ง เอวคอด และค่อยๆกว้างออกจากเอวจนถึงชายกระโปรง เป็นทรงที่เป็นที่โปรดปรานของพระราชธิดาของ กษัตริย์เอ็ดเวิร์ดที่ 7 ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ของอังกฤษ

- Pencil line มีลักษณะรูปทรงแคบยาวคล้ายแท่งดินสอ บางครั้งเรียกว่า ทรงไอ(I)

- Mermaid line มีลักษณะรูปทรงกระชับลำตัวตลอดจนถึงหัวเข่าแล้วจึงค่อยบานออก เหมือนหางปลา ลักษณะคล้ายกับนางเหงือก

- Y line มีลักษณะรูปทรงไหล่กว้างและค่อยๆ แคบลงไปจนถึงชายกระโปรงคล้ายกับ รูปตัววาย (Y)

ภาพที่ 10 เส้นกรอบนอกรูปทรงต่างๆ

(ที่มา : สถาบันพัฒนาสิ่งทอ <https://thaitextile.org/th/insign/detail.196.1.0.html>

สืบค้นวันที่ 20 พฤศจิกายน 2561)

สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานการออกแบบเสื้อผ้าที่มีความจำเป็นในการออกแบบ นักออกแบบควรคำนึงถึงเพื่อให้รูปแบบของเสื้อผ้ามีความเหมาะสมและมีรูปทรงที่สมบูรณ์ตามแนวคิดของการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญที่นักออกแบบพึงปฏิบัติหรือนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ของผลงานที่แตกต่างและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

2.2.3 การเลือกใช้ผ้าในงานออกแบบเครื่องแต่งกาย

นักออกแบบควรให้ความสำคัญกับการเลือกใช้ผ้าให้เหมาะสมกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในการออกแบบได้อย่างเหมาะสมนั้น นักออกแบบอาจอาศัยหลักสำคัญในการพิจารณาหลักในการเลือกใช้ผ้า 3 ประการ ซึ่ง

ประกอบด้วย การพิจารณาตามความเหมาะสมของโอกาส การพิจารณาลายผ้า และการพิจารณาลักษณะพื้นผิวของผ้า

การพิจารณาความเหมาะสมของโอกาสได้แก่ การพิจารณาความเหมาะสมจากสภาพแวดล้อมหรือโอกาสของการใช้งานเช่น การออกแบบสำหรับเสื้อผ้าฤดูหนาว นักออกแบบควรเลือกผ้าที่มีเนื้อหน้าที่ช่องอากาศผ่านทะลุได้ยาก เช่น ผ้าขนสัตว์ ผ้าทอไหมพรม ฯลฯ การออกแบบสำหรับเสื้อผ้าฤดูร้อน ควรเป็นผ้าที่เป็นเส้นใยธรรมชาติจากพืช เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าลินิน ที่มีความบางและมีช่องให้ลมผ่านได้ดีก็จะเหมาะสมกับการสวมใส่เพราะช่วยซับเหงื่อได้ดีกว่าผ้าที่เป็นใยสังเคราะห์ หรือหากต้องการออกแบบเสื้อผ้าที่ต้องการใช้งานในชีวิตประจำวันก็ควรเลือกว่าผ้าชนิดใดมีความทนทานต่อการใช้งานและมีเนื้อผ้าเป็นไปในทิศทางที่กล่าวข้างต้น ซึ่งปัจจุบันมีผ้าใยสังเคราะห์ผลิตขึ้นมาเพื่อรองรับการใช้งานในแต่ละประเภทอยู่แล้ว นักออกแบบควรเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยเฉพาะรูปแบบเสื้อผ้าในโอกาสพิเศษจะต้องใช้ผ้าที่มีความมันเงา บางเบา เพื่อทำให้เกิดความสวยงามให้เหมาะกับสถานที่

การพิจารณาลายผ้า เป็นการเลือกลายผ้าเพื่อนำไปใช้ให้มีความเหมาะสมและหากต้องการออกแบบเพื่อเป็นงานแฟชั่นแล้วมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้งานออกมาเป็นงานแฟชั่นชั้นสูง ซึ่งลักษณะของผ้าทั่วไปสามารถแบ่งได้ดังนี้

2.2.3.1. ผ้าพื้น เป็นผ้าที่ไม่มีลวดลายซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามประเภทของพื้นผิว และมีความหนาบางแตกต่างกัน นักออกแบบจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับลักษณะการใช้งานของเสื้อผ้าเสียก่อนแล้วจึงเลือกใช้ผ้าให้มีความเหมาะสม ซึ่งผ้าพื้นจะเป็นผ้าที่สามารถใช้ในการออกแบบได้ค่อนข้างง่ายเพราะไม่มีลวดลายเป็นตัวกำหนด ดังนั้นผ้าพื้นคงขึ้นอยู่กับความต้องการในการใช้สีของผู้ออกแบบว่าต้องการใช้สีใดและการกำหนดความหนาบางพร้อมกับพื้นผิวสัมผัสคงต้องขึ้นอยู่กับการใช้งานของผู้สวมใส่

2.2.3.2. ผ้าลาย เป็นผ้าที่เกิดจากการใช้เส้นประกอบขึ้นเป็นรูปทรงเรขาคณิต รูปทรงธรรมชาติ รูปทรงนามธรรม ฯลฯ แบบต่าง ๆ เช่น วงกลม สีเหลี่ยม สามเหลี่ยม ฯลฯ นำมาจัดองค์ประกอบให้เกิดความสวยงามในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งการออกแบบเสื้อผ้าต้องพิจารณาการต่อลายให้ตรงกับตะเข็บหรือรอยต่อ ที่สำคัญคือ การเลือกใช้ลายให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้สวมใส่และโอกาส

การพิจารณาลักษณะของพื้นผิว เป็นการพิจารณาในการเลือกใช้ผ้าโดยคำนึงถึงหลัก 2 ประการ ได้แก่ ความนุ่มและความกระด้าง และความหนาบางของผ้า ซึ่งทั่วไปแล้วการใช้งานขึ้นอยู่กับความเหมาะสมที่นักออกแบบต้องการในการสื่อให้เห็นถึงเส้นรอบนอกที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและแนวคิดในการออกแบบ

จากข้อมูลข้างต้นการพิจารณาความเหมาะสมในการเลือกใช้ผ้าก็บังงานออกแบบเสื้อผ้าเป็นหลักสำคัญพื้นฐานที่นักออกแบบควรปฏิบัติ ปัจจัยที่สำคัญคือการเริ่มต้นกับการทำความเข้าใจในวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นและนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบ ซึ่งจะมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ของนักออกแบบ ที่พยายามส่งเสริมให้ผลงานของ

ตนเองมีความเหมาะสมกับผู้สวมใส่และโอกาสใช้งานประเภทใดสิ่งที่สำคัญคือการออกแบบเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการรวมทั้งบุคลิกภาพของกลุ่มเป้าหมาย

2.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มแฟชั่น

2.3.1 ความหมายและความเข้าใจเกี่ยวกับแฟชั่น

แฟชั่นเป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Fashion ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำนี้ว่า "สมัยนิยมหรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง"เป็นการยอมรับจนเกิดเป็นค่านิยม ซึ่งหากกล่าวถึงคำว่าแฟชั่น หลายคนมีมุมมองลงไปในเรื่องของเครื่องแต่งกาย เพราะหากกล่าวถึงคำว่าแฟชั่นในกระแสปัจจุบันนั้นแฟชั่นเครื่องแต่งกายจะมีพื้นที่ในกระแสนิยมมากเป็นอันดับแรก อาจเป็นเพราะการยึดพื้นที่ในการบริโภคที่มีอัตราการซื้อหากมากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มผู้บริโภคสามารถจับจ่ายได้ไม่ยากนักเพราะราคาไม่แพงจนเกินไป อีกทั้งกำลังซื้อของกลุ่มวัยรุ่นที่ต้องการมีพื้นที่ของตัวเองอยู่บนกระแสของคำว่า “แฟชั่น” ดังนั้นแฟชั่นอาจกล่าวได้ว่าเป็นกระแสนิยมทั่วไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจมีกระบวนการเกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบหรือภาษาในช่วงหนึ่งซึ่งเป็นไปตามกระแส

ความสนใจแฟชั่นของวัยรุ่นก่อตัวขึ้นในบริบทของการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นหันมาสนใจแฟชั่นส่วนหนึ่งเพราะต้องการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ผ่านการมีความสนใจร่วมกันในเรื่องเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนและพูดคุยทำให้สามารถเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มได้ รูปแบบทางวัฒนธรรมที่มีอยู่วัยรุ่นสามารถเลือกเข้าร่วมได้ ประกอบกับเงื่อนไขเฉพาะสถานการณ์ในช่วงเวลารวมถึงโครงสร้างของตำแหน่งทางสังคมของวัยรุ่น ณ เวลานั้น ๆ

ปัจจุบันมีการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคสินค้าพบว่า สินค้าในกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศของวัยรุ่นไทยเกาะกระแสแฟชั่น และไม่ยึดติดในแบรนด์สินค้าอีกต่อไปขอเพียงมีฟังก์ชันการใช้งานที่ตรงกับความต้องการก็พร้อมจะตัดสินใจซื้อได้ทันทีและในกลุ่มของนักเรียนนักศึกษาถือเป็นตลาดที่มีกำลังซื้อสูงกลุ่มหนึ่งของประเทศโดยสังเกตได้จากงานแสดงสินค้าไอทีที่จัดขึ้นตลอดทั้งปี จะพบว่า มี ผู้ซื้อรายใหญ่ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา และกลุ่มคนทำงาน

ทั้งนี้พฤติกรรมการบริโภคสินค้าของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตพอสมควรโดยจะเน้นความสะดวก ความชอบ และเป็นกรบริโภคตามกระแส อิงแฟชั่นเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นผู้นำกระแส ในขณะที่เดียวกันก็ลดพฤติกรรมการยึดติดในแบรนด์สินค้านั้นๆ หากผ้าไทยมีการปรับปรุงรูปแบบและภาพลักษณ์ให้มีความสัมพันธ์กับความต้องการของกลุ่มวัยรุ่น อาจเป็นแนวทางในการส่งเสริมการตลาดเพื่อเจาะกลุ่มเป้าหมายที่มีกำลังซื้อสูงสุดในกลุ่มผู้บริโภค และสามารถเพิ่มฐานผู้บริโภคผ้าไทยให้สูงขึ้น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วุฒิภาวะทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม จึงนับว่าเป็นช่วงหนึ่งของชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดของช่วงชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงต่อของวัยเด็กและผู้ใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะต้นของวัยจะมีการเปลี่ยนแปลงมากมายเกิดขึ้นซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จะมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นด้วยกันเองและบุคคลรอบข้าง หากกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นไปอย่างเหมาะสมโดยการดูแลเอาใจใส่และการให้ความรู้จะ

ช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวและมีการพัฒนาแนวคิดที่เหมาะสม หากมีการกระตุ้นให้มีความรักและห่วงแหนค่านิยม ศิลปวัฒนธรรม อันเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตภายใต้ชุมชน สังคมของประเทศได้อย่างเหมาะสมบรรเทาปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นและเป็นทั้งแรงผลักดันและแรงกระตุ้นให้พัฒนาการ ด้านอื่นๆ เป็นไปด้วยดี จะเห็นได้ว่าวัยรุ่น ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน เพราะเป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเดียวกัน มีความต้องการรวมทั้งความชอบ และมีปัญหาเดียวกัน วัยรุ่นจึงเห็นความสำคัญของกลุ่มเพื่อน และต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่ม สิ่งหนึ่งที่วัยรุ่นเลือกคือความนิยมตามกระแสแฟชั่นเพื่อให้ตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของกระแส และบุคคลรอบข้างให้การยอมรับ

ดังนั้นการให้ความสำคัญของแฟชั่นในฐานะวัฒนธรรมบริโภคเกิดขึ้นมาโดยอัตโนมัติจากการผลิตที่แพร่หลายขึ้นของการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ทุนนิยม ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมบริโภคยังถูกเสริมด้วยความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในสังคมปัจจุบัน ที่ประสิทธิผลในการผลิตเป็นการเสริมสร้างความยุ่งเหยิงของการใช้สินค้าเพื่อแสดงสถานภาพ รวมทั้งการมองข้างเส้นแยงของศิลปะชั้นสูงกับศิลปะเพื่อมวลชนที่นักคิดบางคนให้ความเห็นว่าเป็นวัฒนธรรมแบบหลังสมัยใหม่ หรือเรียกว่า Postmodernism วัฒนธรรมบริโภคนิยม ถูกสร้างความหมายให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกันได้ผ่านการใช้ สื่อ ภายใต้ค่านิยมอันเป็นกติการ่วม ทำให้ผู้บริโภคตระหนักรู้ถึงการที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้ ในขณะที่เดียวกันภายใต้แนวคิดดังกล่าว ปัจเจกชนก็สามารถปรุงแต่งความหมายหรืออัตลักษณ์ เฉพาะของตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจ ผ่านความหมายต่างๆ ที่ผู้ผลิตสินค้าจัดเตรียมไว้

2.3.2 แนวโน้มแฟชั่นปี 2018

แนวโน้มปี 2018 เกิดขึ้นจากมุมมองของกระแสโลกที่ว่าด้วยเศรษฐกิจเป็นหลัก ที่ว่าด้วยเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาและยุโรปยังอยู่ในภาวะทรงตัว เกิดปรากฏการณ์อาหรับสปริงในโลกมุสลิม ไปจนถึงการประท้วงของกลุ่มสตรีเพื่อลอบอคติและความไม่เท่าเทียมทางเพศ แต่ขณะเดียวกันเศรษฐกิจของบางประเทศที่กำลังพัฒนาได้เริ่มผลิบาน ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของชนชั้นกลาง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคจากการเก็บออมมาสู่การใช้เงินเพื่อสร้างความสุขให้กับตัวเองมากกว่าแต่ก่อน เทคโนโลยีสารสนเทศยังเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตและการทำงานของเรา เมื่อคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจและเสรีภาพมากกว่าการผูกมัดหรือรายได้ และผู้คนเลือกเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองใหญ่มากขึ้นเรื่อยๆ ความล้ำหน้าของเทคโนโลยีผนวกกับภาวะยุคหลังน้ำมันจะทำให้เราเริ่มปรับโครงสร้างของเมืองให้ “ฉลาด” มากขึ้น เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและบริการที่ดีขึ้น ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง การจัดการพลังงาน ความมั่นคงด้านอาหาร และการสร้างเครือข่ายทางสังคมสำหรับคนเมือง

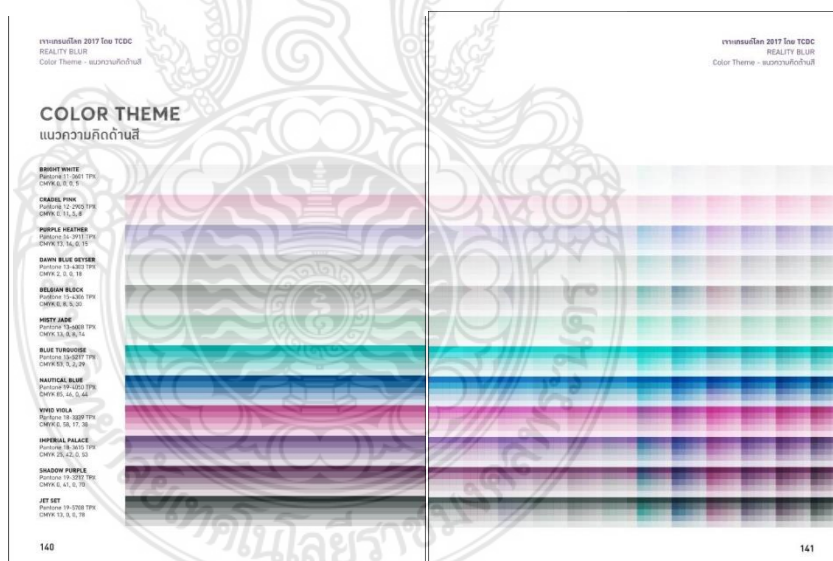

ภาพที่ 11 e-book เจาะเทรนด์โลก 2018 โดย TCDC
ที่มา: TCDC-TREND2017-eBOOK

ยุคที่ชีวิตจริงของมนุษย์กลมกลืนกับโลกเสมือนอย่างมองเห็นเส้นแบ่งได้ไม่ชัดเจนความเสมือนจริงที่หมุนเวียนอยู่ภายในเครือข่ายออนไลน์คือความเฝ้าระวังใจที่ทำให้เราพลาดจากความจริงตรงหน้า พร้อมเต็มใจเดินเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในจินตนาการบนพื้นฐานของสายสัมพันธ์ที่เป็นสิ่งสมมติอัตลักษณ์และความเป็นตัวตน ถูกกำหนดได้ตามนึกคิดและเปลี่ยนแปลงไปตามใจชอบ ในวันนี้ที่โลกเสมือนกำลังขยายตัวกว้างขึ้นสิ่งสำคัญจึงอยู่ที่ว่ามนุษย์จะสามารถมองเห็นเส้นแบ่งของระยะ และใช้เทคโนโลยีเหล่านี้มาเพื่อเพิ่มศักยภาพ ชีวิตและตอบโจทย์เรื่องราวความสุขในโลกทั้ง 2 โลกนี้ได้อย่างไร

ภาพที่ 12 e-book เเจาะเทรนด์โลก 2018 โดยTCDC
 ที่มา:TCDC-TREND2017-Ebook

ภาพที่ 13 e-book เเจาะเทรนด์โลก 2018 โดยTCDC
 ที่มา:TCDC-TREND2017-Ebook

จากข้อมูลข้างต้นเป็นสภาวะการณ์ของโลกที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากบริบททางสังคม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนแนวคิดในการสร้างสรรค์สำหรับผลิตภัณฑ์ในกลุ่มแฟชั่น เพื่อตอบสนองแนวคิดและความเชื่อ รวมถึงรูปแบบการใช้ชีวิตที่มีการผสมผสาน โดย TCDC ได้สรุปแนวโน้มหลักซึ่งถูกกล่าวถึงมากที่สุดจากสำนักเทรนด์ระดับโลก ได้แก่ Carlin, Mix Trends, Nelly Rodi, Pantone View และนำมาถ่วงน้ำหนักเพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตรงความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งสามารถสรุปแนวโน้มแฟชั่น ปี 2017 ได้ 4 เทรนด์หลัก ดังนี้

อารมณ์ และ โทนมืด จะแบ่งเป็น 2 หัวข้อหลักได้แก่

2.3.2.1 เรื่องราวและภาพลักษณ์ที่น่าจดจำ

หายากและทักษะดั้งเดิม

สร้างมูลค่าจากความเรียบง่าย

สถานภาพขั้นสูง

เวชศาสตร์ความงาม

เซาร์ปัญญา

ประสบการณ์สุดขั้ว

เข้าถึงได้ยาก

2.3.2.2 การจัดระเบียบยุคใหม่ Reprogramming Era

แนวคิดจากการที่ 23 ปีหลังจากสงครามเย็นสิ้นสุดเมื่อปี 1991 ขั้วอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจของโลกอย่างรัสเซียและอเมริกาเปลี่ยนจากความระแวงมาเป็นพันธมิตรเศรษฐกิจของประเทศเดียวจึงไม่ใช่ขั้วอำนาจต่อรองที่เพียงพออีกต่อไป ทรัพยากรที่ลดลงเรื่อย ๆ นำมาซึ่งข้อพิพาทเกี่ยวกับเขตแดนระหว่างประเทศ กระทั่งความแตกต่างด้านความคิดและความเชื่อสร้างขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่คิดต่าง ปัญหาที่ทับซ้อนในการดำเนินชีวิตมากขึ้นเรื่อย ๆ ทศนคติ ความเชื่อ ความศรัทธาถูกสั่นคลอนและปรับเปลี่ยนเพื่อนำไปสู่การยอมรับกติกาหรือความเป็นไปใหม่ ๆ ของสังคม

2.3.2.3. เล่น Play

แนวคิดจากในปี 2014 คนรุ่น Generation Y หรือกลุ่มประชากรที่เกิดระหว่างปี ค.ศ. 1979 – 1995 ซึ่งมีอายุ 19 – 35 ปี จะเริ่มทยอยเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยบางส่วนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปหรือเทียบเท่า ในช่วง 10 ปีแรก ของการเริ่มทำงานจะเป็นช่วงที่พวกเขากำลังเลื่อนขั้นเข้าสู่ระดับหัวหน้ากลุ่มหรือหัวหน้าแผนกภายในองค์กร ถือเป็นกลุ่มคนทำงานกลุ่มใหม่ที่เข้าร่วมกับกลุ่ม Generation X และกลุ่ม Baby Boom บางส่วนที่ยังเหลืออยู่ในระดับอาวุโสขององค์กร

4. เมืองฉลาด Smart City

แนวคิดจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี คือปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาเมื่อวางแผนเมืองในอนาคต องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) คาดการณ์ว่าประชากรในโลกจะเพิ่มขึ้นจาก 6 พันล้านคนในปัจจุบันเป็น 8.3 ล้านคนในปี 2030 หรือในอัตราเฉลี่ย 1.1 % ต่อปี และการสำรวจขององค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า ตั้งแต่ช่วงปี 2010 เป็นต้นมา ประชากรครึ่งหนึ่งอาศัยอยู่ในเขตเมือง และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 6

ใน 10 คน ในปี 2030 โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา สถิติเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเมืองกลายเป็น ศูนย์รวมการใช้ชีวิตของคนส่วนใหญ่ การวางแผนอย่างรอบด้านในการจัดโครงสร้างพื้นฐานและ สาธารณูปโภคให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี รวมถึงการบริหารจัดการ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องใหญ่

แพชชั่นกับการพัฒนาแนวความคิดการออกแบบ

แพชชั่นการแต่งกายของคนในชาติเป็นสิ่งที่สะท้อนควบคู่ไปกับหลาย ๆ สิ่งไม่ว่าจะเป็น วิถีชีวิตวัฒนธรรมในสังคม ทั้งยังบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของคนในชาติปัจจุบันมีการส่งเสริมการ รมรงค์ใช้ผ้าไทยกันอย่างกว้างขวางแต่อย่างหนึ่งที่ทราบกันว่าผ้าไทยก็ยังคงมีความนิยมอยู่ในวงจำกัด จากการศึกษาเราพบว่าเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีผ้าไทยอย่างผ้าทอพื้นบ้านเป็นวัสดุในการตัดเย็บที่มีอยู่ใน ท้องตลาดมีรูปแบบยังไม่ทันสมัยอีกทั้งมีให้เลือกน้อย และรูปแบบยังไม่เหมาะสมกับสุภาพสตรีที่มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปีแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเป็นทางการและดูมีอายุใช้งานในโอกาสพิเศษและออกงานสังคม เท่านั้นจึงทำให้กลุ่มวัยรุ่นไม่สนใจที่จะเลือกใช้ผ้าไทยในการสวมใส่ในชีวิตประจำวัน

ทำอย่างไรจะทำให้คนไทยกลับมาใช้ผ้าไทย รูปแบบของผ้ากับผ้าต้องไปด้วยกันการปลูกฝัง จิตสำนึก ปลูกค่านิยมความเป็นไทยชาตินิยมสำคัญให้คนไทยภูมิใจในความเป็นไทย แต่ไม่ตำหนิคน ใช้ของนอก ทุกอย่างต้องค่อย ๆ พัฒนาระทรวงวัฒนธรรมคงทำโดดเดี่ยวไม่ได้ กระทบวง อุตสาหกรรม และกระทบวงวิทยาศาสตร์น่าจะร่วมมือพัฒนารูปแบบเส้นใยผ้าไทยให้ง่ายต่อการดูแล รักษาเพื่อขยายกลุ่มไปยังวัยรุ่นคนทำงานที่ชอบผ้าดูแลง่ายขณะเดียวกันผู้ใหญ่ต้องเปิดใจกว้างให้ วัยรุ่น คนรุ่นใหม่ แต่งไทยด้วยผ้าสมัยใหม่

2.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสินค้าแฟชั่น

2.4.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดการสินค้าแฟชั่น

การจัดการ (Management) หมายถึงขบวนการที่ทำให้งานกิจกรรมต่างๆ สำเร็จลงได้อย่างมี ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลด้วยคนและทรัพยากรขององค์การซึ่งตามความหมายนี้องค์ประกอบที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการ ได้แก่ ขบวนการ (process) ประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness) ขบวนการ (process) ในความหมายของการจัดการนี้หมายถึงหน้าที่ต่างๆด้านการ จัดการ ได้แก่ การวางแผนการจ้ดองค์การ การโน้มน้าวองค์การ และการควบคุมหรืออาจกล่าวได้ว่า การบริหารจัดการหมายถึง ชุดของหน้าที่ต่าง ๆที่กำหนดทิศทางในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร การใช้ทรัพยากรอย่าง มีประสิทธิภาพ (Efficient) หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างเฉลียวฉลาด และคุ้มค่าส่วนการใช้ ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective) หมายถึงการตัดสินใจอย่างถูกต้องและมีการปฏิบัติการได้ สำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้นผลสำเร็จของการจัดการต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่ กันไป

สินค้าแฟชั่น เป็นผลิตภัณฑ์ซึ่งอาจมีความหมายตรงกับ สิ่งใด ๆที่สามารถนำเสนอขายให้แก่ ตลาดเพื่อให้เกิดความสนใจ ความต้องการเป็นเจ้าของ การใช้หรือการบริโภคซึ่งเป็นสิ่งที่ (อาจจะ)

ตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของผู้ซื้อให้ได้รับความพอใจ ผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยสิ่งซึ่งที่มีรูปร่าง บริการเหตุการณ์ บุคคล สถานที่ องค์การ ความคิดหรือสิ่งเหล่านี้รวมกัน

การจัดการสินค้าแฟชั่น หมายถึง การวิเคราะห์และวางแผน เป็นกำหนดแนวทาง Trend และรูปแบบแฟชั่นให้กับ Designer เพื่อสร้างสรรค์ Collection ให้ได้เหมาะสมกับงบประมาณ Style ตลาดของสินค้า รวมถึงความรอบรู้ทั่วไปด้านสังคมเศรษฐกิจ การเมือง และการสื่อสารติดต่อซื้อขาย ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศโดยการจัดการอาศัยหลักของการให้ทรัพยากรอันหมายรวมถึงวัสดุและกำลังคนอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประโยชน์สูงสุด

2.4.2 หลักในการจัดการสินค้าแฟชั่น

การจัดการสินค้าแฟชั่นจำเป็นต้องยึดหลักของการตลาดเพื่อช่วยในการบริหารจัดการสินค้าให้เพื่อวางกลยุทธ์ในการบริการจัดการสู่กลุ่มผู้บริโภค การตลาด คือ การเคลื่อนย้ายสินค้า หรือบริการจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคคนสุดท้าย โดยผ่านคนกลางหรือไม่ก็ได้ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจและความต้องการของลูกค้า หรือผู้บริโภคคนสุดท้ายโดยอาศัยกิจกรรมต่างๆ อาจสรุปได้ว่า เป็นวิธีการทางธุรกิจเกี่ยวกับ การค้นหาความจำเป็นและความต้องการของลูกค้าเป้าหมาย การนำเสนอคุณค่าผ่าน กลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการซึ่งจะสามารถตอบสนองความจำเป็นและความต้องการของลูกค้า การตั้งราคาที่ลูกค้าเห็นว่าเหมาะสม และเต็มใจที่จะจ่ายเงิน การพัฒนาช่องทางที่จะจัดจำหน่าย เพื่อให้เข้าสู่ลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าได้ การติดต่อสื่อสารและการส่งเสริมการตลาด เพื่อสร้างคุณค่า และช่วยให้เกิดการรับรู้ที่ดีเกี่ยวกับสินค้าและกิจการ ซึ่งบทบาทและความสำคัญของการตลาดที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดการจัดการสินค้าแฟชั่นสรุปได้ คือ

2.4.2.1. เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองความจำเป็นและความต้องการของลูกค้าเป้าหมาย รวมทั้งการบรรลุเป้าหมายของกิจการ

2.4.2.2. ป้องกันการสูญเสียเวลา ค่าใช้จ่าย ตลอดจนโอกาสในการทำยอดขาย และกำไรแก่กิจการ

2.4.2.3. ป้องกันการหลงทางตามสถานการณ์ และคู่แข่ง

2.4.2.4. เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของพนักงาน และเป็นแนวทางในการกำกับดูแลการทำงานสำหรับผู้บริหารการตลาด

2.4.2.5. สามารถสร้างโอกาสความสำเร็จได้มากกว่าการไม่วางแผน

จากข้อมูลข้างต้นต้องอาศัยข้อมูลที่จำเป็นในการวางแผน และควบคุมทางการตลาด ประกอบด้วยข้อมูล 3 กลุ่ม คือ การวิเคราะห์สถานการณ์ ส่วนผสมทางการตลาด และการวัดผลการดำเนินงาน โดยมีรายการข้อมูลตัวอย่างในแต่ละกลุ่มดังต่อไปนี้

2.4.2.5.1. การวิเคราะห์สถานการณ์ลักษณะลูกค้าและพฤติกรรมการซื้อ เช่น ผู้ซื้อเป็นใคร ซื้ออะไร ซื้อที่ไหน เพราะเหตุใดจึงซื้อ ซื้ออย่างไร ซื้อเมื่อใด ซื้ออย่างน้อยเพียงใด และพฤติกรรมการซื้อในอนาคต

2.4.2.5.1.1 ลักษณะของตลาด เช่น ขนาดของตลาด การแบ่งส่วนตลาด และ แนวโน้มของตลาดในอนาคต

2.4.2.1.2 การแข่งขัน ประกอบด้วยลักษณะของคู่แข่ง จุดอ่อนและจุดแข็ง และสภาพการแข่งขันในอนาคต

2.4.2.1.3 สภาพแวดล้อมภายนอกและแนวโน้มทั่วไป ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ และแนวโน้ม การกำกับดูแลของรัฐบาล แนวโน้มของเทคโนโลยี และบรรยากาศของการเมือง

2.4.2.1.4 สภาพภายในกิจการ จะต้องวิเคราะห์ทรัพยากรและความชำนาญ ของกิจการในด้านที่สำคัญ ทั้งการตลาด การผลิต การเงิน เทคโนโลยี ตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2.4.2.2. ส่วนผสมทางการตลาด

2.4.2.2.1 ผลิตภัณฑ์ (Product) ได้แก่ สินค้าและบริการ

- ลักษณะ/คุณประโยชน์ที่สำคัญ
- ควรทำสินค้าให้แตกต่างออกไปอย่างไร
- จะเจาะตลาดส่วนใด
- บริการ การรับประกัน และบริการอื่นๆ มีความสำคัญ
- จำเป็นที่จะต้องเพิ่มสินค้า/สายผลิตภัณฑ์หรือไม่
- การบรรจุหีบห่อมีความสำคัญเพียงใด
- ผู้บริโภคมีความเห็นเกี่ยวกับสินค้าของกิจการอย่างไร เมื่อเทียบกับสินค้าของคู่แข่ง

2.4.2.2.2 ราคา (Price)

- ความยืดหยุ่นของปริมาณความต้องการซื้อเป็นอย่างไร
- นโยบายราคาที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร
- การสร้างสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ ณ ระดับราคาที่ต่างกัน
- การโต้ตอบเมื่อคู่แข่งลดราคา
- ราคามีความสำคัญสำหรับผู้ซื้อเพียงใด

2.4.2.2.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)

- ประเภทของคนกลางที่ควรจะให้จัดจำหน่ายสินค้าของกิจการ
- ทักษะคติและแรงจูงใจของคนกลางในการจัดจำหน่ายสินค้า
- จำนวนผู้ค้าส่ง/ผู้ค้าปลีกที่จำเป็นต้องใช้
- อัตราส่วนลดที่เหมาะสม สำหรับคนกลางประเภทต่างๆ
- รูปแบบการขนส่งที่จำเป็นต้องใช้

2.4.2.2.4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

- งบประมาณการส่งเสริมที่เหมาะสมเป็นเท่าไร

- การส่งเสริมการขาย การโฆษณา พนักงานขาย มีความสำคัญในการกระตุ้นความต้องการซื้ออย่างน้อยเพียงใด

- ส่วนผสมการส่งเสริมที่เหมาะสม
- การวัดประสิทธิผลของเครื่องมือการส่งเสริม
- รูปแบบการโฆษณาที่มีประสิทธิผลมากที่สุด
- สื่อโฆษณาที่มีประสิทธิผลมากที่สุด

2.4.2.3. การวัดผลการดำเนินงาน

- ยอดขายในปัจจุบันของแต่ละสายผลิตภัณฑ์
- ส่วนแบ่งตลาดในปัจจุบันของแต่ละสายผลิตภัณฑ์
- ยอดขาย/ส่วนแบ่งตลาดในปัจจุบัน จำแนกตามประเภทของลูกค้า

อาณาเขตการ ขาย และอื่นๆ

- ภาพพจน์ของสินค้า/กิจการ ในทัศนคติของลูกค้า คนกลาง และ

สาธารณชน

- ระดับการรู้จักตราสินค้าของกิจการสำหรับการส่งเสริมในปัจจุบัน
- ระดับการจำได้สำหรับตราสินค้าของกิจการ
- สัดส่วนของผู้ค้าปลีกรายใหญ่-กลาง-เล็ก ที่จำหน่ายสินค้าของ

กิจการโดยจำแนกตามภูมิศาสตร์ และประเภทของลูกค้า

- สัดส่วนของคนกลางที่จำหน่ายในราคาต่ำกว่าราคาขายปลีก

ที่กำหนดราคาขายปลีกโดยเฉลี่ยสำหรับสินค้าของกิจการ

สินค้าแฟชั่นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยปัจจัยทางการตลาดเป็นตัวช่วยในการจัดการบริหารผลิตภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับภาวะความต้องการของตลาดปัจจุบัน ซึ่งเป็นการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนองความต้องการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะการตลาดจะเริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภคเพื่อสร้างสิ่งที่มีคุณค่าในการนำเสนอต่อผู้บริโภคในฐานะผู้ผลิตสินค้าการตลาดจะช่วยให้เราสามารถขายสินค้าได้มากขึ้นรวมทั้งทำให้เราสามารถนำเงินทุนที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงมีความจำเป็นในการศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ร่วมกับการจัดการสินค้าแฟชั่น เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไรและส่วนแบ่งทางตลาดในกลุ่มของผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่น

2.4.3 แนวคิดในการจัดการสินค้าแฟชั่นกลุ่มสินค้าแฟชั่น

การทอเพื่อการค้าเกิดขึ้นภายใต้การผสมผสานงานศิลป์ของช่างทอกับการสนองความต้องการของผู้บริโภค การทอผ้าจึงยึดหลักการผลิตผืนผ้าตามวิถีดั้งเดิมพร้อมปรับเปลี่ยนรายละเอียดต่างๆ เพื่อสอดคล้องกับการบริโภคในสังคมของความทันสมัย ในแง่ของความสวยงาม การประกอบลวดลาย รูปแบบการถักทอ แต่สิ่งสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสู่การผลิตเพื่อการค้าต้องคำนึงถึงกลยุทธ์ทางการตลาดในการวางฐานของผลิตภัณฑ์ ซึ่ง จุฬารัตน์ ตั้งสมบุรณ์ (2547) ศึกษาแนวคิดกลยุทธ์

ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมือง กรณีศึกษา: ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดราชบุรี เสนอผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดราชบุรี สรุปได้ดังนี้

2.4.3.1. กลยุทธ์ทางด้านผลิตภัณฑ์ เน้นเรื่องของลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทยวน ซึ่งเป็นลวดลายที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เป็นลวดลายที่มีความละเอียดอ่อนสวยงาม นอกจากนี้ยังมีการพัฒนารูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นใหม่อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุดิบให้มีคุณภาพและสีสันทัน และมีการนำผ้าทอไปตกแต่งบนผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นช่องทางในการจำหน่าย ไม่เป็นเพียงการจำหน่ายผ้าผืนเท่านั้น

2.4.3.2. กลยุทธ์ทางด้านราคา ส่วนใหญ่จะกำหนดราคาของผ้าทอจากลวดลาย ความยากง่ายในการทอของผ้าแต่ละผืนที่ใช้เวลาทอที่แตกต่างกันออกไป ผู้ทอที่กำหนดราคาเองนั้นจะติดราคาจากต้นทุนเส้นด้ายที่นำมาทอเท่านั้น จะไม่คำนึงถึงค่าแรงในการทอ เพราะเนื่องจากผ้าส่วนใหญ่จะใช้เวลาร่างจากการทำงาน เหมือนกับว่าเวลานั้นไม่มีมูลค่าจึงทำให้ไม่นำมาคิดรวมกับต้นทุนของค่าแรง

2.4.3.3. กลยุทธ์ทางด้านช่องทางการจำหน่าย ส่วนมากจะนำไปจำหน่ายกับร้านค้าที่อยู่ในตัวเมืองและตำบลที่มีการทอผ้า นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตามสถานที่ตำบลที่มีการทอผ้า เพื่อเป็นสถานที่ในการจำหน่ายและรวบรวมผ้าทอรวมถึงการรวมกลุ่มแม่บ้าน และปัจจุบันยังมีช่องทางในการจำหน่ายผ่านทางอินเทอร์เน็ต

4. กลยุทธ์ทางการส่งเสริมการตลาด เป็นการเผยแพร่ข้อมูลสินค้าโดยการบอกต่อจากลูกค้าที่เคยซื้อผ้า หรือจากการที่คนในท้องถิ่นซื้อเพื่อนำไปเป็นของฝากให้กับกลุ่มบุคคลต่างๆ ปัจจุบันศูนย์หัตถกรรมก็ได้มีการประชาสัมพันธ์ตามกำลังของตน แต่ไม่มีการรวมตัวกันในการพัฒนาเพื่อประชาสัมพันธ์ผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดราชบุรี

จากกลยุทธ์ที่วิเคราะห์การส่งเสริมผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดราชบุรีจะเห็นได้ว่าการดำเนินการในการส่งเสริมผ้าทอพื้นเมืองสู่การผลิตเพื่อการค้า ประเด็นสำคัญยังขาดการวางระบบอย่างจริงจัง เพราะเป็นเพียงการวางระบบการจัดการตามประสบการณ์ที่คนในชุมชนมีเท่านั้น ไม่ได้เป็นการวางระบบเพื่อเป็นการวางรากฐานของการตลาดในเชิงรุก ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองมีการพัฒนาอยู่ในวงแคบและไม่เข้าสู่กระแสความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง หากมีการวางแผนคิดในเชิงรุกก็จะทราบถึงแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองสู่การผลิตเพื่อการค้าอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสู่สากลและทำให้คนในชุมชนมีรายได้ อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดการพัฒนาผ้าจากชาวไทยวนบนพื้นฐานศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฑารัตน์ ตั้งสมบูรณ์ (2547) ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมือง กรณีศึกษา : ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดราชบุรี มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบ ปัจจัยการผลิตด้านรูปแบบ ระยะเวลาในการทอและต้นทุนวัตถุดิบ และการตลาดด้านปริมาณการ ขาย รายได้จากการขาย และกำไรจากการขาย เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมือง จังหวัดราชบุรี ในกลุ่มผ้าจากไทยวนโดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ช่างทอผ้าพื้นเมือง ตำบล คูบัว ตำบลดอนแร่ ตำบลรางบัว จำนวน 406 คน และประธานศูนย์หัตถกรรมผ้าทอพื้นเมือง ของจังหวัดราชบุรีและเจ้าของร้านผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดราชบุรี จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มุ่งศึกษาประเด็นดังนี้ การวิเคราะห์ปัจจัยการผลิตการวิเคราะห์ ปัจจัยการตลาด การวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการผลิต การวิเคราะห์ผลลัพธ์ทางการตลาด การวิเคราะห์ ปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตด้านรูปแบบ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยทั่วไป การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทั่วไปโดยสามารถสรุปได้ดังนี้

การทอผ้าจากไทยวน เน้นการส่งเสริมลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทยวนที่มีความ ละเอียดอ่อนสวยงาม นอกจากนี้ยังมีการพัฒนารูปแบบต่างๆ รวมถึงวัตถุดิบที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดความ แปลกใหม่ในด้านของสีสันทัน ซึ่งในการกำหนดราคาจะขึ้นอยู่กับกำหนดราคาจากลวดลาย ความยาก ง่ายในการทอ ซึ่งผู้ทอจำกัดราคาเองตามราคาจากต้นทุนของเส้นด้ายโดยไม่คิดเรื่องของค่าแรงใน การทอ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นร้านค้าที่จำหน่ายผ้าทอพื้นเมืองในลวดลายที่ที่มีการทอผ้า ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาดส่วนใหญ่จะทำการเผยแพร่กันโดยการบอกต่อ ๆ กันและตามศูนย์ หัตถกรรมต่าง ๆ จะมีวิธีการส่งเสริมการตลาดที่แตกต่างกัน

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการทอผ้าจากไทยวน เป็นการทอผ้าที่ยังคงอัตลักษณ์ของ ลวดลายไทยวนดั้งเดิมไว้ และผสมผสานการพัฒนารูปแบบให้มีความร่วมสมัยไปกับวัสดุที่นำมาใช้ใน การทอผ้า แต่ยังคงเทคนิคและแนวคิดในการส่งเสริมการตลาดรวมถึงเทคนิคในการสร้างสรรค์ รูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการแปรรูป อันเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าที่หลากหลาย ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการนำเสนอแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของเสื้อผ้าเครื่อง แต่งกายของสุภาพสตรีโดยใช้ผ้าจากไทยวนจังหวัดราชบุรี เพื่อการส่งเสริมอาชีพร่วมกับการพัฒนา อาชีพให้กับคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

ณัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์ (2550) ทำการศึกษา ผ้าจาก : จากการถักทอในวิถีชีวิตสู่การผลิตเพื่อ การค้า โดยศึกษาข้อมูลจากกลุ่มทอผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อสืบค้นเจตจำนงที่อยู่เบื้องหลัง ระบบความหมายและกระบวนการสร้างความหมายทางวัฒนธรรมซึ่งใช้แลกเปลี่ยนกันในวิถีการดำรง อยู่ของชาวไทยวน ภายใต้วิถีการผลิตเพื่อยังชีพในสังคมประเพณีผ่านกระบวนการทอผ้าและผืนผ้าจาก ในวิถีชีวิตชาวไทยวน และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชาวไทยวนเมื่อผ้าจากถูกทอเพื่อสนองความ ต้องการของผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้าอันเป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนาสู่ความทันสมัย ของอุตสาหกรรมรัฐ พบว่า การฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนภายใต้เจตจำนงแห่งรับในการพัฒนาประเทศสู่ ความทันสมัยทำให้ผ้าจากซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมในวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปสู่การผลิตเพื่อการค้า ทำให้วิถีการดำรงอยู่ในสังคมประเพณีที่เป็นการผลิตเพื่อยังชีพ กระบวนการทอผ้าจากและผืนผ้าจากถูก

สร้างให้มีความหมายทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติ ระบบคุณค่าทางภูมิปัญญา และความเชื่อทางศาสนา ภายใต้ระบบความคิดหรือโลกทัศน์ของผู้ทอ แต่เมื่อผ้าถูกผลิตเพื่อการค้าในสังคมทันสมัย ผ้าจะถูกสร้างให้มีความหมายที่แสดงถึงภาพลักษณ์ รสนิยม ฐานะตำแหน่งทางสังคม และรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้ใช้ผ้า วิธีการทักทอผ้าจึงเปลี่ยนแปลงไปโดยเป็นการผสมผสานความต้องการของผู้บริโภคในระบบตลาดกับศิลปะที่เป็นตัวตนของผู้ทอ

การสืบทอดงานศิลปะผ้าทอของกลุ่มชนไทยทรงดำในจังหวัดเพชรบุรี มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา การสืบทอดงานศิลปะผ้าทอของกลุ่มชนไทยทรงดำจังหวัดเพชรบุรี และเพื่อศึกษาทางด้านประวัติ ความเป็นมา สภาพปัจจุบัน คติความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นของไทยทรงดำ รวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ เทคนิค กรรมวิธี คุณค่าทางศิลปะ และประโยชน์ใช้สอยของงานศิลปะผ้าทอของกลุ่มชนไทยทรงดำ พบว่า การสืบทอดงานศิลปะผ้าทอของไทยทรงดำ มารดาเป็นผู้สอนให้แก่บุตร โดยผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยวิธีการฝึกหัดทำ ด้วยการสังเกตจากของจริง ที่เป็นตัวอย่างหรือซักถามจากผู้รู้ มีการแลกเปลี่ยน การทอตลอดลายกับเพื่อนบ้าน ซึ่งทำให้ได้ลวดลายแปลกใหม่ การ สืบทอดการทอผ้าจึงเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษสืบทอดสู่คนรุ่นต่อไป โดยทางด้านประวัติความเป็นมา การทอผ้าและการใช้ผ้า เป็นการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ด้านสภาพปัจจุบัน ผู้ทอส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป และยังใช้วิธีการแบบโบราณ ด้านคติความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น เชื่อว่าการทอผ้าเป็นหน้าที่ของสตรี สตรีใดทอผ้าไม่เป็น หรือไม่ทอผ้าเก็บไว้ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ จะได้รับการดูถูกจากเพื่อนบ้าน และคนส่วนใหญ่มีความเชื่อเรื่องผีและขวัญ โดยเฉพาะผีบรรพบุรุษ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการใช้ผ้าในพิธีกรรมต่างๆ ด้านวัสดุ- อุปกรณ์ ที่ใช้ในการทอผ้า ได้แก่ ผ้าไหม ไยสังเคราะห์ สีย้อมผ้าได้จาก ต้นคราม และประดู่ ด้านเทคนิคกรรมวิธี การทำลวดลายใช้วิธีการทอ การปะผ้า และการ ปักผ้า ทางด้านคุณค่าทางศิลปะและประโยชน์ใช้สอย การออกแบบและการใช้สีของผ้าทออยู่บนพื้นฐานของหลักองค์ประกอบศิลป์ ผ้าทอได้มีการนำมาใช้ในชีวิตประจำวันและในพิธีกรรมต่างๆ

การออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านโดยแนวคิดจากวัฒนธรรมชาวไทยทรงดำ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อ ออกแบบผลิตภัณฑ์ ของตกแต่งบ้านโดยแนวคิดจากวัฒนธรรมชาวไทยทรงดำ และพัฒนาลวดลายบนผลิตภัณฑ์ให้กลมกลืนกับการตกแต่งบ้านในปัจจุบัน พบว่า ผลการศึกษาลวดลาย และสีบนผ้าทอมาเป็นแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าปูโต๊ะ ผ้าปูโต๊ะ และหมอนอิง ใน 3 รูปแบบ 3 สไตล์ คือ สไตล์คลาสสิก สไตล์ร่วมสมัยและสไตล์สมัยใหม่ ซึ่งทั้ง 3 สไตล์ นั้น สามารถนำมาตกแต่งภายในบ้านปัจจุบันได้ แต่ผลการประเมินส่วนใหญ่ จะเลือกสไตล์คลาสสิก ซึ่งมีรูปแบบลวดลายใกล้เคียงของเดิมมาก ทำให้ผู้ผลิต ผลิตได้ง่าย และผู้บริโภคจะรู้จักมากกว่าว่าเป็นลวดลายจากวัฒนธรรมไทยทรงดำ การนำลวดลายและเทคนิควิธีการทำมาออกแบบใหม่ให้ใช้ได้ในปัจจุบัน เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กลุ่มผู้ผลิตและเป็นการเพิ่มความหลากหลายในรูปแบบผลิตภัณฑ์ไทยทรงดำซึ่งของเดิมไม่มี เป็นการสร้างงานและสร้างรายได้แก่กลุ่มผู้ผลิต และเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยทรงดำให้กลมกลืนกับสังคมปัจจุบัน

การพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าพื้นเมืองไทยทรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าพื้นเมืองไทยทรงดำ ควรมีการพัฒนาในด้านรูปแบบ และมีความต้องการให้ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าพื้นเมืองไทยทรงดำที่มีสีดั้งเดิมของชาวไทยทรงดำ ซึ่งใน

การพัฒนาหรือประยุกต์ผลิตภัณฑ์ประเภทเคหะสิ่งทอนั้น ทุกรูปแบบจะต้องไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของลวดลาย สี สัน การใช้วัสดุดิบต่างๆ มาใช้ในการตกแต่ง หรือจะเป็นรูปแบบของผลิตภัณฑ์ สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ต้องคำนึง คือ ความกลมกลืนของผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะเป็นการสร้างคุณค่า และความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ให้น่าใช้ยิ่งขึ้นไปอีกด้วย

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการทอผ้าไทย ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อตอบสนอง ความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค ซึ่งมีระบบคิดที่แตกต่างไปจากเดิม อันเป็นการมุ่งสู่การผลิตเพื่อ การค้าควบคู่ไปกับการดำรงซึ่งอัตลักษณ์ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชาวไทยแบบดั้งเดิม สิ่งเหล่านี้อาจเป็น ตัวชี้ให้เห็นถึงระบบทุนนิยมที่เข้ามาแทรกกับชุมชน ซึ่งย่อมเป็นไปตามวิถีชีวิตที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ไปตามบริบทแวดล้อม แต่หากการเปลี่ยนแปลงนั้นยังคงอยู่ซึ่งวิถีชีวิตและประเพณีก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่ภาครัฐต้องให้การส่งเสริมเพื่อคงไว้ซึ่งภูมิปัญญาอันเป็นรากฐานทางวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการ สร้างให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชนแนวทางหนึ่งคือ การศึกษาแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใน รูปแบบอื่น ๆ เพื่อการสร้างอาชีพควบคู่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาการพัฒนาารูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ บ้านหัวเขาเงิน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีแนวคิดในการศึกษาลวดลายผ้าทอไททรงดำ และความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอไททรงดำ โดยนำผ้าทอไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบโดยมุ่งการออกแบบลวดลายและการผลิตต้นแบบเพื่อใช้ในการต่อยอดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ โดยมีการศึกษาข้อมูลแบบผสมผสาน มีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ลวดลายผ้าทอไททรงดำ บ้านหัวเขาเงิน ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ สีและลวดลายผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

กลุ่มที่ 2 สตรีวัยทำงานที่นิยมใช้ผ้าทอพื้นเมือง ประชากร ได้แก่ สตรีวัยทำงานที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑล

3.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือแบบสำรวจตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องควบคู่กับการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างสตรีวัยทำงานที่นิยมใช้ผ้าทอพื้นเมือง ทำงานจำนวน 100 คน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำบ้านหัวเขาเงิน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการของสีและลวดลายผ้าขาวม้าทอมือ

โดยกำหนดระดับทัศนคติเกี่ยวกับผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำและความต้องการของสีและลวดลายผ้าขาวม้าทอมือ โดยให้น้ำหนักคะแนน ความพึงพอใจ ดังนี้

ระดับมากที่สุด	5	คะแนน
ระดับมาก	4	คะแนน
ระดับปานกลาง	3	คะแนน
ระดับน้อย	2	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	1	คะแนน

เพื่อให้สอดคล้องกับระดับการประเมินที่มีอยู่ 5 ระดับ ผู้วิจัยจึงใช้คะแนนเฉลี่ยที่จากข้อมูลตัวอย่างเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย โดยการแบ่งเกณฑ์เปรียบเทียบจะแบ่งตรงกึ่งกลางของอัตรภาคชั้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช 2542 : 110) ซึ่งคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 เพื่อให้ได้ลักษณะเกณฑ์เป็นการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) โดยใช้สูตรหาค่าช่วงกว้างของแต่ละชั้นได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอัตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับทัศนคติเกี่ยวกับผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำและความต้องการของสีและลวดลายผ้าขาวม้าทอมือ โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว.2535,หน้า23-24)

คะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับทัศนคติและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับทัศนคติและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับทัศนคติและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับทัศนคติและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับทัศนคติและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้ 3 แบบ คือ แบบศึกษาเอกสารและงานวิจัยแบบไม่เป็นทางการ และแบบเป็นทางการ ดังต่อไปนี้

3.3.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลเกี่ยวกับผ้าทอไทยทรงดำ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 การศึกษาข้อมูลจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง สีและลวดลายผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จำนวน 3 ลาย

3.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบเสื้อผ้าสุภาพสตรีจากผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ และพัฒนาเสื้อผ้าทอพื้นเมือง ผ้าทอไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ควบคู่กับการวิจัยเชิงพัฒนา โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำรวจกลุ่มตัวอย่าง และออกแบบเสื้อผ้าจากผ้าขาม้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าขาม้าทอมือที่เป็นสินค้าพื้นเมืองสู่กลุ่มของเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการพัฒนาารูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี เป็นแนวคิดในการศึกษารูปแบบลวดลายผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายการศึกษารูปแบบลวดลายผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ มุ่งเน้นการออกแบบลวดลายและพัฒนาผลงานต้นแบบเพื่อใช้ในการต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนในกลุ่มสินค้าเสื้อผ้าแฟชั่นโดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์

4.1.1. ผ้าทอมือของชุมชน ผ้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี การทอผ้าด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชนรวมกลุ่มทอผ้าของกลุ่มสตรีในหมู่บ้านในการทอผ้าจากพื้นบ้านหลายอย่างเป็นผ้าลายแตงโม ผ้าขาวม้า ผ้าเปี้ยว เสื้อฮี เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือไททรงดำที่มีความสวยงามและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

4.1.2. ผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีการทอผ้าขาวม้าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการทอผ้าในชุมชน เพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ เช่น ทำแปดเด็กคาตเอว โปกหัว เสาดัชนีในพิธีต่างๆ ซึ่งมีความนิยมมากจากบุคคลภายนอกเนื่องจากสีสันทึบสดใสงดงาม

4.2 ศึกษาลักษณะผ้าทอมือไททรงดำ

4.2.1. ผ้าพื้น เป็นการทอผ้าที่ไม่มีลวดลาย ส่วนใหญ่เป็นสีเข้มอยู่ในกลุ่มสีกลาง เช่น สีกรม สีน้ำเงิน สีดำ เพื่อให้มีความเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเสื้อผ้าหรือใช้สวมใส่ในชีวิตประจำวัน

4.2.2. ผ้าซิ่นลายแตงโม ผ้าซิ่น 1 ผืนประกอบด้วยผ้าต่อกัน 3 ท่อนแต่ละท่อนเป็นผ้าที่ทอขึ้นเฉพาะ แล้วนำมาเย็บต่อกันด้วยมือ ตะเข็บกลมแบบพันด้าย มีหัวซิ่น ตัวซิ่น และตีนซิ่น ผ้าซิ่นมีความโดดเด่นอยู่ที่ลายทางสีฟ้าอ่อนเกือบขาวที่เรียงกันรอบตัวซิ่นบนผ้าพื้นสีดำ ลายเล็กใหญ่สลับกัน

4.2.3. ผ้าขาวม้าทอมือ ส่วนใหญ่จะทอ 2 ลวดลายคือ ลายหมากรุกและลายตาปลาเป็นผ้าขาวม้าที่ขัดทอแบบ 2 ตะกอ และ 4 ตะกอขัดทอเป็นลายตารางใช้สีสันทึบเพื่อให้เห็นลายชัดชัดเจนและต่อมาได้พัฒนาผ้าขาวม้าทอมือโดยเพื่อลายลูกแก้วผสมผสานในงานผ้าขาวม้าให้เกิดความสวยงามและแปลกตาเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของกลุ่มผ้าทอไททรงดำบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

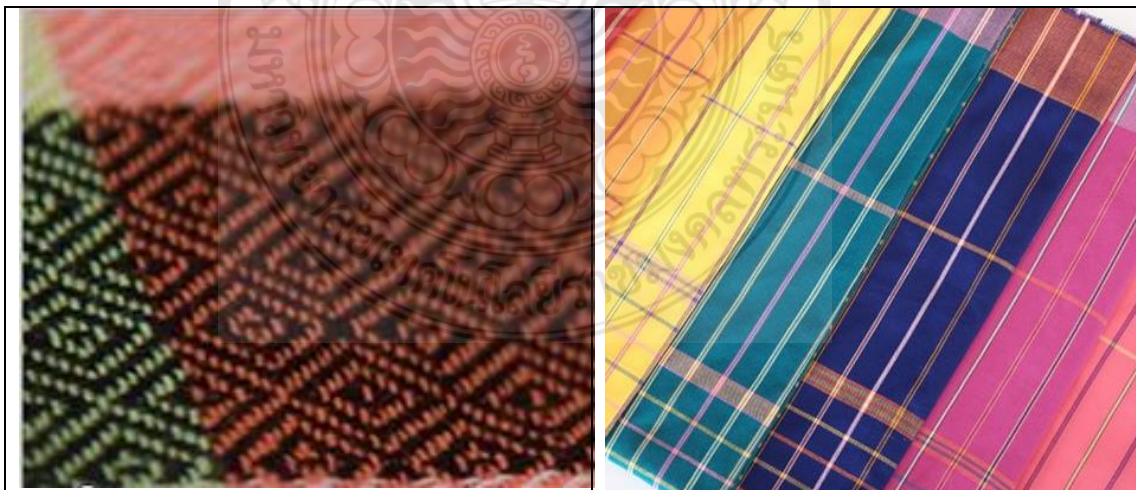
4.3 ลักษณะของผ้าทอไททรงดำ

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปแนวคิดของการทอผ้าของชุมชนผ้าทอมือไททรงดำบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวไททรงดำที่มีพื้นฐานการทอผ้าที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษที่ทอผ้าใช้ในครัวเรือน โดยมีผ้าขาวม้าเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของชนเผ่าที่มีการสืบทอดภูมิปัญญาสู่ชนรุ่นหลังที่เกิดการพัฒนาการ การทอที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์และความต้องการของผู้บริโภค จึงสรุปได้ว่ามีรูปแบบการทอมือโดยอาศัยแนวคิดในการทอ ลวดลาย 2 ประเภท คือ

ภาพที่ 14 ลวดลายผ้าดั้งเดิม

4.3.1. การทอผ้าลวดลายดั้งเดิม โดยยึดหลักวิถีทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

ภาพที่ 15 ลวดลายผ้าประยุกต์

4.3.2. การทอผ้าลวดลายประยุกต์ โดยมุ่งการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

โดยจุดเด่นของการทอผ้าทั้งสองประเภทจะเน้นการควบคุมคุณภาพของผ้าให้สีของผ้าขาวม้าที่สดใสและสีไม่ตก และที่สำคัญคือ การใช้ตะกอในการทอเพื่อให้เกิดลายใหม่ จากเดิม 2 ตะกอ เพิ่มเป็น 4 ตะกอ และยังเพิ่มลายลูกแก้วเข้ามาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับยุคสมัยอีกด้วยจึงเป็นรูปแบบการทอที่น่าสนใจของกลุ่มทอผ้าชุมชนบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ซึ่งปัจจุบันก็ผลิตอย่างต่อเนื่อง ราคาไม่แพง ง่ายและยังเป็นสินค้าที่มียอดขายเป็นอันดับหนึ่งของชุมชนอีกด้วย

4.4 การพัฒนาลวดลายผ้าขาวม้าทอมือบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาลวดลายผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยมุ่งศึกษาในประเด็น ต่อไปนี้

4.4.1. สี การใช้สีกับผ้าพื้นและลายขัดตารางของผ้าขาวม้าทอมือ จะใช้สีสันทันที่แปลกใหม่และการอิงกระแสนิยมแฟชั่น และให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค การพัฒนาสีของผ้าและลายทอให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภค ประเด็นนี้ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจกับกลุ่มชุมชนเจ้าของภูมิปัญญา เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งสีและลายทอผ้าขาวม้า เพื่อให้เข้าใจตรงกันต่อการพัฒนาลวดลายและสีของผ้าขาวม้า

4.4.2. ลวดลายและการใช้ตะกอในการทอ จะใช้การทอแบบ 4 ตะกอผสมผสานกับลายลูกแก้ว เพื่อพัฒนาลวดลายใหม่อย่างสร้างสรรค์แต่ยังคงเป็นลายขัดตารางตามกลุ่มชุมชนที่ยังคงเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มผ้าทอมือไททรงดำบ้านหัวเขาจีน อำเภอ ปากท่อ จังหวัดราชบุรี เป็นการสร้างลวดลายให้ตรงกับความต้องการหรือรสนิยมของผู้บริโภคและทำให้ผ้าขาวม้าทอมือ มาประยุกต์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของชุมชนเพิ่มมากขึ้น

การออกแบบลวดลาย

ภาพที่ 16 ลวดลายผ้าที่ทำการออกแบบ

แนวคิดในการออกแบบลวดลายผ้าขาม้าแบบ4 ตะกอนั้นคำนึงถึงการทอแบบลายประยุกต์ โดยนำลายทอลูกแก้วมาผสมผสานกับลายทอแบบตารางเดิมของผ้าขาม้าเพื่อพัฒนาให้เกิดลายใหม่ ขึ้นและชุมชนสามารถต่อยอดเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและผลิตภัณฑ์อื่นๆได้

4.5 การสำรวจความพึงพอใจการพัฒนาลวดลายผ้าขาม้าทอมือไททรงดำบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

จากการพัฒนาลวดลายผ้าขาม้าทอมือไททรงดำบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ซึ่งจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน สามารถสรุปการประเมิน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	ลักษณะประชากรศาสตร์	ความถี่	ร้อยละ
1.	อายุ		
	25-35 ปี	38	38.0
	36-45 ปี	26	26.0
	46 -55 ปี	22	22.0
	56 ปีขึ้นไป	14	14.0
	รวม	100	100.0
2.	สถานภาพสมรส		
	โสด	58	58.0
	สมรส	40	40.0
	หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่	2	02.0
	รวม	100	100.0
3.	ระดับการศึกษาสูงสุด		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	15.0
	ปริญญาตรี	63	63.0
	สูงกว่าปริญญาตรี	22	22.0
	รวม	100	100.0
4.	อาชีพ		
	เจ้าหน้าที่ของรัฐ	25	25.0
	พนักงานเอกชน	52	52.0
	อาชีพส่วนตัว	15	15.0
	อื่นๆ	8	08.0
	รวม	100	100.0
5.	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	-	-
	10,001 บาท – 20,000 บาท	63	63.0
	20,001 บาท – 30,000 บาท	29	29.0
	30,001 บาท – 40,000 บาท	8	8.0
	รวม	100	100.0

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

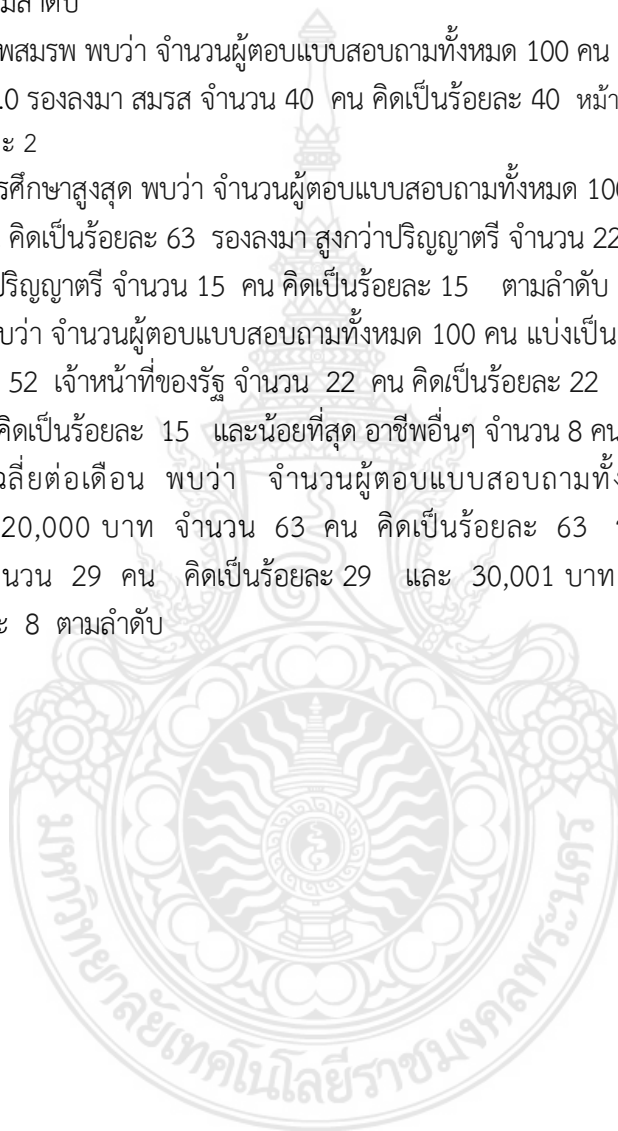
อายุ พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน แบ่งเป็น ผู้ที่มีช่วงอายุ 25 - 35 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาช่วงอายุ 36 - 45 ปีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ช่วงอายุ 46 - 55 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และผู้ที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไปจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ตามลำดับ

สถานภาพสมรส พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน แบ่งเป็น โสด จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมา สมรส จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40 หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2

ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และน้อยที่สุด ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน แบ่งเป็น พนักงานเอกชน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 52 เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22 รองลงมา และอาชีพส่วนตัว จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และน้อยที่สุด อาชีพอื่นๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน แบ่งเป็น 10,001 บาท – 20,000 บาท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมา 20,001 บาท – 30,000 บาท จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29 และ 30,001 บาท – 40,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ทักษะคติเกี่ยวกับผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อลวดลาย ผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ	Mean	S.D.	ความคิดเห็น
1.ลวดลายผ้าขาวม้าที่พึงพอใจเป็นลวดลาย ขนานเล็ก (67คน)	4.42	0.50	มาก
2.สีของด้ายยืนในการทอมือมีความพึงพอใจอยู่ที่ 5 สี (35คน)	4.23	0.64	มาก
3.สีของด้ายพุ่งในการทอมือมีความพึงพอใจอยู่ที่ 3 สี (41คน)	4.32	0.67	มาก
4.พึงพอใจใช้โทนสีเข้มเป็นเส้นด้ายยืน(37คน)	4.30	0.65	มาก
5.พึงพอใจใช้โทนสีสว่างเป็นเส้นด้ายพุ่ง (32คน)	4.12	0.68	มาก
6.เห็นด้วยในการนำเทิร์นสีมาประยุกต์ใช้ในการ ออกแบบลวดลาย(87คน)	4.78	0.44	มากที่สุด
7.เห็นด้วยในการนำเอาลายลูกแก้วมาผสมใน การทอผ้าขาวม้า(74คน)	4.64	0.42	มากที่สุด
8.พึงพอใจในการผลิตเป็นเสื้อผ้าสตรี(47คน)	4.38	0.67	มาก
9.พิจารณาสีสันทในการซื้อเป็นอันดับแรก(69คน)	4.45	0.48	มาก
10.ช่วงอายุที่ 26- 30 ปีเหมาะกับผลิตภัณฑ์ ผ้าขาวม้า(36คน)	4.27	0.63	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.39		มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะคติเกี่ยวกับผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี สามารถสรุปข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

จากตารางพบว่าทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน พบว่า เห็นด้วยในการนำเทิร์นสีมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบลวดลาย เฉลี่ย 4.78 มากที่สุด รองลงมา เห็นด้วยในการนำเอาลายลูกแก้วมาผสมในการทอผ้าขาวม้า เฉลี่ย 4.64 พิจารณาสีสันทในการซื้อเป็นอันดับแรก เฉลี่ย 4.45 ลวดลายผ้าขาวม้าที่พึงพอใจเป็นลวดลายขนานเล็ก เฉลี่ย 4.42 พึงพอใจในการผลิตเป็นเสื้อผ้าสตรี เฉลี่ย 4.38 สีของด้ายพุ่งในการทอมือมีความพึงพอใจอยู่ที่ 3 สี เฉลี่ย 4.32 พึงพอใจใช้โทนสีเข้มเป็นเส้นด้ายยืน เฉลี่ย 4.30 ช่วงอายุที่ 26- 30 ปีเหมาะกับผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า เฉลี่ย 4.27 สีของด้ายยืนในการทอมือมีความพึงพอใจอยู่ที่ 5 สี เฉลี่ย 4.23 พึงพอใจใช้โทนสีสว่างเป็นเส้นด้ายพุ่ง เฉลี่ย 4.12 ตามลำดับ

ดังนั้นจากการข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำบ้านหัวเขาเงิน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 25-55 ปี โดยจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบลวดลายว่าควรทำแนวโน้มแพชชั่นในส่วนของสีมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ผ้าทอมีความทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของตลาด และมีความเห็นในการนำลวดลายดั้งเดิมที่ลวดลายลูกแก้วเข้ามาผสมผสานกับการทอเพื่อให้ผ้าทอมีลวดลายที่น่าสนใจ โดยมีความเห็นว่าการพิจารณาในการเลือกซื้อนั้นสีสันทันเป็นสิ่งที่สำคัญ รวมถึงขนาดของลวดลายและโทนสีที่เหมาะสมกับช่วงวัย

4.6 การพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าขาวม้าทอมือบ้านหัวเขาเงิน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าขาวม้าทอมือบ้านหัวเขาเงิน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผู้ศึกษาได้นำผ้าที่ทำการพัฒนาลวดลายมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายจำนวน 5 ชุด โดยมีแนวคิดในการออกแบบดังนี้

แรงบันดาลใจ

การผสมผสานลวดลายในการทอทำให้เกิดลายใหม่ๆมาพัฒนาลวดลายเดิมและเพิ่มมูลค่าของผ้าทอมือพื้นเมืองและตัวผลิตภัณฑ์ที่จะตามมา

แนวโน้มแพชชั่น

Asian Resonation มีการหวนรำลึกถึงอดีต ความเป็นวัฒนธรรมของชนชาติอาเซียน การมองหาตัวตนของชนชาติอาเซียน ความแข็งแรง อัตลักษณ์ต่างๆ ที่มีความเปลี่ยนแปลงไปหลังจากได้รับอิทธิพลจากภายนอก โดยการนำแนวคิดของกลุ่มสีและการนำแนวคิดจากชาติพันธุ์เข้ามาผสมผสานกับบริบทแวดล้อม สร้างรูปแบบเครื่องแต่งกายที่มีความทันสมัยแต่ยังคงความเป็นแนวคิดของชาติพันธุ์

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มสตรีวัยทำงาน ช่วงอายุประมาณ 25 – 45 ปี เพื่อกระตุ้นให้ทัศนคติที่ดีต่อผ้าขาวม้าทอมือและหันมาให้ความสนใจในการบริโภคผ้าขาวม้าทอมือบ้านหัวเขาเงิน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ผลงานออกแบบชุดที่ 1

ภาพที่ 17 ผลงานการออกแบบและการตัดเย็บชุดที่ 1

การออกแบบชุดที่ 1 เป็นเสื้อเข้ารูปขอกลมชนิดคอจับจีบคอ กับกางเกง โดยที่เสื้อจะใช้ บริเวณชายผ้าขาม้า บริเวณคอเสื้อมีเชือกที่สามารถผูกหรือปล่อยคอเสื้อได้

ผลงานออกแบบชุดที่ 2

ภาพที่ 18 ผลงานการออกแบบและการตัดเย็บชุดที่ 2

การออกแบบชุดที่ 2 เป็นเสื้อเข้ารูป คอปาดสี่พื้น กับกระโปรงทรงเอความยาวกระโปรงคลุมเข่า ซึ่งใช้เทคนิคการตัดต่อผ้าโดยใช้ลายของผ้าขาวม้ามาวางสลับกันให้มีความแปลกใหม่และยังมีกระเป๋าบริเวณด้านหน้าตัวกระโปรง

ผลงานออกแบบชุดที่ 3

ภาพที่ 19 ผลงานการออกแบบและการตัดเย็บชุดที่ 3

การออกแบบชุดที่ 3 เป็นเสื้อปกเชิ้ต ตัวปล่อยความยาวแค่เอวผ่าป้ายด้านหน้า ใช้เทคนิคจับจีบทวีตบริเวณขึ้นหลังของตัวเสื้อและแขนเสื้อใส่คู่กับกางเกงขายาวสีพื้น

ผลงานออกแบบชุดที่ 4

ภาพที่ 20 ผลงานการออกแบบและการตัดเย็บชุดที่ 4

การออกแบบชุดที่ 4 เป็นกระโปรงทรงเอตัดต่อบริเวณสะโพกบนเป็นแบบเฉลียงใช้ผ้าพื้นและต่อชายกระโปรงด้วยผ้าขาวม้าทอมือใส่คู่กับเสื้อเข้ารูปสีพื้นเพื่อให้ลายผ้าขาวม้าโดดเด่น

ผลงานออกแบบชุดที่ 5

ภาพที่ 21 ผลงานการออกแบบและการตัดเย็บชุดที่ 5

การออกแบบชุดที่ 5 เป็นชุดเดรสทรงสอบเป็นเสื้อผ่าหน้ายาวถึงเอวแขนเสื้อบานซ้อนทับกันแบบทวิต ตัดต่อตัวกระโปรงกับเสื้อโดยให้เสื้อเป็นลายผ้าขาวม้าส่วนตัวกระโปรงใช้เป็นสีพื้นเพื่อส่งให้ลายผ้าขาวม้าเด่นขึ้น

4.7 สรุป

การออกแบบเสื้อผ้าทั้ง 5 ชุด ผู้ศึกษามุ่งเน้นการออกแบบในกลุ่มชุดลำลองกึ่งทางการ เพื่อให้ผู้สวมใส่ มีทางเลือกและการใช้งานที่หลากหลาย เน้นความเรียบง่ายให้กับเสื้อผ้า เพื่อที่จะสามารถสวมใส่ได้ในโอกาสต่างๆ และมุ่งส่งเสริมบุคลิกภาพและสร้างภาพลักษณ์ของผู้สวมใส่ให้มีความทันสมัย โดยการนำผ้าทอมือไททรงดำในกลุ่มผ้าขาวม้าทอมือมาใช้เป็นวัสดุหลักในการตัดเย็บ ผสมผสานกับผ้าฝ้ายทอมือของชุมชนให้มีความสวยงามและเหมาะสมในการสวมใส่ ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและสามารถแสดงภาพลักษณ์ของเสื้อผ้าในกลุ่มแฟชั่น เพื่อการกระตุ้นให้กลุ่มคนรุ่นใหม่หันมาสนใจกับผ้าทอพื้นบ้าน ในฐานะที่เป็นสินค้าแฟชั่น

สรุปการศึกษาการออกแบบและพัฒนาตลอดจากผ้าขาวม้าทอมือพื้นเมืองไททรงดำ อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยมุ่งเน้นเพื่อการออกแบบสำหรับกลุ่มสตรีช่วงอายุ 25-45 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยทำงานและการเข้าสังคม ประกอบการออกแบบที่นำแนวโน้มแฟชั่น 2018 ด้วยการออกแบบที่นำแนวคิดทางชาติพันธุ์เข้ามาผสมผสานแนวคิดในการสร้างสรรค์ร่วมกับแนวโน้มการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อการสร้างสรรค์รูปแบบที่มีเรียบง่าย เพื่อนำเสนอตลอดของผ้าขาวม้าทอมือที่เน้นการวางตลอดด้วยการนำผ้ามาตัดต่อและจัดวางให้มีตลอดผสมผสานกับตลอดผ้าขาวม้า เพื่อให้รูปแบบของเสื้อผ้ามีความทันสมัยและเหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย สีหลักที่ใช้จะเป็นสีกรม สีม่วง และโทนสีสว่าง ที่เป็นสีหลักของตลอดผ้าขาวม้าซึ่งเป็นจุดเด่นของการออกแบบคือการทอลายตารางเล็กและเพิ่มลายลูกแก้วและใช้สีโทนสว่างมาช่วยในการดัดแปลงของผ้าขาวม้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและเกิดมุมมองที่แตกต่างไปจากเสื้อผ้าสำเร็จรูปในกลุ่มผ้าทอพื้นเมือง อันเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในการออกแบบและผลิตสินค้าต่อไป

ภาพที่ 22 ผลงานการออกแบบ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอเชิงทฤษฎีจากการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าทอไททรงดำและการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจากการสำรวจความพึงพอใจต่อลวดลายผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายจากผ้าทอไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

5.1.1 เพื่อพัฒนารูปแบบและลวดลายผ้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาเงิน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

5.1.2. เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอไททรงดำ บ้านหัวเขาเงิน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ที่ได้รับการพัฒนารูปแบบและลวดลาย

5.1.3. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนารูปแบบและลวดลายผ้าทอมือไททรงดำ และการออกแบบเครื่องแต่งกายให้กับกลุ่มผ้าทอมือไททรงดำ บ้านหัวเขาเงิน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างสตรีวัยทำงานที่นิยมใช้ผ้าทอพื้นเมือง จำนวน 100 คน

5.3 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจในลวดลายผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ เพื่อใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือแบบสำรวจตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสำรวจ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำบ้านเขาหัวเงิน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของสีและลวดลายผ้าขาวม้าทอมือ

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.4.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4.2 การศึกษาข้อมูลจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อลวดลายผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ

5.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบเสื้อผ้าสุภาพสตรีจากผ้าทอไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

5.5 สรุปผลการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลเพื่อการพัฒนา รูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผู้ศึกษาได้ศึกษาประเด็นข้อมูลสำหรับการออกแบบ 3 ประเด็น ได้แก่ ลักษณะของผ้าทอไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผ้าทอไททรงดำ และความพึงพอใจในลวดลายผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ เพื่อทำการออกแบบเครื่องแต่งกายสุภาพสตรี โดยใช้ผ้าทอไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ลักษณะของผ้าทอไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีลักษณะของการทอผ้าเพื่อการจำหน่ายแสดงถึงลักษณะเอกลักษณ์ของลวดลายที่บ่งบอกถึงการนำภูมิปัญญาของชนเผ่าแบบดั้งเดิมผสมผสานกับแนวคิดร่วมสมัยซึ่งสามารถสรุปได้เป็น ลวดลายที่เกิดจากการทอแบบดั้งเดิมผสมผสานกับการทอลายลูกแก้วเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดแนวคิดและลวดลายใหม่กับชุมชน มีการแสดงออกถึงการนำแนวคิดของชาติพันธุ์ไททรงดำ ซึ่งเป็น วิถีการดำรงชีวิตดั้งเดิมที่ถูกนำมาสร้างสรรค์เพื่อการใช้งานและการจำหน่ายเป็นสินค้าพื้นเมือง

ผ้าทอไททรงดำ มีลวดลายและรูปแบบที่แสดงอัตลักษณ์ของชุมชนที่นำเอาวิถีการดำรงชีวิตมาปรับใช้กับผ้าทอมือด้วยภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายให้เข้ากับยุคสมัย โอกาสและช่วงวัย การทอลายขัด ลวดลายตารางเล็กบนผ้าขาวม้าแล้วใช้สีสดใสซึ่งเป็นทุนเดิมของต้นฉบับอยู่แล้ว ซึ่งให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาของกลุ่มชุมชนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับโอกาสและลักษณะการใช้สอยเพิ่มขึ้นดังนั้นรูปแบบและลวดลายทอผ้าขาวม้า จนรวมถึงการนำมาเพิ่มมูลค่าของผ้าขาวม้านั้นจึงนำผ้าขาวม้ามาพัฒนาเป็นรูปแบบเครื่องแต่งกาย เนื่องจากมีความเหมาะสมของลวดลายในการออกแบบ อีกทั้งราคาไม่สูงมากจนเกินไป ซึ่งเมื่อนำมาออกแบบเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายแล้ว ยังสร้างความแปลกใหม่และน่าสนใจ เพราะมีการผสมผสานกับผ้าพื้นที่มีลักษณะผิวสัมผัสใกล้เคียงกับผ้าขาวม้าเพื่อส่งเสริมให้ลวดลายผ้าขาวม้าโดดเด่นขึ้น และเพื่อง่ายต่อการออกแบบและตัดเย็บเครื่องแต่งกายสำหรับกลุ่มวัยทำงาน โดยมีช่วงอายุ 26 – 30 ปี

ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อลวดลายผ้าขาวม้าทอมือ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการลายทอตารางเล็กโดยการใช้เทรนด์แฟชั่นปี 2017 มาอ้างอิงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยแต่ยังคงเป็นสีสดใสตามภูมิปัญญาของชุมชนและใช้ลักษณะการทอแบบ 4 ตะกอนที่ชุมชนได้เริ่มผลิตผสมผสานกับการทอลาย

ลูกแก้วที่เป็นสีเดียวกับพื้นหรือเส้นด้ายยืนของผ้าขาวม้า แล้วนำมาออกแบบเพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย โดยตัดเย็บเป็นชุดลำลองกึ่งทางการที่เหมาะสมกับช่วงวัย 26 – 30 ปี

สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างของผ้าขาวม้าทอมือไททรงดำ จัดอยู่ในงานหัตถกรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนไททรงดำ บ้านเขาหัวจิ้น อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ซึ่งสืบสานภูมิปัญญาของกลุ่มชุมชนท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่นซึ่งเป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมที่ผสมผสานวิถีความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ควรอนุรักษ์และพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เหมาะสมกับยุคสมัย อีกทั้งพัฒนารูปแบบลวดลายของผ้าขาวม้าทอมือให้กับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายซึ่งจะเป็นช่องทางในการหารายได้และสร้างงานให้กับครอบครัวและชุมชนต่อไป

5.6 อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัยการออกแบบและพัฒนาเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้าจากผ้าทอพื้นเมืองนั้น สิ่งสำคัญคือ การพัฒนาผ้าทอพื้นเมืองให้มีมาตรฐานและมีความประณีตในการจัดระบบลวดลาย การจัดวางของสีซึ่งอาจทำควบคู่ไปกับการอนุรักษ์รูปแบบลวดลายดั้งเดิม ซึ่งเป็นการผสมผสานภูมิปัญญาของชุมชนกับการนำสิ่งที่ยุคสมัยเข้าด้วยด้วยกันเพื่อพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกมากมายให้เป็นที่รู้จักกันมากขึ้นและที่สำคัญก่อให้เกิดรายได้แก่ครอบครัว ชุมชน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นรูปแบบต่างๆ สู้ท้องตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

รูปแบบเครื่องแต่งกายอาจเปลี่ยนแปลงตามสมัยนิยมแต่สิ่งสำคัญที่ยังคงสะท้อนถึงความเป็นไทยคือ การนำเอาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับแฟชั่นเครื่องแต่งกายในปัจจุบันอันสืบเนื่องจากการส่งเสริมและรณรงค์ในการใช้ผ้าไทยกันอย่างกว้างขวางแต่อย่างไรก็ตามยังคงทราบกันดีว่าอยู่ในความนิยมที่มีวงแคบๆ หรือแค่บางส่วนของแต่ละชุมชนเท่านั้น ซึ่งจากการศึกษาพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอมือไททรงดำนั้นสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานได้หลากหลายโดยใช้เทรนด์แฟชั่นมาอ้างอิงควบคู่กับการออกแบบ วิธีการดำรงชีวิต วัฒนธรรมของชุมชนมาขยายต่อยอดให้แพร่หลายมากขึ้นในสังคมไทย ซึ่งจะส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อผ้าทอมือพื้นเมืองให้กับคนยุคใหม่ๆ เพิ่มขึ้นและยังเล็งเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาของชุมชนซึ่งควรอนุรักษ์และสืบสานเทคนิค กรรมวิธีในการทอแบบดั้งเดิมเพื่อต่อยอดภูมิปัญญาและถ่ายทอดองค์ความรู้ต่อกลุ่มชุมชนรุ่นหลัง ซึ่งจะได้นำลวดลายดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับยุคสมัยและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่อไป

5.7 ข้อเสนอแนะ

5.7.1 ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆ จากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ บ้านเขาหัวจิ้นอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

5.7.2 ควรศึกษาลวดลายทอแบบอื่นๆผสมผสานกับภูมิปัญญาเดิมของชุมชน เพื่อให้เกิดลวดลายใหม่และช่วยอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

บรรณานุกรม

- จรัสพิมพ์ วังเย็น. (2554). “แนวคิดหลังสมัยใหม่ : การย้อนสู่โลกแห่งภูมิปัญญา”. วารสารบ้านวัฒนธรรมและศิลปะ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 13,ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม- ธันวาคม) : 20-23.
- จารุพรพรรณ ททรัพย์ปรุง. (2543). การออกแบบเครื่องแต่งกาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จุฑารัตน์ ตั้งสมบุรณ์. (2547). กลยุทธ์ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมืองกรณีศึกษา : ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดราชบุรี. ปริญญาโท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์. (2550). ผ้าจก : จากการถักทอในวิถีชีวิตสู่การผลิตเพื่อการค้า.ปริญญาโท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิติ กสิโกศล. (2541). การพัฒนาอุตสาหกรรมไหมไทยในภาคอีสาน :รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2444-2455).กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประไพ ทองเชิญ. (2548). **นี่คือ..ผ้าทอพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ศุภย์สร้างสรรค์งานออกแบบ. (2556). **เจาะเทรนด์โลก 2014 : แฟชั่น วัสดุ เทคโนโลยี สี พื้น ที่ และการใช้ชีวิต**. กรุงเทพฯ : ศุภย์สร้างสรรค์งานออกแบบ.
- สรุชัย หวันแก้ว. (2548). **ความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม.
- สมพงศ์ ทิมแจ่มใส. (2545). **ผ้าทอพื้นเมืองร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ ศุภย์สร้างสรรค์งานออกแบบ. (2556). **เจาะเทรนด์โลก 2014 : แฟชั่น วัสดุ เทคโนโลยี สี พื้น ที่ และการใช้ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม**.
- สมพงศ์ ทิมแจ่มใส. (2545). **ผ้าทอพื้นเมืองร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยศ สันตสมบัติ.(2540).**มนุษย์กับวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2530). **ผ้าไทย : พัฒนาการทางอุตสาหกรรมและสังคม**. กรุงเทพฯ : บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.
- วนิดา ข้าเสียว. (2543). **สุนทรียศาสตร์**. กรุงเทพฯ : พรานนกการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.(2545). **ผ้าไทย : สายใยแห่งภูมิปัญญาสู่คุณค่าเศรษฐกิจไทย**กรุงเทพฯ :องค์การค้าของคุรุสภา.
- อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล. (2547). **การเกิดขึ้นของวัฒนธรรมการบริโภคในชุมชน**. ปริญญาโท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประวัติคณะผู้วิจัย

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวนิตยา วันโสภา
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Nittaya Wansopa
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3330101249111
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
517 ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
หมายเลขโทรศัพท์ 02-6653-555 ต่อ 3018
หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ 063-449-8991
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) nittaya.wa@rmutp.ac.th
5. ประวัติการศึกษา
ระดับปริญญาตรี คศ.บ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกายออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10130
ระดับปริญญาโท คศ.ม สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 2555
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ การทำแบบตัดและการตัดเย็บ
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย
  - 7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย -
  - 7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย -
  - 7.3 งานวิจัยที่ทำสำเร็จแล้ว : การพัฒนาผ้าม่อฮ่อมจังหวัดแพร่ด้วยงานลงทองลายไทยสำหรับเคหะสิ่งทอเชิงพาณิชย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559
  - 7.4 กำลังดำเนินการวิจัย -

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวจรัสพิมพ์ วังเย็น
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Jaratpim Wangyen
2. เลขหมายประจำตัวประชาชน 3700600062072
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้สะดวก
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
517 ถ.นครสวรรค์ เขตดุสิต กทม. 10300
หมายเลขโทรศัพท์ 02-6653-555 ต่อ 3030
หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ 086-3818-972
5. ประวัติการศึกษา
ระดับปริญญาตรี ศษ.บ สาขาวิชาศิลปหัตถกรรมคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ระดับปริญญาโท กศ.ม สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ระดับปริญญาเอก ศศ.ด. สาขาศิลปวัฒนธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ การพิมพ์สิ่งทอ
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ
  - 7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : -
  - 7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : การออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เพื่อการพัฒนารูปแบบสินค้า
พื้นเมืองกรณีศึกษาผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี
: การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญา
ท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและ
ผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร
  - 7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : การออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เพื่อการพัฒนารูปแบบ
สินค้าพื้นเมืองกรณีศึกษาผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี)
  - 7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ : การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพ
และผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร
: การออกแบบและพัฒนาเสื้อผ้าจากผ้าทอพื้นเมือง
ไทยทรงดำ อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวไอรดา สูดสังข์
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Irada Soodsung
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 1659900331098
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
517 ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
หมายเลขโทรศัพท์ 02-6653-555 ต่อ 3017
โทรสาร 02-282-3718
หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ 080-5030-303
Email : iceiol@gmail.com
5. ประวัติการศึกษา
ปริญญาตรี ทล.บ. เทคโนโลยีเสื้อผ้า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
พ.ศ.2555
ปริญญาโท ศศ.ม. ออกแบบแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร พ.ศ.2558
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ
คหกรรมศาสตร์ , เทคโนโลยีเสื้อผ้า, ใช้โปรแกรมเกี่ยวกับการทำแพทเทิร์น
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ
  - 7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย -
  - 7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย -
  - 7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว -
  - 7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ การออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายโดยประยุกต์ใช้การ
ตกแต่งสำเร็จแห่งไว้สำหรับเสื้อผ้าสตรีมุสลิม/งบรายได้
มทร.พระนคร พ.ศ. 2560

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) เสาวनीย์ รัฐนิธิคุณานนท์
- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Saowanee Ratnidhikunanon

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 1500300078815

3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

517 ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

หมายเลขโทรศัพท์ 02-6653-555 ต่อ 3017

โทรสาร 02-282-3718

หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ 080-6800-516

Email : saowanee.t@mutp.ac.th

5. ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ทล.บ. เทคโนโลยีเสื้อผ้า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พ.ศ. 2555

ปริญญาโท ศศ.ม. ออกแบบแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พ.ศ.2557

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

คหกรรมศาสตร์ , เทคโนโลยีเสื้อผ้า

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย -

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย -

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว การออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว (วีลแชร์) กลุ่มสถาน สงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพ

ปากเกร็ด (บ้านนนทภูมิ)

/ งบรายได้ มทร.พระนคร พ.ศ. 2559

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ การออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายโดยประยุกต์ใช้การตกแต่งสำเร็จแห่งไว้ สำหรับเสื้อผ้าสตรีมุสลิม / งบรายได้ มทร.พระนคร พ.ศ. 2560